

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2025 m. birželio 16 d.
(OR. en)

10300/25
ADD 1

Tarpinstitucinė byla:
2025/0162 (NLE)

AELE 53
CH 19
MI 400

PRIDEDAMAS PRANEŠIMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo direktorė Martine DEPREZ
gavimo data:	2025 m. birželio 13 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generalinei sekretorei Thérèse BLANCHET
Komisijos dok. Nr.:	COM(2025) 309 annex
Dalykas:	Pasiūlymo dėl Tarybos sprendimo dėl plataus susitarimų rinkinio, skirto dvišaliams santykiams su Šveicarijos Konfederacija stiprinti, gilinti ir išplėsti, sudarymo PRIEDAS

Delegacijoms pridedamas dokumentas COM(2025) 309 - Annex 1.

Pridedama: COM(2025) 309 annex

EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2025 06 13
COM(2025) 309 final

ANNEX 1

PRIEDAS

prie

Pasiūlymo dėl Tarybos sprendimo

**dėl plataus susitarimų rinkinio, skirto dvišaliams santykiams su Šveicarijos
Konfederacija stiprinti, gilinti ir išplėsti, sudarymo**

PROTOKOLAS,
KURIUO IŠ DALIES KEIČIAMAS
EUROPOS BENDRIJOS BEI JOS VALSTYBIŲ NARIŲ
IR
ŠVEICARIJOS KONFEDERACIJOS
SUSITARIMAS DĖL LAISVO ASMENŲ JUDĖJIMO

EUROPOS SĄJUNGA (toliau – Sąjunga)

ir

ŠVEICARIJOS KONFEDERACIJA (toliau – Šveicarija),

ATSIŽVELGDAMOS į Europos bendrijos bei jos valstybių narių ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimą dėl laisvo asmenų judėjimo (toliau – Susitarimas), kuris buvo priimtas Briuselyje 1999 m. birželio 21 d. ir įsigaliojo 2002 m. birželio 1 d.,

ATSIŽVELGDAMOS į 1999 m. birželio 21 d. Europos bendrijos bei jos valstybių narių ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimo dėl laisvo asmenų judėjimo protokolą dėl Čekijos Respublikos, Estijos Respublikos, Kipro Respublikos, Latvijos Respublikos, Lietuvos Respublikos, Vengrijos Respublikos, Maltos Respublikos, Lenkijos Respublikos, Slovėnijos Respublikos ir Slovakijos Respublikos dalyvavimo Susitariančiųjų Šalių statusu joms įstojus į Europos Sąjungą, kuris buvo priimtas Briuselyje 2004 m. spalio 26 d. ir įsigaliojo 2006 m. balandžio 1 d.,

ATSIŽVELGDAMOS į 1999 m. birželio 21 d. Europos bendrijos bei jos valstybių narių ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimo dėl laisvo asmenų judėjimo protokolą dėl į Europos Sąjungą įstojusių Bulgarijos Respublikos ir Rumunijos prisijungimo prie šio susitarimo, kuris buvo priimtas Briuselyje 2008 m. gegužės 27 d. ir įsigaliojo 2009 m. birželio 1 d.,

ATSIŽVELGDAMOS į Europos bendrijos bei jos valstybių narių ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimo dėl laisvo asmenų judėjimo protokolo dėl Susitariančiosios šalies statuso suteikimo į Europos Sąjungą įstojusiai Kroatijos Respublikai, kuris buvo priimtas Briuselyje 2016 m. kovo 4 d. ir įsigaliojo 2017 m. sausio 1 d.,

KADANGI Sąjungos sudaryti susitarimai yra privalomi Sąjungos institucijoms ir jos valstybėms narėms; todėl šis Protokolas taikomas Susitarime apibrėžtoms Susitariančiosioms Šalims,

SUSITARĖ:

1 STRAIPSNIS

Susitarimo pakeitimai

Susitarimas iš dalies keičiamas taip:

- 1) preambulėje po antros konstatuojamosios dalies įterpiamos šios konstatuojamosios dalys:

„PRIPAŽINDAMOS, kad judėjimo laisvė yra svarbus vidaus rinkos aspektas ir kad Susitariančiųjų Šalių piliečių ir jų šeimos narių teisės atvykti į atitinkamas teritorijas ir gyventi jose užtikrinimas netaikant nepagrįstų apribojimų ir visapusiškai gerbiant teisę į vienodą požiūrį padeda stiprinti vidaus rinkos dalių, kuriose veikia Šveicarija, veikimą,

SUVOKDAMOS, kad būtina užtikrinti vienodumą vidaus rinkos dalyse, kuriose veikia Šveicarija, t. y. kad Susitarimas turi būti aiškinamas pagal jo Institucinio protokolo 7 straipsnyje nustatytą vienodo aiškinimo principą. Šveicarijos federalinio teismo ir visų kitų Šveicarijos teismų, taip pat Europos Sąjungos valstybių narių teismų ir Europos Sąjungos Teisingumo Teismo kompetencija aiškinti šį Susitarimą konkrečiais atvejais yra išlaikoma,

PRISIMINDAMOS, kad judėjimo laisvė ir teisė į vienodą požiūrį suteikiama ir vienos Susitariančiosios Šalies piliečiams, kurie naudojami arba ketina pasinaudoti savo laisvo judėjimo teisėmis nepersikėlę arba dar nepersikėlę gyventi į kitos Susitariančiosios Šalies teritoriją. Be to, tam tikros su anksčiau vykusiu laisvu judėjimu susijusios teisės, įskaitant teisę į vienodą požiūrį, gali būti toliau taikomos po to, kai vienos Susitariančiosios Šalies pilietis jau nebegyvena kitos Susitariančiosios Šalies teritorijoje,

TAIP PAT PRISIMINDAMOS, kad laisvo asmenų judėjimo principas taikomas darbuotojams, savarankiškai dirbantiems asmenims ir ekonomiškai neaktyviems asmenims, jei tokie asmenys atitinka šiame Susitarime nustatytus teisėto gyvenimo šalyje reikalavimus, įskaitant, kai taikytina, reikalavimą turėti pakankamai išteklių ir visapusišką sveikatos draudimą, kad jie netaptų nepagrįsta našta Susitariančiųjų Šalių socialinės paramos sistemoms,

PABRĖŽDAMOS tikslą stiprinti ir plėtoti visapusišką Sąjungos ir Šveicarijos partnerystę, kad būtų išnaudotos visos jos teikiamos galimybės,“;

- 2) 4 straipsnis pakeičiamas taip:

„4 STRAIPSNIS

Teisė gyventi ir vykdyti ekonominę veiklą

Teisė gyventi ir vykdyti ekonominę veiklą užtikrinama pagal I priedą.“;

- 3) įterpiami šie straipsniai:

„4a STRAIPSNIS

Įsisteigimo teisė

1. Susitariančiosios Šalies piliečiui suteikiama teisė įsisteigti kitos Susitariančiosios Šalies teritorijoje, kad jis galėtų verstis savarankiška veikla.

2. Pagal šio Susitarimo nuostatas Susitariančiosios Šalies piliečių teisės įsisteigti kitos Susitariančiosios Šalies teritorijoje apribojimai yra draudžiami. Draudžiami ir apribojimai Susitariančiosios Šalies piliečiams, įsisteigusiems kitos Susitariančiosios Šalies teritorijoje, steigti atstovybes ir padalinius.

4b STRAIPSNIS

Vienodas požiūris į savarankiškai dirbančius asmenis

1. Savarankiškai dirbančiam asmeniui priimančiojoje šalyje sudaromos ne mažiau palankios sąlygos pradėti ir vykdyti savarankišką veiklą nei tos šalies piliečiams.

2. Šiame Susitarime nurodytiems savarankiškai dirbantiems asmenims *mutatis mutandis* taikomos Reglamento (ES) Nr. 492/2011¹ 7–10 straipsnių nuostatos.“;

4) 5 straipsnio 4 dalis pakeičiama taip:

„4. Šiame straipsnyje nurodytos teisės užtikrinamos pagal I, II ir III priedus.“;

5) įterpiami šie straipsniai:

„5a STRAIPSNIS

Paslaugų teikimas

Paslaugų teikimo atžvilgiu pagal šio Susitarimo 5 straipsnį draudžiami:

a) bet kokie apribojimai teikti paslaugas tarpvalstybiniu mastu Susitariančiosios Šalies teritorijoje ne ilgiau kaip 90 faktinio darbo dienų per kalendorinius metus;

¹ Reglamentas (ES) Nr. 492/2011 (OL L 141, 2011 5 27, p. 1), taikomas pagal I priedą.

- b) bet kokie teisės atvykti ir gyventi apribojimai šio Susitarimo 5 straipsnio 2 dalyje numatytais atvejais, taikomi paslaugas teikiančių asmenų darbuotojams, kurie neturi vienos iš Susitariančiųjų Šalių pilietybės, integruotiems į vienos Susitariančiosios Šalies nuolatinę darbo rinką ir komandiruotiems teikti paslaugas kitos Susitariančiosios Šalies teritorijoje, nedarant poveikio 7i straipsnio taikymui.

5b STRAIPSNIS

Paslaugas teikiančios bendrovės

5a straipsnio nuostatos taikomos pagal Susitariančiųjų Šalių teisę įkurtoms bendrovėms, kurių registruota buveinė, centrinė administracija arba pagrindinė verslo vieta yra Susitariančiosios Šalies teritorijoje.

5c STRAIPSNIS

Vienodas požiūris į paslaugas teikiančius asmenis

Paslaugas teikiantis asmuo, kuris turi teisę arba kuriam buvo suteiktas leidimas jas teikti, tų paslaugų teikimo tikslais gali laikinai verstis savo veikla toje valstybėje, kurioje paslaugos teikiamos, tomis pačiomis sąlygomis, kurias ta valstybė taiko savo piliečiams, pagal šio Susitarimo ir I, II bei III priedų nuostatas.

5d STRAIPSNIS

Paslaugas teikiančių asmenų leidimą gyventi šalyje reglamentuojančios taisyklės

1. Paslaugas teikiantiems asmenims, kurie yra Sąjungos valstybių narių arba Šveicarijos piliečiai ir yra įsisteigę kitos Susitariančiosios Šalies teritorijoje nei paslaugas gaunantis asmuo, ir paslaugas teikiančių asmenų darbuotojams, nepriklausomai nuo jų pilietybės, integruotiems į vienos Susitariančiosios Šalies nuolatinę darbo rinką ir komandiruotiems teikti paslaugas kitos Susitariančiosios Šalies teritorijoje, kurie turi teisę arba kuriems buvo suteiktas leidimas paslaugas teikti ilgiau nei 90 faktinio darbo dienų per kalendorinius metus, tai teisei pagrįsti suteikiamas leidimas gyventi šalyje laikotarpiu, atitinkančiu paslaugų teikimo laikotarpį, kuris trunka ilgiau nei 90 faktinio darbo dienų per kalendorinius metus.
2. Išduodamos tokius leidimus, Susitariančiosios Šalys negali reikalauti iš 1 dalyje nurodytų asmenų daugiau nei:
 - a) galiojančios asmens tapatybės kortelės arba paso, nedarant poveikio 7i straipsnio taikymui;
 - b) įrodymo, kad jie teikia ar pageidauja teikti paslaugas.

5e STRAIPSNIS

Paslaugų teikimo trukmė

1. Bendra paslaugų trukmė pagal 5a straipsnio a punktą, nesvarbu, ar paslaugos teikiamos nepertraukiamą laikotarpį, ar kelis laikotarpius iš eilės, negali būti ilgesnė nei 90 faktinio darbo dienų per kalendorinius metus.

2. 1 dalies nuostatos nedaro poveikio nei paslaugas teikiančio asmens teisinių pareigų vykdymui pagal paslaugą gaunančiam asmeniui suteiktą garantiją, nei nenugalimos jėgos aplinkybėmis.

5f STRAIPSNIS

Paslaugų teikimui taikomos taisyklės

1. 5a ir 5c straipsnių nuostatos netaikomos veiklai, kuri, nors ir retai, apima viešosios valdžios funkcijų vykdymą atitinkamoje Susitariančiojoje Šalyje.
2. 5a ir 5c straipsnių nuostatos ir pagal jas priimtose priemonės netrukdo taikyti įstatymų ir kitų teisės aktų, kuriais numatomas darbo ir įdarbinimo sąlygų taikymas pagal darbo sutartį dirbantiems asmenims, komandiruotiems teikti paslaugų, vadovaujantis I priede nurodytais atitinkamais Sąjungos teisės aktais dėl darbuotojų komandiravimo.
3. 5a straipsnio a punkto ir 5c straipsnio nuostatos netrukdo taikyti įstatymų ir kitų teisės aktų, taikytų visose Susitariančiojoje Šalyse šio Susitarimo įsigaliojimo metu – 2002 m. birželio 1 d., dėl:
 - i) laikino įdarbinimo agentūrų veiklos. Konkrečiai, dėl dinamiško suderinimo su Reglamentu (ES) 2016/589¹ Šveicarija neturi prarasti galimybės šiai veiklai taikyti savo nacionalinių įstatymų ir kitų teisės aktų;

¹ Reglamentas (ES) 2016/589 (OL L 107, 2016 4 22, p. 1), taikomas pagal I priedą.

- ii) finansinių paslaugų, kurioms teikti reikia gauti išankstinį leidimą Susitariančiosios Šalies teritorijoje ir kurių teikėjui taikoma Susitariančiosios Šalies valdžios institucijų vykdoma prudencinė priežiūra.

5g STRAIPSNIS

Išankstinio pranešimo laikotarpis ir patikrinimai

1. Šveicarija konkrečiuose sektoriuose veikiantiems paslaugų teikėjams, kurie yra savarankiškai dirbantys asmenys ir teikia paslaugas jos teritorijoje, ir paslaugų teikėjams, kurie komandiruoja darbuotojus į jos teritoriją, gali nustatyti išankstinio pranešimo laikotarpį, neviršijantį keturių darbo dienų iki paslaugų teikimo pradžios arba darbuotojų komandiravimo, kad būtų galima atlikti patikrinimus vietoje.
2. Patikrinimų skaičių ir išsamumą, taip pat tikrintinus sektorius ir sritis, įskaitant tuos, kuriems netaikomas keturių darbo dienų neviršijantis išankstinio pranešimo laikotarpis, Šveicarija nustato savarankiškai, remdamasi objektyvia rizikos analize, laikydamasi proporcingumo bei nediskriminavimo principų ir atsižvelgdama į tai, kad laisvė teikti paslaugas Susitarimu apribojama iki 90 faktinio darbo dienų per kalendorinius metus.
3. Nustatyti sektoriai periodiškai peržiūrimi ir atnaujinami.

5h STRAIPSNIS

Finansinės garantijos ir sankcijos

Jei paslaugų teikėjai neįvykdė su ankstesniu paslaugų teikimu susijusių savo finansinių įsipareigojimų vykdymo užtikrinimo institucijoms ir įstaigoms, nurodytoms Bendroje deklaracijoje dėl veiksmingų kontrolės sistemų, įskaitant Šveicarijos dvejopą vykdymo užtikrinimo sistemą, prieš suteikdama pakartotinę galimybę jiems teikti paslaugas sektoriuose, nustatytuose remiantis savarankiška ir objektyvia rizikos analize, Šveicarija gali reikalauti, kad jie pateiktų proporcingą finansinę garantiją.

Jei finansinė garantija nepateikiama, Šveicarija gali taikyti proporcingas sankcijas, netgi uždrausti teikti paslaugas tol, kol garantija bus pateikta.

5i STRAIPSNIS

Savarankiško darbo įrodymas

Kad siekdama kovoti su fiktyvaus savarankiško darbo reiškiniu Šveicarija galėtų vykdyti veiksmingus ir rizika grindžiamus patikrinimus, ji gali reikalauti, kad savarankiškai dirbantys paslaugų teikėjai pateiktų dokumentus, kuriais remiantis būtų galima atlikti veiksmingą *ex post* kontrolę, (apsiribodama registracijos patvirtinimu (jei taikoma), įrodymu, kad asmuo gyvenamosios šalies socialinės apsaugos institucijose užsiregistravo kaip savarankiškai dirbantis asmuo, ir sutartinių santykių įrodymu).

5j STRAIPSNIS

Draudimas mažinti apsaugos lygį

1. Siekiant išlaikyti komandiruočių darbuotojų apsaugos lygį, dėl kurio Šveicarija ir Sąjunga susitarė šiame Susitarime Dalinio pakeitimo protokolo įsigaliojimo metu, direktyvų 96/71/EB¹ ir 2014/67/ES² pakeitimai arba nauji darbuotojų komandiravimo srities Sąjungos teisės aktai, nepaisant šio Susitarimo institucinio protokolo 5 straipsnio, į šį Susitarimą neįtraukiami, jei dėl jų reikšmingai susilpnėtų komandiruočių darbuotojų apsauga, susijusi su darbo sąlygomis, visų pirma darbo užmokesčiu ir išmokomis, arba sumažėtų jos lygis.
2. Taikant 1 dalį, vertinama bet kokio komandiruočių darbuotojų apsaugos lygio pokyčio visuma, atsižvelgiant į visas atitinkamas šio Susitarimo nuostatas.

5k STRAIPSNIS

Paslaugas gaunantys asmenys

Gali būti reikalaujama, kad Sąjungos valstybės narės arba Šveicarijos piliečiai, į Susitariančiosios Šalies teritoriją atvykstantys tik tam, kad gautų paslaugas, užsiregistruotų pagal I priede nurodytus aktus.“;

¹ Direktyva 96/71/EB (OL L 18, 1997 1 21, p. 1), taikoma pagal I priedą Dalinio pakeitimo protokolo įsigaliojimo metu.

² Direktyva 2014/67/ES (OL L 159, 2014 5 28, p. 11), taikoma pagal I priedą Dalinio pakeitimo protokolo įsigaliojimo metu.

6) įterpiami šie straipsniai:

„7a STRAIPSNIS

Pasienio darbuotojas

Pasienio darbuotojas yra Susitariančiosios Šalies pilietis, kuris pagal darbo sutartį arba savarankiškai dirba vienoje Susitariančiojoje Šalyje, o gyvena kitoje Susitariančiojoje Šalyje, į kurią paprastai grįžta kasdien arba bent kartą per savaitę.

Susitariančiosios Šalies, kurioje pasienio darbuotojas dirba ilgiau kaip tris mėnesius iš eilės per kalendorinius metus, kompetentingos institucijos tą pasienio darbuotoją gali užregistruoti deklaravimo tikslais.

Kompetentingos institucijos pasienio darbuotojui išduoda deklaracinę registracijos pažymėjimą nemokamai arba už mokestį, neviršijantį piliečiams už panašių dokumentų išdavimą taikomo mokesčio.

Registracija pagal šį straipsnį nedaro poveikio atitinkamų pasienio darbuotojų teisėms ir pareigoms, nustatytoms šio Susitarimo prieduose nurodytuose aktuose. Jei darbo laikotarpis neviršija trijų mėnesių, Susitariančiosios Šalys gali taikyti pranešimo tvarką, nustatytą Bendroje deklaracijoje dėl pranešimo apie įsidarbinimą.

7b STRAIPSNIS

Studentai

Gali būti reikalaujama, kad studentas, neturintis kuria nors kita šio Susitarimo nuostata grindžiamos teisės gyventi kitos Susitariančiosios Šalies teritorijoje, užsiregistruotų pagal I priede nurodytus aktus. Šiuo Susitarimu nereglamentuojama studentų, kuriems taikomas šis straipsnis, galimybė gauti profesinį mokymą arba išlaikymo paramą.

- a) Nepaisant ankstesnio sakinio, taikomas 2 straipsnis, nepriklausomai nuo studento gyvenamosios vietos, mokesčių už studijas ir visų kitų su studijomis susijusių mokesčių bei rinkliavų, taip pat visų su studijomis susijusių viešosios paramos mechanizmų, kurie taikomi studentams:
 - i) Šveicarijos universitetuose, universitetiniuose institutuose, taikomųjų mokslų universitetuose, taikomųjų mokslų universitetiniuose institutuose ir su jais susijusiose aukštojo mokslo institucijose, daugiausia finansuojamuose viešosiomis lėšomis, ir
 - ii) bet kurioje atitinkamoje Sąjungos institucijoje;
- b) nuo šios nuostatos įsigaliojimo dienos nė viena Susitariančioji Šalis nemažina bendro a punkte nurodytų jos institucijų studentų, kurie yra kitų Susitariančiųjų Šalių piliečiai ir prieš pradėdami studijas neturėjo teisės gyventi jos teritorijoje, kiekio su sąlyga, kad bus išlaikyta jos atitinkamų esamų švietimo sistemų, įskaitant priėmimo sistemas ir kompetencijų struktūrą, kokybė ir ypatumai. Aiškumo sumetimais patikslinama, kad ankstesniu sakiniu Susitariančiosios Šalys neįpareigojamos keisti savo atitinkamų priėmimo sistemų, didinti pirmiau minėto studentų kiekio arba rezervuoti minimalaus vietų kiekio studentams iš kitų Susitariančiųjų Šalių;

- c) taikydamos a ir b punktus, Susitariančiosios Šalys nediskriminuoja viena kitos piliečių.

7c STRAIPSNIS

Viešosios valdžios funkcijų vykdymas

1. Pagal darbo sutartį dirbančiam Susitariančiosios Šalies piliečiui gali būti nesuteikta teisė eiti pareigas valstybės tarnyboje, kurios apima viešosios valdžios funkcijų vykdymą ir kurių paskirtis – ginti bendruosius valstybinių ar kitų viešųjų įstaigų interesus.
2. Savarankiškai dirbančiam asmeniui gali būti nesuteikta teisė vykdyti veiklą, kuri, nors ir retai, apima viešosios valdžios funkcijų vykdymą.

7d STRAIPSNIS

Viešoji tvarka

Pagal šio Susitarimo nuostatas suteiktos teisės gali būti ribojamos tik tokiomis priemonėmis, kurios yra pateisinamos viešosios tvarkos, visuomenės saugumo ar visuomenės sveikatos sumetimais.

7e STRAIPSNIS

Nuolatinis gyvenimas šalyje

Šveicarija ir valstybės narės gali nuspręsti pagal Direktyvos 2004/38/EB¹ 16 straipsnį suteikti teisę nuolat gyventi jose atitinkamai tik tiems Sąjungos piliečiams ir Šveicarijos piliečiams, kurie priimančiojoje valstybėje kaip darbuotojai arba savarankiškai dirbantys asmenys, įskaitant tuos, kurie tą statusą išlaiko pagal minėtą direktyvą, teisėtai gyveno iš viso penkerius metus, taip pat tokių asmenų šeimos nariams. Jeigu laikotarpiai, į kuriuos turi būti atsižvelgta, yra vieno teisėto gyvenimo priimančiojoje valstybėje laikotarpio dalis, nereikalaujama, kad jie būtų nepertraukiami – į juos gali įsiterpti teisėto gyvenimo toje valstybėje laikotarpiai, kuriais asmuo yra ekonomiškai neaktyvus.

Šveicarija ir valstybės narės gali nuspręsti, kad apskaičiuojant laikotarpius, būtinus teisei nuolat gyventi šalyje įgyti pagal pirmą pastraipą, neatsižvelgiama į šešių mėnesių ar ilgesnius laikotarpius, kuriais asmuo yra visiškai priklausomas nuo socialinės paramos.

Atsižvelgiant į Bendrą deklaraciją dėl atsisakymo teikti socialinę paramą ir teisės gyventi šalyje panaikinimo prieš įgyjant teisę nuolat gyventi šalyje ir vadovaujantis šio Susitarimo institucinio protokolo 10 straipsnio 6 dalimi, Direktyvos 2004/38/EB² 7 straipsnyje nustatytos teisės gyventi šalyje reglamentuojančios taisyklės toliau taikomos asmenims, neatitinkantiems teisės nuolat gyventi šalyje suteikimo kriterijų.

¹ Direktyva 2004/38/EB (OL L 158, 2004 4 30, p. 77), taikoma pagal I priedą.

² Direktyva, taikoma pagal I priedą.

7f STRAIPSNIS

Nekilnojamojo turto įsigijimas

1. Susitariančiosios Šalies piliečiai, kurie turi teisę gyventi priimančiojoje valstybėje ir kurių pagrindinė gyvenamoji vieta yra joje, naudojami tomis pačiomis teisėmis įsigyti nekilnojamąjį turtą kaip ir tos šalies piliečiai. Pagrindinę gyvenamąją vietą priimančiojoje valstybėje jie gali įgyti bet kada, laikydamiesi atitinkamų nacionalinių taisyklių, nepriklausomai nuo jų įdarbinimo trukmės. Išsikeldami iš priimančiosios valstybės jie nuosavybės teisių į tokį turtą atsisakyti neprivalo.
2. Susitariančiosios Šalies piliečiai, kurie turi teisę gyventi priimančiojoje valstybėje, tačiau jų pagrindinė gyvenamoji vieta nėra joje, naudojami tomis pačiomis teisėmis įsigyti nekilnojamąjį turtą, reikalingą ekonominei veiklai vykdyti, kaip ir tos šalies piliečiai. Išsikeldami iš priimančiosios valstybės jie nuosavybės teisių į tokį turtą atsisakyti neprivalo. Jiems taip pat gali būti leidžiama įsigyti nepagrindinį gyvenamąjį būstą ar atostogų būstą. Šios kategorijos piliečių atžvilgiu šis Susitarimas nedaro poveikio taisyklėms, taikomoms grynosioms kapitalo investicijoms ar neapstatytos žemės ir butų verslui.
3. Pasienio darbuotojai, kurie yra Susitariančiosios Šalies piliečiai, naudojami tomis pačiomis teisėmis įsigyti nekilnojamąjį turtą, reikalingą ekonominei veiklai vykdyti, ir nekilnojamąjį turtą, kuris yra nepagrindinis gyvenamasis būstas, kaip ir tos šalies piliečiai. Išsikeldami iš priimančiosios valstybės jie nuosavybės teisių į tokį turtą atsisakyti neprivalo. Jiems taip pat gali būti leista įsigyti atostogų būstą. Šios kategorijos piliečių atžvilgiu šis Susitarimas nedaro poveikio taisyklėms, priimančiojoje valstybėje taikomoms grynosioms kapitalo investicijoms ar neapstatytos žemės ir butų verslui.

7g STRAIPSNIS

Asmens tapatybės kortelės

Šveicarija gali toliau išduoti asmens tapatybės korteles, kuriose nėra laikmenos su kortelės turėtojo pirštų atspaudais. Tokios asmens tapatybės kortelės turi vizualiai skirtis nuo tapatybės kortelių, atitinkančių I priede nurodytų tokius dokumentus reglamentuojančių aktų reikalavimus. Tokios asmens tapatybės kortelės, išduotos praėjus vieniems metams nuo Dalinio pakeitimo protokolo įsigaliojimo, Šveicarijos piliečiams nesuteikia galimybės naudotis laisvo judėjimo teise.

7h STRAIPSNIS

Išsiuntimas iš šalies

Kiek tai susiję su teisės atvykti ir teisės gyventi šalyje apribojimais, kuriuos Šveicarija ir valstybės narės viena kitos piliečiams taiko viešosios tvarkos ar visuomenės saugumo sumetimais, išlaikomi Šveicarijos ir valstybių narių pagal Susitarimą prieš įsigaliojant Dalinio pakeitimo protokolui prisiimti įsipareigojimai.

Todėl toliau nurodyti Direktyvos 2004/38/EB¹ VI skyriumi padaryti pakeitimai, kuriais tie įsipareigojimai viršijami, t. y. 28 straipsnio 2 ir 3 dalyse numatyta sustiprinta apsauga nuo išsiuntimo iš šalies, taip pat su šiomis nuostatomis susijusi Teisingumo Teismo praktika netaikomi. Be to, Šveicarija ir valstybės narės, užuot taikiusios Direktyvos 33 straipsnio 2 dalyje nustatytą procedūrą, gali užtikrinti, kad toje nuostatoje nurodytas išsiuntimas iš šalies būtų vykdomas pagal Susitarime prieš įsigaliojant Dalinio pakeitimo protokolui nustatytus reikalavimus.

¹ Direktyva, taikoma pagal I priedą.

7i STRAIPSNIS

Trečiųjų šalių piliečių atvykimas

Susitariančiosios Šalys negali taikyti reikalavimo atvykstant turėti vizą arba lygiaverčių reikalavimų komandiruotiems darbuotojams, kurie neturi Susitariančiosios Šalies pilietybės, tačiau pagal į I priedą įtrauktus Sąjungos teisės aktus arba bet kurią kitą tarp Susitariančiųjų Šalių galiojančią priemonę turi teisę atvykti, neapribotą tokiais reikalavimais.

Komandiruotiems darbuotojams, kuriems taikomas reikalavimas atvykstant turėti vizą arba lygiaverčiai reikalavimai, atitinkama Susitariančioji Šalis suteikia visas galimybes gauti būtinas vizas.“;

- 7) 10 straipsnis pakeičiamas taip:

„10 STRAIPSNIS

Narystės Europos Sąjungoje pokyčiai

Naujoms valstybėms narėms Susitarimas taikomas tik Šalims tarpusavyje sudarius susitarimą pagal savo vidaus procedūras ir jį įtvirtinus protokolu. Jei nesusitariama kitaip, į tokį protokolą įtraukiamos pereinamojo laikotarpio priemonės, nustatytos atsižvelgiant į konkrečią ekonominę ir socialinę padėtį Sąjungoje, visų pirma naujosiose valstybėse narėse, ir Šveicarijoje, vadovaujantis nusistovėjusia ankstesne šio Susitarimo taikymo srities išplėtimo praktika.“;

8) 14 straipsnis pakeičiamas taip:

„14 STRAIPSNIS

Jungtinis komitetas

1. Įsteigiamas Jungtinis komitetas.

Jungtinį komitetą sudaro Susitariančiųjų Šalių atstovai.

2. Jungtiniam komitetui bendrai pirmininkauja Sąjungos atstovas ir Šveicarijos atstovas.

3. Jungtinis komitetas:

- a) užtikrina tinkamą šio Susitarimo veikimą, veiksmingą administravimą ir taikymą;
- b) veikia kaip forumas, kuriame Susitariančiosios Šalys tarpusavyje konsultuojasi ir nuolat keičiasi informacija, visų pirma siekdamos pagal šio Susitarimo institucinio protokolo 10 straipsnį pašalinti Susitarimo ar Sąjungos teisės akto, į kurį Susitarime daroma nuoroda, aiškinimo ar taikymo sunkumus;
- c) teikia rekomendacijas Susitariančiosioms Šalims su šiuo Susitarimu susijusiais klausimais;

- d) priima sprendimus šiame Susitarime numatytais atvejais ir
- e) naudojasi bet kuria kita šiuo Susitarimu jam suteikta kompetencija.

4. Jungtinis komitetas sprendimus priima bendru sutarimu.

Sprendimai Susitariančiosioms Šalims yra privalomi ir jos imasi visų būtinų priemonių jiems įgyvendinti.

5. Jei bendrapirmininkiai nenusprendžia kitaip, Jungtinis komitetas posėdžiauja bent kartą per metus pakaitomis Briuselyje ir Berne. Jungtinis komitetas taip pat posėdžiauja bet kurios iš Susitariančiųjų Šalių prašymu. Bendrapirmininkiai gali nuspręsti Jungtinio komiteto posėdį organizuoti vaizdo konferencijos arba telekonferencijos būdu.

6. Jungtinis komitetas patvirtina savo darbo tvarkos taisykles ir prireikus jas atnaujina.

7. Jungtinis komitetas gali nuspręsti sudaryti darbo arba ekspertų grupę, kuri galėtų jam padėti atlikti jo funkcijas.“;

9) įterpiamas šis straipsnis:

„14a STRAIPSNIS

Apsaugos sąlyga

1. Jei dėl šio Susitarimo taikymo kyla didelių ekonominių ar socialinių sunkumų, Jungtinis komitetas susirenka bet kurios Susitariančiosios Šalies prašymu, kad nustatytų, kokios priemonės yra tinkamos padėčiai ištaisyti. Jungtinis komitetas gali nuspręsti, kokių priemonių imtis, per 60 dienų nuo prašymo pateikimo dienos. Jungtinis komitetas šį laikotarpį gali pratęsti.
2. Jei Jungtinis komitetas per 1 dalyje nustatytą terminą sprendimo dėl tinkamų priemonių arba to termino pratęsimo nepriima, prašymą pateikusi Susitariančioji Šalis didelių ekonominių sunkumų atveju gali kreiptis į arbitražo teismą. Arbitražo teismas galutinį sprendimą priima per šešis mėnesius nuo jo sudarymo.
3. Jei arbitražo teismas nusprendžia, kad nurodytieji sunkumai buvo įrodyti ir kad jie kyla dėl šio Susitarimo taikymo, prašymą pateikusi Susitariančioji Šalis gali imtis tinkamų priemonių tiems sunkumams pašalinti. Jei dėl priemonių, kurių Susitariančioji Šalis imasi pagal šią dalį, sutrinka šiame Susitarime nustatytų atitinkamų teisių ir pareigų pusiausvyra, kita Susitariančioji Šalis gali imtis tinkamų priemonių pusiausvyrai šio Susitarimo taikymo srityje atkurti.

4. Išskirtinėmis skubos aplinkybėmis, kai kyla pavojus, kad Susitariančioji Šalis dėl šio Susitarimo taikymo patirs labai didelę ekonominę žalą, o Jungtinis komitetas sprendimo nepriima per 30 dienų nuo prašymo pateikimo, ta Susitariančioji Šalis gali kreiptis į arbitražo teismą pagal priedėlį. Arbitražo teismas galutinį sprendimą priima per šešis mėnesius nuo jo sudarymo.

5. Jei, susiklosčius 4 dalyje nurodytoms aplinkybėms, arbitražo teismas nusprendžia, kad nurodytieji sunkumai *prima facie* yra įrodyti, Susitariančiosios Šalys gali priimti laikinas apsaugos priemones ir prireikus laikinas pusiausvyros atkūrimo priemones. Priedėlio III.10 straipsnis, išskyrus 4 dalies c punktą, taikomas *mutatis mutandis*.

6. 2–5 dalyse nurodytos apsaugos priemonės ir pusiausvyros atkūrimo priemonės priimamos šio Susitarimo taikymo srityje. Jų taikymo sritis ir trukmė neviršija to, kas tikrai būtina sunkumams įveikti arba pusiausvyrai, kuriai sutrikus jos priimtose, atkurti. Pirmenybė teikiama toms apsaugos priemonėms ir pusiausvyros atkūrimo priemonėms, kurios mažiausiai trikdo šio Susitarimo veikimą.

7. Dėl apsaugos priemonių ir pusiausvyros atkūrimo priemonių kas tris mėnesius nuo jų priėmimo dienos konsultuojamasi Jungtiniame komitete siekiant tas priemones panaikinti iki numatyto jų galiojimo termino pabaigos arba apriboti jų taikymo sritį, kad jos nebūtų taikomos platesniu mastu nei tikrai būtina. Kiekviena Susitariančioji Šalis gali bet kuriuo metu prašyti, kad Jungtinis komitetas tokias apsaugos priemones ir pusiausvyros atkūrimo priemones peržiūrėtų.“;

10) 18 straipsnis pakeičiamas taip:

„18 STRAIPSNIS

Peržiūra

Jei Susitariančioji Šalis pageidauja, kad šis Susitarimas būtų peržiūrėtas, ji tuo tikslu pateikia pasiūlymą Jungtiniam komitetui.

Šio Susitarimo pakeitimai įsigalioja Susitariančiosioms Šalims užbaigus atitinkamas vidaus procedūras.“;

11) 21 straipsnis pakeičiamas taip:

„21 STRAIPSNIS

Ryšys su susitarimais dėl apmokestinimo

1. Šio Susitarimo nuostatos nedaro poveikio Šveicarijos ir Sąjungos valstybių narių tarpusavio dvišalių susitarimų dėl dvigubo apmokestinimo vengimo nuostatoms. Visų pirma šio Susitarimo nuostatos nedaro poveikio susitarimuose dėl dvigubo apmokestinimo vengimo pateiktai termino „pasienio darbuotojai“ apibrėžčiai.

2. Jokia šio Susitarimo nuostata negali būti aiškinama taip, kad būtų trukdoma Susitariančiosioms Šalims taikant atitinkamas mokesčių teisės aktų nuostatas išskirti mokesčių mokėtojus, kurių padėtis, ypač kalbant apie jų gyvenamąją vietą, nėra palyginama. Tačiau tai negali tapti asmenų diskriminavimo ar jų teisių, apibrėžtų šiame Susitarime, apribojimo priemone.

3. Jokia šio Susitarimo nuostata netrukdo Susitariančiosioms Šalims priimti ar taikyti priemones siekiant užtikrinti apmokestinimą mokesčiais, jų mokėjimą ir veiksmingą išieškojimą arba užkirsti kelią mokesčių vengimui ar jų slėpimui remiantis nacionaliniais mokesčių teisės aktais arba bet kuriais kitais tarptautiniais ar dvišaliais susitarimais, kurie yra visiškai ar daugiausia susiję su apmokestinimu ir kurių šalis yra Šveicarija, Sąjunga arba bet kuri valstybė narė.“;

12) įterpiami šie straipsniai:

„23a STRAIPSNIS

Leidimų gyventi šalyje ir kitų specialių leidimų galiojimas

Leidimai gyventi šalyje ir kiti specialūs leidimai, kuriuos Susitariančiosios Šalys išdavė prieš įsigaliojant Dalinio pakeitimo protokolui, lieka galioti ir, pasibaigus jų galiojimui, pakeičiami šiame Susitarime numatytais dokumentais, jei tenkinamos tų dokumentų išdavimo sąlygos.

23b STRAIPSNIS

Pereinamojo laikotarpio priemonės

1. Klausimams, patenkantiems į Direktyvos 2004/38/EB¹ taikymo sritį, taikomos šioje dalyje nustatytos pereinamojo laikotarpio priemonės:
 - a) nustatomas pereinamasis laikotarpis, kuris prasideda Dalinio pakeitimo protokolo įsigaliojimo dieną ir baigiasi praėjus 24 mėnesiams nuo jo įsigaliojimo;
 - b) 5k, 7a, 7d, 7e, 7h bei 7i straipsniai ir šio Susitarimo taikymo tikslais Direktyva 2004/38/EB² taikomi nuo pirmos dienos po pereinamojo laikotarpio pabaigos;
 - c) pereinamuoju laikotarpiu išlaikomas toliau nurodytų Susitarimo redakcijos, galiojusios prieš įsigaliojant Dalinio pakeitimo protokolui, nuostatų poveikis:
 - 1–7 straipsnių ir 16 straipsnio, ir
 - I priedo 1–9, 12–15, 17, 19, 20, 23 ir 24 straipsnių, išskyrus 24 straipsnio 4 dalies paskutinį sakinį.

¹ Direktyva, taikoma pagal I priedą.

² Direktyva, taikoma pagal I priedą.

Tos nuostatos nedaro jokio poveikio klausimams, patenkantiems į kitų I priedo 2 skirsnyje nurodytų aktų, visų pirma Reglamento (ES) Nr. 492/2011¹ ir Reglamento (ES) 2016/589², taikymo sritį.

2. Klausimams, patenkantiems į Direktyvos 96/71/EB³ ir Direktyvos 2014/67/ES⁴ taikymo sritį, taikomos šioje dalyje nustatytos pereinamojo laikotarpio priemonės:

- a) nustatomas pereinamasis laikotarpis, kuris prasideda Dalinio pakeitimo protokolo įsigaliojimo dieną ir baigiasi praėjus 36 mėnesiams nuo jo įsigaliojimo;
- b) 5f straipsnio 2 dalis, 5g, 5h bei 5i straipsniai ir šio Susitarimo taikymo tikslais Direktyva 96/71/EB⁵ bei Direktyva 2014/67/ES⁶ taikomi nuo pirmos dienos po pereinamojo laikotarpio pabaigos;
- c) pereinamuoju laikotarpiu išlaikomas toliau nurodytų Susitarimo redakcijos, galiojusios prieš įsigaliojant Dalinio pakeitimo protokolui, nuostatų poveikis:
 - 5 straipsnio 4 dalies ir 16 straipsnio, ir
 - I priedo 22 straipsnio 2 dalies.

Tos nuostatos nedaro jokio poveikio klausimams, patenkantiems į kitų I priedo 2 skirsnyje nurodytų aktų taikymo sritį.“;

¹ Reglamentas, taikomas pagal I priedą.

² Reglamentas, taikomas pagal I priedą.

³ Direktyva, taikoma pagal I priedą.

⁴ Direktyva, taikoma pagal I priedą.

⁵ Direktyva, taikoma pagal I priedą.

⁶ Direktyva, taikoma pagal I priedą.

- 13) 24 straipsnis pakeičiamas taip:

„24 STRAIPSNIS

Teritorinė taikymo sritis

Šis Susitarimas taikomas teritorijoje, kurioje taikoma Europos Sąjungos sutartis ir Sutartis dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – SESV), tose Sutartyse nustatytomis sąlygomis ir Šveicarijos teritorijoje.“;

- 14) Susitarimo I priedas pakeičiamas šio Protokolo I priedo tekstu;
- 15) Susitarimo II priedas pakeičiamas šio Protokolo II priedo tekstu;
- 16) Susitarimo III priedas pakeičiamas šio Protokolo III priedo tekstu;
- 17) Protokolas dėl nepagrindinio gyvenamojo būsto Danijoje pakeičiamas šio Protokolo dėl nepagrindinio gyvenamojo būsto Danijoje tekstu;
- 18) Europos bendrijos bei jos valstybių narių ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimo dėl laisvo asmenų judėjimo protokolo dėl Čekijos Respublikos, Estijos Respublikos, Kipro Respublikos, Latvijos Respublikos, Lietuvos Respublikos, Vengrijos Respublikos, Maltos Respublikos, Lenkijos Respublikos, Slovėnijos Respublikos ir Slovakijos Respublikos dalyvavimo Susitariančiųjų Šalių statusu joms įstojus į Europos Sąjungą, kuris buvo priimtas Briuselyje 2004 m. spalio 26 d., I priedas išbraukiamas;

- 19) prie šio Protokolo pridėto Protokolo dėl nekilnojamojo turto įsigijimo Maltoje tekstas pridedamas kaip Susitarimo priedas;
- 20) prie šio Protokolo pridėto Protokolo dėl ilgalaikių leidimų gyventi tekstas pridedamas kaip Susitarimo priedas;
- 21) prie šio Protokolo pridėtos bendros deklaracijos ir vienašalė deklaracija pridedamos prie Susitarimo baigiamojo akto deklaracijų.

2 STRAIPSNIS

Įsigaliojimas

1. Sąjunga ir Šveicarija šį Protokolą ratifikuoja arba patvirtina pagal savo pačių nustatytas procedūras. Sąjunga ir Šveicarija praneša viena kitai apie šiam Protokolui įsigalioti būtinų vidaus procedūrų užbaigimą.
2. Šis Protokolas įsigalioja pirmą antro mėnesio po paskutinio pranešimo apie šias priemones pateikimo dieną:
 - a) Europos bendrijos bei jos valstybių narių ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimo dėl laisvo asmenų judėjimo institucinį protokolą;
 - b) Susitarimo tarp Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos dėl oro transporto institucinį protokolą;

- c) Protokolą, kuriuo iš dalies keičiamas Susitarimas tarp Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos dėl oro transporto;
- d) Susitarimo tarp Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos dėl oro transporto protokolą dėl valstybės pagalbos;
- e) Susitarimo tarp Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos dėl krovinių ir keleivių vežimo geležinkeliu ir keliais institucinį protokolą;
- f) Protokolą, kuriuo iš dalies keičiamas Susitarimas tarp Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos dėl krovinių ir keleivių vežimo geležinkeliu ir keliais;
- g) Susitarimo tarp Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos dėl krovinių ir keleivių vežimo geležinkeliu ir keliais protokolą dėl valstybės pagalbos;
- h) Protokolą, kuriuo iš dalies keičiamas Susitarimas tarp Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos dėl prekybos žemės ūkio produktais;
- i) Susitarimo tarp Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos dėl atitikties įvertinimo abipusio pripažinimo institucinį protokolą;
- j) Protokolą, kuriuo iš dalies keičiamas Susitarimas tarp Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimo dėl atitikties įvertinimo abipusio pripažinimo;
- k) Europos Sąjungos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimą dėl Šveicarijos reguliaraus finansinio įnašo ekonominiams ir socialiniams skirtumams Europos Sąjungoje mažinti;

- l) Europos Sąjungos bei Europos atominės energijos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimą dėl Šveicarijos Konfederacijos dalyvavimo Sąjungos programose;
- m) Europos Sąjungos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimą dėl Šveicarijos Konfederacijos dalyvavimo Europos Sąjungos kosmoso programos agentūros veikloje sąlygų.

Priimta [vieta] [data] dviem egzemplioriais airių, anglų, bulgarų, čekų, danų, estų, graikų, ispanų, italų, kroatų, latvių, lenkų, lietuvių, maltiečių, nyderlandų, portugalų, prancūzų, rumunų, slovakų, slovėnų, suomių, švedų, vengrų ir vokiečių kalbomis, kiekvienas tekstas yra vienodai autentiškas.

TAI PALIUDYDAMI, toliau nurodyti deramai įgalioti asmenys pasirašė šį Protokolą.

(Parašams skirta skiltis (toliau išdėstyta formuluote, visomis 24 ES kalbomis: „Europos Sąjungos vardu“ ir „Šveicarijos Konfederacijos vardu“))

I PRIEDAS

SUSITARIMO I PRIEDO PAKEITIMAI

Susitarimo I priedas pakeičiamas taip:

„I PRIEDAS

LAISVAS ASMENŲ JUDĖJIMAS, ĮSISTEIGIMO TEISĖ IR PASLAUGŲ TEIKIMAS

1 SKIRSNIS

Taikant šio Susitarimo 2–9 straipsnius, šio priedo 2 skirsnyje išvardyti Sąjungos teisės aktai taikomi laikantis šio Susitarimo institucinio protokolo 5 straipsnyje nurodyto dinamiško suderinimo principo ir to straipsnio 7 dalyje išvardytų išimčių.

Jei techninėse adaptacijose nenumatyta kitaip, laikoma, kad į šį priedą įtrauktuose Sąjungos teisės aktuose nustatytos Sąjungos valstybių narių teisės ir pareigos taip pat yra Šveicarijos teisės ir pareigos. Ši nuostata taikoma visapusiškai laikantis šio Susitarimo institucinio protokolo.

Nedarant poveikio Institucinio protokolo 16 straipsnio taikymui ir jei techninėse adaptacijose nenumatyta kitaip, 2 skirsnyje išvardytų aktų nuostatos, kuriomis reikalaujama, kad valstybės narės teiktų informaciją kitoms valstybėms narėms arba Komisijai, taikomos ir Šveicarijai. Su priežiūra ar taikymu susijusią informaciją Šveicarija perduoda per Jungtinį komitetą.

2 SKIRSNIS

AKTAI, Į KURIUOS PATEIKIAMOS NUORODOS

1. 31977 L 0486: 1977 m. liepos 25 d. Tarybos direktyva 77/486/EEB dėl darbuotojų migrantų vaikų mokymo (OL L 199, 1977 8 6, p. 32).
2. 31996 L 0071: 1996 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 96/71/EB dėl darbuotojų komandiravimo paslaugų teikimo sistemoje (OL L 18, 1997 1 21, p. 1) su daliniais pakeitimais, padarytais šiais aktais:
 - 32018 L 0957: 2018 m. birželio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2018/957, kuria iš dalies keičiama Direktyva 96/71/EB dėl darbuotojų komandiravimo paslaugų teikimo sistemoje, (OL L 173, 2018 7 9, p. 16).

Šios direktyvos nuostatos šio Susitarimo taikymo tikslais skaitomos atsižvelgiant į šias adaptacijas:

- a) 1 straipsnio –1a dalyje žodžiai „naudojimuisi valstybių narių ir Sąjungos lygmeniu pripažintomis pagrindinėmis teisėmis“ pakeičiami žodžiais „naudojimuisi valstybių narių, Sąjungos lygmeniu ir Šveicarijos pripažintomis pagrindinėmis teisėmis“;
- b) 1 straipsnio 3 dalies:
 - i) c punktas Šveicarijai netaikomas;
 - ii) antra ir trečia pastraipos Šveicarijai netaikomos;
- c) 3 straipsnio:
 - i) 1b dalis Šveicarijai netaikoma;
 - ii) 10 dalyje žodžiai „Sutarčių“ pakeičiami žodžiais „Susitarimo“;
- d) 4 straipsnio 2 dalies:
 - i) pirmos pastraipos paskutiniame sakinyje žodžiai „apie tai informuojama Komisija ir ji imasi tinkamų priemonių“ pakeičiami žodžiais „apie tai informuojamas Jungtinis komitetas, kad jis rastų sprendimą.“;

ii) antra pastraipa pakeičiama taip:

„Europos Sąjunga ir Šveicarija glaudžiai bendradarbiauja Jungtiniame komitete, kad išnagrinėtų visus sunkumus, kurių gali kilti tarp Susitariančiųjų Šalių taikant 3 straipsnio 10 dalį.“;

e) šio Susitarimo taikymo tikslais ta direktyva taikoma nuo pirmos dienos po Susitarimo 23b straipsnio 2 dalyje nustatyto pereinamojo laikotarpio pabaigos.

3. 32004 L 0038: 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/38/EB dėl Sąjungos piliečių ir jų šeimos narių teisės laisvai judėti ir gyventi valstybių narių teritorijoje, iš dalies keičianti Reglamentą (EEB) Nr. 1612/68 ir panaikinanti Direktyvas 64/221/EEB, 68/360/EEB, 72/194/EEB, 73/148/EEB, 75/34/EEB, 75/35/EEB, 90/364/EEB, 90/365/EEB ir 93/96/EEB, (OL L 158, 2004 4 30, p. 77 su pataisymais, padarytais OL L 229, 2004 6 29, p. 35, OL L 30, 2005 2 3, p. 27 ir OL L 197, 2005 7 28, p. 34).

Šios direktyvos nuostatos šio Susitarimo taikymo tikslais skaitomos atsižvelgiant į šias adaptacijas:

a) šis Susitarimas taikomas Susitariančiųjų Šalių piliečiams. Tačiau jų šeimos nariai, kaip apibrėžta direktyvoje, turintys trečiųjų šalių pilietybę, pagal direktyvą naudojami tam tikromis išvestinėmis teisėmis;

- b) terminai „Sąjungos pilietis“ ir „Sąjungos piliečiai“, pavartoti skirtingais linksniais, atitinkamai pakeičiami gramatiškai suderintais terminais „valstybės narės arba Šveicarijos pilietis“ ir „valstybių narių ir Šveicarijos piliečiai“;
- c) 16 straipsnis išdėstomas taip:

„1. Valstybių narių ir Šveicarijos piliečiai, kurie pagal 7 straipsnio 1 dalies a punktą arba 3 dalį kitos Susitariančiosios Šalies teritorijoje teisėtai gyveno iš viso penkerius metus, turi teisę joje gyventi nuolat. Šiai teisei netaikomos III skyriuje nustatytos sąlygos.

2. Jeigu laikotarpiai, į kuriuos turi būti atsižvelgta apskaičiuojant, ar jų pakanka, kad būtų galima įgyti teisę nuolat gyventi šalyje, yra vieno teisėto gyvenimo priimančiojoje valstybėje laikotarpio dalis, nereikalaujama, kad jie būtų nepertraukiami – į juos gali įsitarpti teisėto gyvenimo toje valstybėje laikotarpiai, kurie nėra grindžiami 7 straipsnio 1 dalies a punktu arba 3 dalimi.

3. Šveicarija ir valstybės narės gali nuspręsti, kad apskaičiuojant laikotarpius, būtinus teisei nuolat gyventi šalyje įgyti pagal 1 dalį, neatsižvelgiama į šešių mėnesių ar ilgesnius laikotarpius, kuriais asmuo yra visiškai priklausomas nuo socialinės paramos.

4. Teisę nuolat gyventi šalyje įgyja ir šeimos nariai, kurie priimančiojoje valstybėje kartu su valstybės narės ar Šveicarijos piliečiu teisėtai gyveno penkerius metus iš eilės.

5. Gyvenimo šalyje tęstinumas nenutrūksta dėl trumpalaikių išvykų, kurių bendra trukmė neviršija šešių mėnesių per metus, ilgesnių išvykų, susijusių su privalomąja karine tarnyba, arba vienos ne ilgesnės kaip dvylikos mėnesių iš eilės išvykos dėl svarbių priežasčių, pvz., nėštumo ir gimdymo, sunkios ligos, studijų ar profesinio mokymo arba komandiruotės į kitą valstybę narę ar trečiąją šalį.

6. Įgyta teisė nuolat gyventi šalyje prarandama tik išvykus iš priimančiosios valstybės ilgesniam kaip dvejų metų iš eilės laikotarpiui.

7. Nukrypstant nuo 1 dalies, valstybės narės ir Šveicarija gali nuspręsti, kad teisę nuolat gyventi jose įgyja valstybių narių ir Šveicarijos piliečiai, kurie kitos Susitariančiosios Šalies teritorijoje teisėtai gyveno penkerius metus iš eilės.“;

d) 24 straipsnio:

i) 1 dalyje žodžiai „Sutartyje ir antriniuose teisės aktuose“ pakeičiami žodžiais „Susitarime“;

ii) 2 dalis pakeičiama taip:

„Nukrypstant nuo 1 dalies, priimančioji valstybė neįpareigojama suteikti teisės į socialinę paramą per pirmuosius tris gyvenimo joje mėnesius arba, kai taikytina, ilgesnį 14 straipsnio 4 dalies b punkte nustatytą laikotarpį, ir paramos studijoms, įskaitant profesinį mokymą, kurią sudaro studentų stipendijos ar studentų paskolos, asmenims, kurie nėra darbuotojai, savarankiškai dirbantys asmenys, tokį statusą išlaikę asmenys ir jų šeimos nariai.“;

- e) 28 straipsnio 2 ir 3 dalys netaikomos;
- f) 33 straipsnis papildomas šia dalimi:

„Šveicarija ir valstybės narės, užuot taikiusios 2 dalyje nustatytas procedūras, gali užtikrinti, kad išsiuntimo iš šalies nurodymai būtų vykdomi laikantis Direktyvos 64/221/EEB* 3 straipsnyje nustatytų reikalavimų.

* 1964 m. vasario 25 d. Tarybos direktyva 64/221/EEB dėl užsienio piliečių judėjimui ir gyvenimui skirtų specialių priemonių, pateisinamų viešosios tvarkos, visuomenės saugumo ar visuomenės sveikatos sumetimais, derinimo (OL 56, 1964 4 4, p. 850), taikyta Susitarimo įsigaliojimo metu – 2002 m. birželio 1 d.“;

- g) šio Susitarimo taikymo tikslais ta direktyva taikoma nuo pirmos dienos po šio Susitarimo 23b straipsnio 1 dalyje nustatyto pereinamojo laikotarpio pabaigos.

- 4. 32006 R 0635: 2006 m. balandžio 25 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 635/2006, panaikinantys Reglamentą (EEB) Nr. 1251/70 dėl darbuotojų, pagal darbo sutartį dirbusių valstybėje narėje, teisės pasilikti tos valstybės teritorijoje, (OL L 112, 2006 4 26, p. 9).

5. 32011 R 0492: 2011 m. balandžio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 492/2011 dėl laisvo darbuotojų judėjimo Sąjungoje (OL L 141, 2011 5 27, p. 1) su daliniais pakeitimais, padarytais šiais aktais:

- 32016 R 0589: 2016 m. balandžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/589 (OL L 107, 2016 4 22, p. 1),
- 32019 R 1149: 2019 m. birželio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/1149 (OL L 186, 2019 7 11, p. 21).

Šio reglamento nuostatos šio Susitarimo taikymo tikslais skaitomos atsižvelgiant į šias adaptacijas:

- a) 9 straipsnio 1 dalis išdėstoma taip: „Nedarant poveikio Susitarimo 7f straipsnio taikymui, Susitariančiosios Šalies pilietybę turintis ir pagal darbo sutartį kitos Susitariančiosios Šalies teritorijoje dirbantis asmuo naudojasi visomis su būstu susijusiomis teisėmis ir privilegijomis, kurios suteikiamos nacionaliniams darbuotojams, įskaitant galimybę tapti būsto, kurio jam reikia, savininku.“;
- b) 36 straipsnio:
 - i) 1 dalis netaikoma;
 - ii) 2 dalyje nuoroda į „priemon[es], kurių imamasi pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 48 straipsnį“ suprantama kaip nuoroda į Europos Sąjungos socialinės apsaugos srities teisės aktus, įtrauktus į šį Susitarimą.

6. 32012 R 1024: 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES)Nr. 1024/2012 dėl administracinio bendradarbiavimo per Vidaus rinkos informacinę sistemą, kuriuo panaikinamas Komisijos sprendimas 2008/49/EB, (OL L 316, 2012 11 14, p. 1) su daliniais pakeitimais, padarytais šiais aktais:
- 32013 L 0055: 2013 m. lapkričio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2013/55/ES (OL L 354, 2013 12 28, p. 132),
 - 32014 L 0060: 2014 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/60/ES (OL L 159, 2014 5 28, p. 1) su pataisymais, padarytais OL L 147, 2015 6 12, p. 24,
 - 32014 L 0067: 2014 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/67/ES (OL L 159, 2014 5 28, p. 11),
 - 32016 R 1191: 2016 m. liepos 6 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/1191 (OL L 200, 2016 7 26, p. 1),
 - 32016 R 1628: 2016 m. rugsėjo 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/1628 (OL L 252, 2016 9 16, p. 53) su pataisymais, padarytais OL L 231, 2019 9 6, p. 29,
 - 32018 R 1724: 2018 m. spalio 2 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1724 (OL L 295, 2018 11 21, p. 1),
 - 32020 L 1057: 2020 m. liepos 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2020/1057 (OL L 249, 2020 7 31, p. 49),

- 32020 R 1055: 2020 m. liepos 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2020/1055 (OL L 249, 2020 7 31, p. 17).

Šveicarija Vidaus rinkos informacinę sistemą (IMI) naudoja kaip trečioji šalis, keisdamosi informacija, įskaitant asmens duomenis, su IMI subjektais Sąjungoje, kad įgyvendintų administracinio bendradarbiavimo procedūras, kai taikytina, šio Susitarimo taikymo tikslais.

Šio Susitarimo taikymo tikslais Komisija toliau laikosi nuomonės, kad Šveicarija užtikrina tinkamą asmens duomenų apsaugą, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 1024/2012 23 straipsnio 1 dalies c punkte, kol galioja Sprendimas 2000/518/EB¹. Šio priedo taikymo tikslais ir kaip apibrėžta Direktyvos 96/71/EB 4 straipsnyje, Direktyvos 2014/67/ES 6 bei 7 straipsniuose, 10 straipsnio 3 dalyje ir 14–18 straipsniuose, Šveicarija IMI naudoja laikydamasi tuose straipsniuose nustatytų keitimosi informacija principų ir sąlygų.

Šio Susitarimo taikymo tikslais Šveicarijos paritetinės komisijos (pranc. *Commissions Paritaires*) laikomos kompetentingomis institucijomis, apibrėžtomis Reglamento (ES) Nr. 1024/2012 5 straipsnio antros pastraipos f punkte ir Direktyvos 2014/67/ES 2 straipsnio a punkte. Jos IMI naudoja Direktyvos 96/71/EB 4 straipsnyje ir Direktyvos 2014/67/ES 6 bei 7 straipsniuose ir 10 straipsnio 3 dalyje nurodytam bendradarbiavimui, kai Šveicarijos pavedimu vykdo Šveicarijos kolektyvinės darbo sutartis ir Šveicarijos teisės aktus dėl komandiruočių darbuotojų pagal Direktyvą 96/71/EB ir Direktyvą 2014/67/ES.

¹ 2000 m. liepos 26 d. Komisijos sprendimas 2000/518/EB dėl Šveicarijoje teikiamos pakankamos asmens duomenų apsaugos pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 95/46/EB (OL L 215, 2000 8 25, p. 1), įskaitant visus vėlesnius pakeitimus.

Reglamento (ES) Nr. 1024/2012 nuostatos šio Susitarimo taikymo tikslais skaitomos atsižvelgiant į šias adaptacijas:

- a) 5 straipsnio pirmame sakinyje nuoroda į Direktyvą 95/46/EB Šveicarijos atžvilgiu suprantama kaip nuoroda į atitinkamą nacionalinės teisės aktą;
- b) 8 straipsnio 1 dalies e punktas Šveicarijai netaikomas;
- c) 9 straipsnio 5 dalyje, kiek tai susiję su Šveicarija, žodžiai „Sąjungos teisės“ pakeičiami žodžiais „į šį Susitarimą įtrauktų Sąjungos teisės aktų“;
- d) 10 straipsnio 1 dalyje, kiek tai susiję su Šveicarija, žodžiai „nacionalinės arba Sąjungos teisės aktais“ pakeičiami žodžiais „Šveicarijos teisės aktais“;
- e) 16 straipsnio 1 ir 2 dalyse nuorodos į Direktyvą 95/46/EB Šveicarijos atžvilgiu suprantamos kaip nuorodos į atitinkamą nacionalinės teisės aktą;
- f) 17 straipsnio 4 dalyje nuoroda į Direktyvą 95/46/EB Šveicarijos atžvilgiu suprantama kaip nuoroda į atitinkamą nacionalinės teisės aktą;
- g) 18 straipsnio 1 dalyje nuoroda į Direktyvą 95/46/EB Šveicarijos atžvilgiu suprantama kaip nuoroda į atitinkamą nacionalinės teisės aktą;
- h) 20 straipsnyje nuoroda į Direktyvą 95/46/EB Šveicarijos atžvilgiu suprantama kaip nuoroda į atitinkamą nacionalinės teisės aktą;

i) 21 straipsnio:

i) 1 dalyje nuoroda į Direktyvą 95/46/EB Šveicarijos atžvilgiu suprantama kaip nuoroda į atitinkamą nacionalinės teisės aktą;

ii) 3 dalis netaikoma;

j) 25 straipsnis netaikomas;

k) 26 straipsnio 1 dalis skaitoma atsižvelgiant į šio Susitarimo institucinio protokolo 13 straipsnį;

l) Šveicarija į IMI įtraukiama pirmą trisdešimt septinto mėnesio po Dalinio pakeitimo protokolo įsigaliojimo dieną.

7. 32014 L 0054: 2014 m. balandžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/54/ES dėl priemonių, kad darbuotojai galėtų lengviau naudotis laisvo darbuotojų judėjimo teisėmis, (OL L 128, 2014 4 30, p. 8).

Šios direktyvos nuostatos šio Susitarimo taikymo tikslais skaitomos atsižvelgiant į šias adaptacijas:

a) žodžiai „Sąjungos darbuotojai“, pavartoti skirtingais linksniais, pakeičiami gramatiškai suderintu žodžiu „darbuotojai“;

b) 1 straipsnyje žodžiai „SESV 45 straipsniu“ ir 3 straipsnyje žodžiai „SESV 45 straipsnį“ atitinkamai pakeičiami žodžiais „Susitarimu“ ir „Susitarimą“;

- c) 4 straipsnyje žodžiai „Sąjungos laisvo darbuotojų judėjimo taisyklių“ pakeičiami žodžiais „Susitarime nustatytų laisvo darbuotojų judėjimo taisyklių“, o žodis „SOLVIT“ netaikomas;
- d) 6 straipsnyje žodžiai „Sąjungos teisė“ pakeičiami žodžiu „Susitarimą“;
- e) 7 straipsnyje žodžiai „SESV 21 straipsnyje ir Direktyvoje 2004/38/EB“ pakeičiami žodžiu „Susitarime“;
- f) šio Susitarimo taikymo tikslais ta direktyva taikoma nuo pirmos dvidešimt penkto mėnesio po Dalinio pakeitimo protokolo įsigaliojimo dienos.“

8. 32014 L 0067: 2014 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/67/ES dėl Direktyvos 96/71/EB dėl darbuotojų komandiravimo paslaugų teikimo sistemoje vykdymo užtikrinimo ir kuria iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 1024/2012 dėl administracinio bendradarbiavimo per Vidaus rinkos informacinę sistemą (IMI reglamentas) (OL L 159, 2014 5 28, p. 11).

Šios direktyvos nuostatos šio Susitarimo taikymo tikslais skaitomos atsižvelgiant į šias adaptacijas:

a) 1 straipsnio:

- i) 1 dalies antroje pastraipoje žodžiai „ir tuo pačiu metu siekiama sudaryti paslaugų teikėjams geresnes sąlygas laisvai teikti paslaugas ir skatinti sąžiningą paslaugų teikėjų konkurenciją bei taip paremti vidaus rinkos veikimą“ pakeičiami žodžiais „ir kartu siekiama tokiu mastu, koks numatytas Susitarime, sudaryti geresnes sąlygas naudotis laisve teikti paslaugas bei skatinti sąžiningą paslaugų teikėjų konkurenciją ir taip paremti su vidaus rinka susijusių sričių, kuriose veikia Šveicarija, veikimą“;
- ii) 2 dalyje žodžiai „naudojimuisi valstybių narių ir Sąjungos lygmeniu pripažįstamomis pagrindinėmis teisėmis“ pakeičiami žodžiais „naudojimuisi valstybių narių, Sąjungos lygmeniu ir Šveicarijos pripažįstamomis pagrindinėmis teisėmis“;

b) 4 straipsnio 3 dalies c punkte, kiek tai susiję su Šveicarija, žodžiai „pagal Reglamentą (EB) Nr. 593/2008 (Roma I) ir (arba) Romos konvenciją“ pakeičiami žodžiais „pagal 2007 m. spalio 30 d. Lugane priimtą Konvenciją dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo“;

- c) 6 straipsnio:
- i) 5 dalies antroje pastraipoje žodžiai „Komisija apie tai informuojama, prireikus per IMI, ir ji imasi tinkamų priemonių“ pakeičiami žodžiais „Jungtinis komitetas informuojamas, kad jis rastų sprendimą.“;
 - ii) 10 dalyje žodžiai „atitinkamus nacionalinės teisės ir Sąjungos teisės aktus“ pakeičiami žodžiais „atitinkamus nacionalinės teisės aktus ir Susitarimą“;
- d) 7 straipsnio 6 dalyje žodžiai „Sąjungos teisės“ pakeičiami žodžiu „Susitarimo“;
- e) 9 straipsnio:
- i) 1 dalies:
 - pirmoje pastraipoje žodžiai „Sąjungos teisė“ pakeičiami žodžiu „Susitarimą“;
 - antros pastraipos a punkte žodžiai „ne vėliau kaip pradėjus teikti paslaugas“ Šveicarijos atžvilgiu suprantami kaip „ne vėliau kaip pradėjus teikti paslaugas, o konkrečiuose sektoriuose veikiantiems paslaugų teikėjams, kurie komandiruoja darbuotojus į jos teritoriją, – ne anksčiau nei prieš keturias darbo dienas iki darbuotojų komandiravimo, kad būtų galima atlikti patikrinimus vietoje (sektorius ir sritis, kuriems taikomas išankstinio pranešimo laikotarpis, Šveicarija nustato savarankiškai, remdamasi objektyvia rizikos analize, laikydamasi proporcingumo bei nediskriminavimo principų ir atsižvelgdama į tai, kad laisvė teikti paslaugas Susitarimu apribojama iki 90 faktinio darbo dienų per kalendorinius metus)“;

ii) 3 dalyje žodžiai „Sąjungos teisės aktų“ pakeičiami žodžiu „Susitarimo“;

iii) 5 dalies antra ir trečia pastraipos Šveicarijai netaikomos;

f) 10 straipsnio 2 dalis papildoma šiuo sakiniu:

„Patikrinimų skaičių ir išsamumą, taip pat tikrintinus sektorius ir sritis Šveicarija nustato savarankiškai, laikydamasi proporcingumo bei nediskriminavimo principų ir atsižvelgdama į tai, kad Susitarimu laisvė teikti paslaugas apribojama iki 90 faktinio darbo dienų per kalendorinius metus“;

g) 12 straipsnio:

i) 4 dalyje žodžiai „Sąjungos teisės“ pakeičiami žodžiu „Susitarimo“;

ii) 6 dalyje žodžiai „Sąjungos ir nacionalinės teisės aktais ir (arba) praktika“ pakeičiami žodžiais „Susitarimu ir nacionalinės teisės aktais ir (arba) praktika“;

iii) 8 dalis Šveicarijai netaikoma;

h) 20 straipsnis papildomas šiais sakiniais:

„Jei paslaugų teikėjai neįvykdė su ankstesniu paslaugų teikimu susijusių savo finansinių įsipareigojimų vykdymo užtikrinimo institucijoms ir įstaigoms, prieš suteikdama pakartotinę galimybę jiems teikti paslaugas sektoriuose, nustatytuose remiantis savarankiška ir objektyvia rizikos analize, Šveicarija gali reikalauti, kad jie pateiktų proporcingą finansinę garantiją. Jei finansinė garantija nepateikiama, Šveicarija gali taikyti proporcingas sankcijas, netgi uždrausti teikti paslaugas tol, kol garantija bus pateikta.“;

i) šio Susitarimo taikymo tikslais ta direktyva taikoma nuo pirmos dienos po Susitarimo 23b straipsnio 2 dalyje nustatyto pereinamojo laikotarpio pabaigos.

9. 32016 R 0589: 2016 m. balandžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/589 dėl Europos užimtumo tarnybų tinklo (EURES) darbuotojų galimybių naudotis judumo skatinimo paslaugomis ir geresnės darbo rinkų integracijos ir kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 492/2011 ir (ES) Nr. 1296/2013 (OL L 107, 2016 4 22, p. 1) su daliniais pakeitimais, padarytais šiais aktais:

– 32019 R 1149: 2019 m. birželio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/1149 (OL L 186, 2019 7 11, p. 21).

Šio reglamento nuostatos šio Susitarimo taikymo tikslais skaitomos atsižvelgiant į šias adaptacijas:

- a) Susitarimo taikymo tikslais Komisija toliau laikosi nuomonės, kad Šveicarija užtikrina tinkamą asmens duomenų apsaugą, kaip nurodyta Reglamento (ES) 2016/589 34 straipsnyje, kol galioja Sprendimas 2000/518/EB¹;
- b) žodžiai „SESV 45 straipsnis“, pavartoti skirtingais linksniais, pakeičiami gramatiškai suderintais žodžiais „Susitarimo 4 straipsnis“;
- c) žodžiai „Sąjungos piliečiams“ pakeičiami žodžiais „valstybių narių ir Šveicarijos piliečiams“;
- d) 6 straipsnio:
 - i) nuorodos į Europos Sąjungos sutarties 3 straipsnį ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 145 straipsnį netaikomos;
 - ii) d punkte žodis „Sąjungoje“ pakeičiamas žodžiais „Sąjungoje ir Šveicarijoje“, o žodžiai „laikantis Sąjungos ir nacionalinės teisės bei praktikos“ pakeičiami žodžiais „laikantis Susitarimo ir nacionalinės teisės bei praktikos“;
- e) 9 straipsnio 4 dalies c punkte žodžiai „Sąjungos taisyklių ir priemonių“ pakeičiami žodžiais „pagal Susitarimą taikytinų taisyklių ir priemonių“;

¹ 2000 m. liepos 26 d. Komisijos sprendimas 2000/518/EB dėl Šveicarijoje teikiamos pakankamos asmens duomenų apsaugos pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 95/46/EB, įskaitant visus vėlesnius pakeitimus.

f) 34 straipsnyje nuoroda į Direktyvą 95/46/EB Šveicarijos atžvilgiu suprantama kaip nuoroda į atitinkamą nacionalinės teisės aktą;

10. 32017 D 1255: 2017 m. liepos 11 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2017/1255 dėl formos, kurioje aprašomos organizacijų patvirtinimo EURES narėmis ir partnerėmis nacionalinės sistemos ir procedūros, (OL L 179, 2017 7 12, p. 18).
11. 32017 D 1256: 2017 m. liepos 11 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2017/1256 dėl Sąjungos lygmens keitimosi informacija apie EURES tinklo nacionalines darbo programas formų ir procedūrų (OL L 179, 2017 7 12, p. 24).
12. 32017 D 1257: 2017 m. liepos 11 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2017/1257 dėl bendros sistemos techninių standartų ir formatų, kad EURES portale būtų galima susieti laisvas darbo vietas su darbo prašymais ir gyvenimo aprašymais, (OL L 179, 2017 7 12, p. 32).
13. 32018 D 0170: 2018 m. vasario 2 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2018/170 dėl duomenų rinkimo ir analizės, reikalingų stebint ir vertinant, kaip veikia EURES tinklas, vienodų išsamių specifikacijų (OL L 31, 2018 2 3, p. 104).
14. 32018 D 1020: 2018 m. liepos 18 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2018/1020 dėl Europos klasifikatoriaus įgūdžių, gebėjimų ir profesijų sąrašo, skirto automatiniam susiejimui per bendrą IT platformą, priėmimo ir atnaujinimo (OL L 183, 2018 7 19, p. 17).

15. 32018 D 1021: 2018 m. liepos 18 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2018/1021 dėl techninių standartų ir formatų, kurių reikia norint užtikrinti automatinį susiejimą per bendrą IT platformą naudojantis Europos klasifikatoriumi ir nacionalinių sistemų bei Europos klasifikatoriaus sąveikumą, (OL L 183, 2018 7 19, p. 20).
16. 32018 R 1724: 2018 m. spalio 2 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1724, kuriuo sukuriama bendrieji skaitmeniniai vartai, skirti suteikti prieigą prie informacijos, procedūrų ir pagalbos bei problemų sprendimo paslaugų, ir kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 1024/2012, (OL L 295, 2018 11 21, p. 1) su daliniais pakeitimais, padarytais šiais aktais:
 - 32022 R 0868: 2022 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2022/868 (OL L 152, 2022 6 3, p. 1),
 - 32024 R 1252: 2024 m. balandžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1252 (OL L, 2024/1252, 2024 5 3),
 - 32024 R 1735: 2024 m. birželio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1735 (OL L, 2024/1735, 2024 6 28).

Kai kurios Reglamento (ES) 2018/1724 I priede nurodytos sritys ir kai kurios to reglamento II priede nurodytos procedūros nepatenka į šio Susitarimo taikymo sritį. To reglamento įtraukimas į šį Susitarimą nedaro poveikio Susitarimo taikymo sričiai.

Šio reglamento nuostatos šio Susitarimo taikymo tikslais skaitomos atsižvelgiant į šias adaptacijas:

- a) 1 straipsnio 1 dalies:
 - i) a punkte žodžiai „Sąjungos teisės vidaus rinkos srityje SESV 26 straipsnio 2 dalies prasme“ pakeičiami žodžiu „Susitarimo“;
 - ii) b punkte pateiktos nuorodos į direktyvas 2006/123/EB, 2014/24/ES ir 2014/25/ES netaikomos;
- b) 13 straipsnio 2 dalies c punkte nuoroda į Reglamentą (ES) 910/2014 Šveicarijos atžvilgiu suprantama kaip nuoroda į atitinkamą nacionalinės teisės aktą;
- c) 14 straipsnio:
 - i) 1 dalyje pateiktos nuorodos į direktyvas 2006/123/EB, 2014/24/ES ir 2014/25/ES netaikomos;
 - ii) 5 dalyje nuoroda į Reglamentą (ES) 2016/679 Šveicarijos atžvilgiu suprantama kaip nuoroda į atitinkamą nacionalinės teisės aktą;
- d) 30 straipsnio 1 dalies b punkte nuoroda į Reglamentą (ES) 910/2014 Šveicarijos atžvilgiu suprantama kaip nuoroda į atitinkamą nacionalinės teisės aktą;

17. 32019 R 1157: 2019 m. birželio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/1157 dėl Sąjungos piliečių tapatybės kortelių ir Sąjungos piliečiams bei jų šeimos nariams, kurie naudojami laisvo judėjimo teise, išduodamų teisę gyventi šalyje patvirtinančių dokumentų saugumo didinimo (OL L 188, 2019 7 12, p. 67).

Šio reglamento nuostatos šio Susitarimo taikymo tikslais skaitomos atsižvelgiant į šias adaptacijas:

- a) terminai „Sąjungos pilietis“ ir „Sąjungos piliečiai“, pavartoti skirtingais linksniais, atitinkamai pakeičiami gramatiškai suderintais terminais „valstybės narės arba Šveicarijos pilietis“ ir „valstybių narių ir Šveicarijos piliečiai“;
- b) 3 straipsnio:
 - i) 4 dalyje, kiek tai susiję su Šveicarija, žodžiai „išspausdintas negatyvo atvaizdu mėlyname stačiakampyje ir apsuptas 12 geltonų žvaigždučių“ netaikomi;
 - ii) 5 dalis, kiek tai susiję su Šveicarija, papildoma šia pastraipa:

„Nukrypstant nuo pirmos pastraipos, išduotos tapatybės kortelės, kuriose nėra labai saugios laikmenos su kortelės turėtojo dviejų pirštų atspaudais, atvykimo į kitą Susitariančiąją Šalį ir gyvenimo joje tikslais nepriimamos ir turi vizualiai skirtis nuo tapatybės kortelių, atitinkančių pirmoje pastraipoje nustatytus reikalavimus.“;

- c) 5 straipsnio:
- i) 1 dalyje, kiek tai susiję su Šveicarija, žodžiai „ne vėliau kaip 2031 m. rugpjūčio 3 d.“ pakeičiami žodžiais „praėjus vienuolikai metų nuo Protokolo, kuriuo iš dalies keičiamas Europos bendrijos bei jos valstybių narių ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimas dėl laisvo asmenų judėjimo, (toliau – Dalinio pakeitimo protokolas) įsigaliojimo dienos“;
 - ii) 2 dalyje, kiek tai susiję su Šveicarija, žodžiai „ne vėliau kaip 2026 m. rugpjūčio 3 d.“ pakeičiami žodžiais „praėjus šešeriems metams nuo Dalinio pakeitimo protokolo įsigaliojimo dienos“;
- d) 6 straipsnio h punkte, kiek tai susiję su Šveicarija, žodžiai „išspausdintas negatyvo atvaizdu mėlyname stačiakampyje ir apsuptas dvylikos geltonų žvaigždučių“ netaikomi;
- e) 7 straipsnio 2 dalyje, kiek tai susiję su valstybėmis narėmis, žodžiai „Šeimos narys ES“ pakeičiami žodžiais „Šeimos narys CH“;
- f) 8 straipsnio:
- i) 1 dalyje, kiek tai susiję su Šveicarija, žodžiai „ne vėliau kaip 2026 m. rugpjūčio 3 d.“ pakeičiami žodžiais „praėjus šešeriems metams nuo Dalinio pakeitimo protokolo įsigaliojimo dienos“;
 - ii) 2 dalyje, kiek tai susiję su Šveicarija, žodžiai „ne vėliau kaip 2023 m. rugpjūčio 3 d.“ pakeičiami žodžiais „praėjus trejiems metams nuo Dalinio pakeitimo protokolo įsigaliojimo dienos“;
- g) 10 straipsnio 2 dalyje, kiek tai susiję su Šveicarija, žodis „Chartijoje“ netaikomas;

h) 11 straipsnio:

i) nuorodos į Reglamentą (ES) 2016/679 Šveicarijos atžvilgiu suprantamos kaip nuorodos į atitinkamą nacionalinės teisės aktą;

ii) 4 dalyje, kiek tai susiję su Šveicarija, žodis „Sąjungos“ pakeičiamas žodžiu „Susitarimą“;

i) 16 straipsnyje, kiek tai susiję su Šveicarija, žodžiai „taikomas nuo 2021 m. rugpjūčio 2 d.“ pakeičiami žodžiais „pradedamas taikyti praėjus metams nuo Dalinio pakeitimo protokolo įsigaliojimo dienos“;

18. 32020 R 1121: 2020 m. liepos 29 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2020/1121 dėl naudotojų statistinių duomenų ir grįžtamosios informacijos apie paslaugų teikimą naudojantis bendraisiais skaitmeniniais vartais rinkimo ir keitimosi jais pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2018/1724 (OL L 245, 2020 7 30, p. 3).“

SOCIALINĖS APSAUGOS SISTEMŲ KOORDINAVIMAS

Susitarimo II priedo pakeitimai

Susitarimo II priedas pakeičiamas taip:

„II PRIEDAS

SOCIALINĖS APSAUGOS SISTEMŲ KOORDINAVIMAS

I. ĮVADAS

Taikant Susitarimo 2–9 straipsnius, šio priedo II skirsnyje išvardyti Sąjungos teisės aktai taikomi laikantis šio Susitarimo institucinio protokolo 5 straipsnyje nurodyto dinamiško suderinimo principo ir to straipsnio 7 dalyje išvardytų išimčių.

Jei techninėse adaptacijose nenumatyta kitaip, laikoma, kad į šį priedą įtrauktuose Sąjungos teisės aktuose nustatytos Sąjungos valstybių narių teisės ir pareigos taip pat yra Šveicarijos teisės ir pareigos. Ši nuostata taikoma visapusiškai laikantis šio Susitarimo institucinio protokolo.

Nedarant poveikio šio Susitarimo institucinio protokolo 16 straipsnio taikymui ir jei techninėse adaptacijose nenumatyta kitaip, II skirsnyje išvardytų aktų nuostatos, kuriomis reikalaujama, kad valstybės narės teiktų informaciją kitoms valstybėms narėms arba Komisijai, taikomos ir Šveicarijai. Su priežiūra ar taikymu susijusią informaciją Šveicarija perduoda per Jungtinį komitetą.

II. SEKTORINĖS ADAPTACIJOS

1. Taikant šiame priede išvardytus aktus, Šveicarijai taikomos šios išimtys:

- a) kantonų teisės aktams dėl išankstinių išlaikymo išmokų netaikomos socialinės apsaugos koordinavimo taisyklės;
- b) papildomos išmokos ir panašios išmokos, numatytos pagal kantonų teisės aktus, neperkeliamos;
- c) neįmokinės mišrios išmokos nedarbo atveju, numatytos pagal kantonų teisės aktus, neperkeliamos;
- d) asmenys, kuriems taikomas Susitarimas ir kurie gyvena ne Šveicarijoje ir ne Sąjungoje, gali prisijungti prie savanoriškojo draudimo sistemos ne vėliau kaip per vienus metus nuo dienos, kurią po ne trumpesnio nei penkerių metų nepertraukiamo draudimo laikotarpio nustojo galioti jų senatvės, maitintojo netekimo ir invalidumo draudimas;

- e) asmenys, kurie darbdaviui Šveicarijoje dirba ne Šveicarijoje ir ne Sąjungoje ir kurių Šveicarijos senatvės, maitintojo netekimo ir invalidumo draudimas nustoja galioti po ne trumpesnio nei penkerių metų nepertraukiamo draudimo laikotarpio, darbdaviui sutikus gali būti draudžiami toliau, jei jie pateikia prašymą per šešis mėnesius nuo dienos, kurią jų draudimas nustoja galioti;
 - f) pašalpa savimi pasirūpinti negalintiems asmenims, skiriama pagal 1959 m. birželio 19 d. Federalinį invalidumo draudimo įstatymą ir 1946 m. gruodžio 20 d. Federalinį senatvės ir maitintojo netekimo draudimo įstatymą, neperkeliamą.
2. Šveicarijos dalyvavimo Socialinės apsaugos sistemų koordinavimo administracinėje komisijoje ir Techninėje duomenų tvarkymo komisijoje bei Audito valdyboje prie šios Administracinės komisijos sąlygos:
- Šveicarija gali siųsti savo atstovą, vykdančią patariamąsias funkcijas (stebėtoją), į Socialinės apsaugos sistemų koordinavimo administracinės komisijos prie Europos Komisijos posėdžius ir į Techninės duomenų tvarkymo komisijos ir Audito valdybos posėdžius.
3. Specialiosios nuostatos dėl pereinamojo laikotarpio priemonių, susijusių su tam tikrų valstybių narių piliečių, turinčių mažiau nei vienus metus galiojantį leidimą gyventi Šveicarijoje, nedarbo draudimu, dėl Šveicarijos pašalpų savimi pasirūpinti negalintiems asmenims ir dėl Reglamento (EB) Nr. 883/2004 taikymo profesinių išmokų planuose nustatytai išplėstinei pensijų sistemai pereinamojo laikotarpio nustatytos I protokole, kuris yra neatskiriama šio priedo dalis.

4. Tvarka, susijusi su privačių asmenų pagal šį Susitarimą įgytų teisių apsauga Jungtinei Karalystei išstojus iš Sąjungos, nustatyta II protokole, kuris yra neatskiriama šio priedo dalis.

A. BENDRAS SOCIALINĖS APSAUGOS KOORDINAVIMAS

A.1 AKTAI, Į KURIUOS PATEIKIAMOS NUORODOS

1. 32004 R 0883: 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 883/2004 dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo (OL L 166, 2004 4 30, p. 1) su pataisymais, padarytais OL L 200, 2004 6 7, p. 1 ir OL L 204, 2007 8 4, p. 30), su daliniais pakeitimais, padarytais šiais aktais:
 - 32009 R 0988: 2009 m. rugsėjo 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 988/2009 (OL L 284, 2009 10 30, p. 43),
 - 32010 R 1244: 2010 m. gruodžio 9 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 1244/2010 (OL L 338, 2010 12 22, p. 35),
 - 32012 R 0465: 2012 m. gegužės 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 465/2012 (OL L 149, 2012 6 8, p. 4),
 - 32012 R 1224: 2012 m. gruodžio 18 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 1224/2012 (OL L 349, 2012 12 19, p. 45),
 - 32013 R 0517: 2013 m. gegužės 13 d. Tarybos reglamentas (ES) Nr. 517/2013 (OL L 158, 2013 6 10, p. 1),

- 32013 R 1372: 2013 m. gruodžio 19 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 1372/2013 (OL L 346, 2013 12 20, p. 27) su daliniais pakeitimais, padarytais šiais aktais:
- 32014 R 1368: 2014 m. gruodžio 17 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 1368/2014 (OL L 366, 2014 12 20, p. 15) su pataisymais, padarytais OL L 288, 2016 10 22, p. 58,
- 32017 R 0492: 2017 m. kovo 21 d. Komisijos reglamentas (ES) 2017/492 (OL L 76, 2017 3 22, p. 13),
- 32019 R 1149: 2019 m. birželio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/1149 (OL L 186, 2019 7 11, p. 21).

Šio Susitarimo taikymo tikslais Reglamentas (EB) Nr. 883/2004 adaptuojamas taip:

- a) I priedo I skirsnis papildomas šiuo tekstu:

„Šveicarija

Kantonų teisės aktai dėl išankstinių išlaikymo išmokų remiantis 1907 m. gruodžio 10 d. Federalinio civilinio įstatymo 131a straipsnio 1 dalimi ir 293 straipsnio 2 dalimi.“;

- b) I priedo II skirsnis papildomas šiuo tekstu:

„Šveicarija

Vaiko gimimo ir įvaikinimo išmokos pagal atitinkamus kantonų teisės aktus remiantis 2006 m. kovo 24 d. Federalinio šeimos išmokų įstatymo 3 straipsnio 2 dalimi.“;

- c) II priedas papildomas šiuo tekstu:

„Vokietija ir Šveicarija

- a) 1964 m. vasario 25 d. Konvencija dėl socialinės apsaugos su pakeitimais, padarytais 1975 m. rugsėjo 9 d. papildančia konvencija Nr. 1 ir 1989 m. kovo 2 d. papildančia konvencija Nr. 2:

- i) Baigiamojo protokolo 9b punkto 1 dalies 1–4 pastraipos (taikytini teisės aktai ir Vokietijos Biuzingeno eksklavo gyventojų teisė į ligos išmokas natūra);
- ii) Baigiamojo protokolo 9e punkto 1 dalies b punkto pirmas, antras ir ketvirtas sakiniai (galimybė naudotis savanorišku sveikatos draudimu Vokietijoje persikrausčius į Vokietiją).

- b) 1982 m. spalio 20 d. Konvencija dėl nedarbo draudimo su pakeitimais, padarytais 1992 m. gruodžio 22 d. papildomu protokolu:

8 straipsnio 5 dalis; Vokietija (Biuzingeno rajonas) skiria sumą, atitinkančią kantonų įmoką pagal Šveicarijos teisę, darbuotojams, kuriems taikoma ši nuostata, pagal užimtumo skatinimo priemonės faktiškai skirtų vietų kainai padengti.

Ispanija ir Šveicarija

1969 m. spalio 13 d. Konvencijos dėl socialinės apsaugos su pakeitimais, padarytais 1982 m. birželio 11 d. papildančia konvencija, Baigiamojo protokolo 17 punktas; asmenys, apdrausti pagal Ispanijos sistemą, remiantis šia nuostata yra atleidžiami nuo reikalavimo prisijungti prie Šveicarijos sveikatos draudimo sistemos.

Italija ir Šveicarija

1962 m. gruodžio 14 d. Konvencijos dėl socialinės apsaugos su pakeitimais, padarytais 1963 m. gruodžio 18 d. papildančia konvencija Nr. 1, 1969 m. liepos 4 d. papildančiu susitarimu, 1974 m. vasario 25 d. papildomu protokolu ir 1980 m. balandžio 2 d. papildančiu susitarimu Nr. 2, 9 straipsnio 1 dalis.“;

- d) IV priedas papildomas šiuo tekstu:

„Šveicarija“;

- e) VIII priedo 1 dalis papildoma šiuo tekstu:

„Šveicarija

Visi prašymai dėl senatvės, maitintojo netekimo ir invalidumo pensijų pagal pagrindinę sistemą (1946 m. gruodžio 20 d. Federalinis senatvės ir maitintojo netekimo draudimo įstatymas ir 1959 m. birželio 19 d. Federalinis invalidumo draudimo įstatymas) ir senatvės pensijų pagal minimaliąją ir išplėstinę pensijų sistemas, nustatytas įstatymais įtvirtintuose profesinių išmokų planuose (1982 m. birželio 25 d. Federalinis profesinių išmokų planų dėl senatvės, maitintojo netekimo ir invalidumo draudimo įstatymas).“;

- f) VIII priedo 2 dalis papildoma šiuo tekstu:

„Šveicarija

Senatvės, maitintojo netekimo ir invalidumo pensijos pagal minimaliąją ir išplėstinę pensijų sistemas, nustatytas įstatymais įtvirtintuose profesinių išmokų planuose (1982 m. birželio 25 d. Federalinis profesinių išmokų planų dėl senatvės, maitintojo netekimo ir invalidumo draudimo įstatymas).“;

- g) IX priedo II dalis papildoma šiuo tekstu:

„Šveicarija

Maitintojo netekimo ir invalidumo pensijos pagal minimaliąją ir išplėstinę pensijų sistemas, nustatytas įstatymais įtvirtintuose profesinių išmokų planuose (1982 m. birželio 25 d. Federalinis profesinių išmokų planų dėl senatvės, maitintojo netekimo ir invalidumo draudimo įstatymas).“;

h) X priedas papildomas šiuo tekstu:

„Šveicarija

1. Papildomos išmokos (2006 m. spalio 6 d. Federalinis papildomų išmokų įstatymas) ir panašios išmokos, numatytos pagal kantonų teisės aktus.
2. Pensijos, mokamos sunkios materialinės būklės atvejais pagal invalidumo draudimą (1959 m. birželio 19 d. Federalinio invalidumo draudimo įstatymo su pakeitimais, padarytais 1994 m. spalio 7 d., 28 straipsnio 1 pastraipos a punktas).
3. Neįmokinės mišrios išmokos nedarbo atveju, numatytos pagal kantonų teisės aktus.
4. Neįmokinės specialiosios invalidumo pensijos neįgaliems asmenims (1959 m. birželio 19 d. Federalinio invalidumo draudimo įstatymo 39 straipsnis), kuriems prieš prarandant darbingumą nebuvo taikyti Šveicarijos teisės aktai dėl veiklos dirbant pagal darbo sutartį arba savarankiškai.“;

i) XI priedas papildomas šiuo tekstu:

„Šveicarija

1. 1946 m. gruodžio 20 d. Federalinio senatvės ir maitintojo netekimo draudimo įstatymo 2 straipsnis ir 1959 m. birželio 19 d. Federalinio invalidumo draudimo įstatymo 1b straipsnis, kurie reglamentuoja Šveicarijos piliečių, gyvenančių valstybėse, kurioms šis Susitarimas netaikomas, savanorišką draudimą tose draudimo srityse, taikomi asmenims, gyvenantiems ne Šveicarijoje, kurie yra kitų valstybių, kurioms taikomas šis Susitarimas, piliečiai, bei pabėgėliams ir asmenims be pilietybės, gyvenantiems tų valstybių teritorijoje, jeigu tie asmenys apsidraudžia pagal savanoriškojo draudimo sistemą ne vėliau kaip per metus nuo dienos, kurią po ne trumpesnio nei penkerių metų nepertraukiamo draudimo laikotarpio nustojo galioti jų senatvės, maitintojo netekimo ir invalidumo draudimas.
2. Kai valstybėje, kurioje šis Susitarimas netaikomas, Šveicarijos darbdaviui dirbančio asmens Šveicarijos senatvės, maitintojo netekimo ir invalidumo draudimas nustoja galioti po ne trumpesnio nei penkerių metų nepertraukiamo draudimo laikotarpio, jis darbdaviui sutikus ir toliau turi teisę būti apdraustas, jei tuo tikslu pateikia prašymą per šešis mėnesius nuo dienos, kurią jo draudimas nustoja galioti.

3. Privalomasis draudimas pagal Šveicarijos sveikatos draudimo sistemą ir galimos išimtys
- a) Privalomąjį sveikatos draudimą reglamentuojančios Šveicarijos teisinės nuostatos taikomos šiems Šveicarijoje negyvenantiems asmenims:
- i) asmenims, kuriems pagal reglamento II antraštinę dalį taikytinos Šveicarijos teisinės nuostatos;
 - ii) asmenims, kurių išmokų išlaidas pagal reglamento 24, 25 ir 26 straipsnius prisiima Šveicarija;
 - iii) asmenims, gaunantiems Šveicarijos nedarbo draudimo išmokas;
 - iv) i ir iii punktuose nurodytų asmenų arba pagal darbo sutartį ar savarankiškai dirbančio Šveicarijoje gyvenančio asmens, kuris apdraustas pagal Šveicarijos sveikatos draudimo sistemą, šeimos nariams, išskyrus atvejus, kai tie šeimos nariai gyvena vienoje iš šių valstybių: Danijoje, Ispanijoje, Vengrijoje, Portugalijoje arba Švedijoje;
 - v) ii punkte nurodytų asmenų arba Šveicarijoje gyvenančio pensininko, kuris apdraustas pagal Šveicarijos sveikatos draudimo sistemą, šeimos nariams, išskyrus atvejus, kai tie šeimos nariai gyvena vienoje iš šių valstybių: Danijoje, Portugalijoje arba Švedijoje.

Šeimos nariais laikomi asmenys, apibrėžiami kaip šeimos nariai pagal gyvenamosios vietos valstybės teisės aktus.

- b) Pateikę prašymą, a punkte nurodyti asmenys gali būti atleidžiami nuo privalomojo draudimo, jeigu (ir kol) jie gyvena vienoje iš šių valstybių: Vokietijoje, Prancūzijoje, Italijoje, Austrijoje ir, jei tai a punkto iv ir v papunkčiuose nurodyti asmenys, Suomijoje, o jei tai a punkto ii papunktyje nurodyti asmenys – Portugalijoje, ir jeigu jie gali įrodyti, kad ligos atveju turi teisę į draudimą.

Prašymas, nurodytas b punkte:

- a) pateikiamas per tris mėnesius nuo dienos, kurią įsigalioja įpareigojimas apsidrausti Šveicarijoje; jeigu pagrįstais atvejais prašymas pateikiamas pasibaigus šiam terminui, atleidimas įsigalioja nuo įpareigojimo apsidrausti galiojimo pradžios;
- b) taikomas visiems toje pačioje valstybėje gyvenantiems šeimos nariams.

4. Jeigu asmeniui, kuriam pagal reglamento II antraštinę dalį taikomos Šveicarijos teisinės nuostatos, taikant 3 dalies b punktą sveikatos draudimo tikslais taikomos kitos valstybės, kuriai taikomas šis Susitarimas, teisinės nuostatos, tų išmokų natūra dėl su darbu nesusijusių nelaimingų atsitikimų išlaidas po lygiai pasidalija Šveicarijos draudikas nuo nelaimingų atsitikimų darbe, su darbu nesusijusių nelaimingų atsitikimų ir profesinių ligų ir kompetentinga sveikatos draudimo institucija, jeigu turima teisė į abiejų įstaigų išmokas natūra. Šveicarijos draudikas nuo nelaimingų atsitikimų darbe, su darbu nesusijusių nelaimingų atsitikimų ir profesinių ligų apmoka visas išlaidas nelaimingų atsitikimų darbe, pakeliui į darbą ar profesinių ligų atveju, net jei turima teisė į sveikatos draudimo įstaigos išmokas gyvenamosios vietos šalyje.
5. Asmenims, kurie dirba, bet negyvena Šveicarijoje ir kurie pagal 3 punkto b papunktį turi privalomąjį draudimą savo gyvenamosios vietos valstybėje, taip pat jų šeimos nariams viešint Šveicarijoje taikomos reglamento 19 straipsnio nuostatos.
6. Šveicarijoje taikant reglamento 18, 19, 20 ir 27 straipsnius, kompetentingas draudikas apmoka visas išlaidas pagal pateiktas sąskaitas faktūras.
7. Tam, kad motinystės ar ligos atveju būtų sumažintas ar panaikintas galimas dienos pašalpų draudimo rezervas, atsižvelgiama į laikotarpius, kuriais dienos pašalpų draudimu buvo draudžiamasi pagal kitos valstybės, kuriai taikomas šis Susitarimas, draudimo sistemą, jeigu Šveicarijos draudikas, pasibaigus asmens draudimo galiojimui kitoje šalyje, tą asmenį apdraudžia per tris mėnesius.

8. Jeigu asmeniui, kuris dirbo mokamą darbą Šveicarijoje pagal darbo sutartį ar savarankiškai ir užtikrino savo gyvybiškai svarbius poreikius, teko nutraukti veiklą dėl nelaimingo atsitikimo ar ligos ir jam nebetaikomi Šveicarijos teisės aktai dėl invalidumo draudimo, jis laikomas apdraustu tuo draudimu, kad jam galėtų būti taikomos reabilitacijos priemonės, iki invalidumo pensijos mokėjimo ir per visą laikotarpį, kuriuo tos priemonės jam taikomos, jeigu jis nesiėmė naujos veiklos ne Šveicarijoje.“

Reglamentas (EB) Nr. 883/2004 šio Susitarimo taikymo tikslais skaitomas atsižvelgiant į šią adaptaciją:

77 straipsnio 2 dalyje ir 78 straipsnyje nuoroda į Bendrijos nuostatas dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir šiems laisvai judant suprantama Šveicarijos atžvilgiu kaip nuoroda į atitinkamus nacionalinės teisės aktus.

2. 32019 R 0500: 2019 m. kovo 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/500, kuriuo nustatomos socialinės apsaugos koordinavimo srities nenumatytų atvejų priemonės, taikytinos Jungtinei Karalystei išstojus iš Sąjungos, (OL L 85I, 2019 3 27, p. 35).

3. 32009 R 0987: 2009 m. rugsėjo 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 987/2009, nustatantis Reglamento (EB) Nr. 883/2004 dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo įgyvendinimo tvarką, (OL L 284, 2009 10 30, p. 1) su daliniais pakeitimais, padarytais šiais aktais:
- 32010 R 1244: 2010 m. gruodžio 9 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 1244/2010 (OL L 338, 2010 12 22, p. 35),
 - 32012 R 0465: 2012 m. gegužės 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 465/2012 (OL L 149, 2012 6 8, p. 4),
 - 32012 R 1224: 2012 m. gruodžio 18 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 1224/2012 (OL L 349, 2012 12 19, p. 45),
 - 32013 R 1372: 2013 m. gruodžio 19 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 1372/2013 (OL L 346, 2013 12 20, p. 27),
 - 32014 R 1368: 2014 m. gruodžio 17 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 1368/2014 (OL L 366, 2014 12 20, p. 15) su pataisymais, padarytais OL L 288, 2016 10 22, p. 58,
 - 32017 R 0492: 2017 m. kovo 21 d. Komisijos reglamentas (ES) 2017/492 (OL L 76, 2017 3 22, p. 13).

Šio Susitarimo taikymo tikslais Reglamentas (EB) Nr. 987/2009 adaptuojamas taip:

1 priedas papildomas šiuo tekstu:

„2016 m. gegužės 25 d. Šveicarijos ir Portugalijos susitarimas dėl reikalavimų užskaitos

2017 m. lapkričio 15 d. Šveicarijos ir Graikijos susitarimas dėl reikalavimų, susijusių su išmokomis natūra, užskaitos pagal reglamentus (EEB) Nr. 1408/71 bei (EEB) Nr. 574/72 ir reglamentus (EB) Nr. 883/2004 bei (EB) Nr. 987/2009

2023 m. vasario 27 d. Šveicarijos ir Italijos susitarimas dėl reikalavimų užskaitos

Reglamentas (EB) Nr. 987/2009 šio Susitarimo taikymo tikslais skaitomas atsižvelgiant į šią adaptaciją:

3 straipsnio 3 dalyje nuoroda į Bendrijos nuostatas dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo asmens duomenų judėjimo suprantama Šveicarijos atžvilgiu kaip nuoroda į atitinkamus nacionalinės teisės aktus.

4. 31971 R 1408: 1971 m. birželio 14 d. Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 1408/71 dėl socialinės apsaugos sistemų taikymo pagal darbo sutartį dirbantiems asmenims ir jų šeimos nariams, judantiems Bendrijoje, (OL L 149, 1971 7 5, p. 2) su paskutiniais pakeitimais, padarytais Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 592/2008 (OL L 177, 2008 7 4, p. 1), Šveicarijos ir valstybių narių tarpusavyje taikytas prieš įsigaliojant 2012 m. kovo 31 d. Jungtinio komiteto sprendimui Nr. 1/2012¹ ir taikomas tais atvejais, kai į jį daroma nuoroda reglamentuose (EB) Nr. 883/2004 ar (EB) Nr. 987/2009 arba kai nagrinėjami praeityje buvę atvejai.
5. 31972 R 0574: 1972 m. kovo 21 d. Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 574/72, nustatantis Reglamento (EEB) Nr. 1408/71 dėl socialinės apsaugos sistemų taikymo pagal darbo sutartį dirbantiems asmenims ir jų šeimos nariams, judantiems Bendrijoje, įgyvendinimo tvarką, (OL L 74, 1972 3 27, p. 1), su paskutiniais pakeitimais, padarytais Komisijos reglamentu (EB) Nr. 120/2009 (OL L 39, 2009 2 10, p. 2), Šveicarijos ir valstybių narių taikytas prieš įsigaliojant 2012 m. kovo 31 d. Jungtinio komiteto sprendimui Nr. 1/2012² ir taikomas tais atvejais, kai į jį daroma nuoroda reglamentuose (EB) Nr. 883/2004 ar (EB) Nr. 987/2009 arba kai nagrinėjami praeityje buvę atvejai.

¹ 2012 m. kovo 31 d. Jungtinio komiteto, įsteigto pagal Europos bendrijos bei jos valstybių narių ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimą dėl laisvo asmenų judėjimo, sprendimas Nr. 1/2012, kuriuo pakeičiamas to Susitarimo II priedas dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo, (OL L 103, 2012 4 13, p. 51).

² 2012 m. kovo 31 d. Jungtinio komiteto, įsteigto pagal Europos bendrijos bei jos valstybių narių ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimą dėl laisvo asmenų judėjimo, sprendimas Nr. 1/2012, kuriuo pakeičiamas to Susitarimo II priedas dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo, (OL L 103, 2012 4 13, p. 51).

A.2. AKTAI, Į KURIUOS SUSITARIANČIOSIOS ŠALYS TURI DERAMAI ATSIŽVELGTI

1. 32010 D 0424(01): 2009 m. birželio 12 d. Socialinės apsaugos sistemų koordinavimo administracinės komisijos sprendimas Nr. A1 dėl dialogo ir taikinimo procedūros, susijusios su dokumentų galiojimu, taikytinų teisės aktų nustatymu ir išmokų skyrimu pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 883/2004, nustatymo (OL C 106, 2010 4 24, p. 1).
2. 32010 D 0424(02): 2009 m. birželio 12 d. Socialinės apsaugos sistemų koordinavimo administracinės komisijos sprendimas Nr. A2 dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 883/2004 12 straipsnio dėl teisės aktų taikymo komandiruotiems darbuotojams ir savarankiškai dirbantiems asmenims, laikinai dirbantiems ne kompetentingoje šalyje, aiškinimo (OL C 106, 2010 4 24, p. 5).
3. 32010 D 0608(01): 2009 m. gruodžio 17 d. Socialinės apsaugos sistemų koordinavimo administracinės komisijos sprendimas Nr. A3 dėl nenutrūkstamų komandiruočių laikotarpių sumavimo pagal Tarybos reglamentą (EEB) Nr. 1408/71 ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 883/2004 (OL C 149, 2010 6 8, p. 3).
4. 32014 D 0520(03): 2014 m. kovo 13 d. Sprendimas Nr. E4 dėl pereinamojo laikotarpio, apibrėžto Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 987/2009 95 straipsnyje, (OL C 152, 2014 5 20, p. 21).

5. 32017 D 0719(01): 2017 m. kovo 16 d. Socialinės apsaugos sistemų koordinavimo administracinės komisijos sprendimas Nr. E5 dėl pereinamojo laikotarpio, taikomo Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 987/2009 4 straipsnyje nurodytam keitimuisi duomenimis elektroninėmis priemonėmis, praktinės tvarkos (OL C 233, 2017 7 19, p. 3).
6. 32018 D 1004 (02): 2017 m. spalio 19 d. Sprendimas Nr. E6 dėl nustatymo, kada elektroninis pranešimas teisiškai yra laikomas pristatytu per Elektroninių socialinės apsaugos informacijos mainų (EESSI) sistemą, (OL C 355, 2018 10 4, p. 5).
7. 32020 D 0306 (01): 2019 m. birželio 27 d. Sprendimas Nr. E7 dėl praktinės bendradarbiavimo ir keitimosi duomenimis tvarkos, kol valstybėse narėse bus visiškai įgyvendinta elektroninių socialinės apsaugos informacijos mainų (EESSI) sistema, (OL C 73, 2020 3 6, p. 5).
8. 32024 D 06842: 2024 m. kovo 14 d. Socialinės apsaugos koordinavimo administracinės komisijos sprendimas Nr. E8 dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 883/2004 1 straipsnyje apibrėžtų ir elektroniniame kataloge, kuris yra neatsiejama EESSI dalis, išvardytų institucijų duomenų pakeitimo valdymo procedūros nustatymo (OL C, C/2024/6842, 2024 11 12).
9. 32010 D 0424(04): 2009 m. birželio 12 d. Socialinės apsaugos sistemų koordinavimo administracinės komisijos sprendimas Nr. F1 dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 883/2004 68 straipsnio dėl pirmenybinių taisyklių, kai išmokos šeimai sutampa, aiškinimo (OL C 106, 2010 4 24, p. 11).

10. 32016 D 0211(05): 2015 m. birželio 23 d. Sprendimas Nr. F2 dėl institucijų keitimosi duomenimis skiriant išmokas šeimai (OL C 52, 2016 2 11, p. 11).
11. 32019 D 0626(01): 2018 m. gruodžio 19 d. Sprendimas Nr. F3 dėl Reglamento (EB) Nr. 883/2004 68 straipsnyje pateikto diferencinio priedo apskaičiavimo metodo aiškinimo (OL C 215, 2019 6 26, p. 2).
12. 32010 D 0424(05): 2009 m. birželio 12 d. Socialinės apsaugos sistemų koordinavimo administracinės komisijos sprendimas Nr. H1 dėl perėjimo nuo Tarybos reglamentų (EEB) Nr. 1408/71 ir (EEB) Nr. 574/72 prie Europos Parlamento ir Tarybos reglamentų (EB) Nr. 883/2004 ir (EB) Nr. 987/2009 tvarkos ir Socialinės apsaugos sistemų koordinavimo administracinės komisijos sprendimų ir rekomendacijų taikymo (OL C 106, 2010 4 24, p. 13).
13. 32010 D 0608(02): 2010 m. kovo 18 d. Socialinės apsaugos sistemų koordinavimo administracinės komisijos sprendimas Nr. H5 dėl bendradarbiavimo kovojant su sukčiavimu ir klaidomis, įgyvendinant Tarybos reglamentą (EB) Nr. 883/2004 ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 987/2009 dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo, (OL C 149, 2010 6 8, p. 5).
14. 32011 D 0212(01): 2010 m. gruodžio 16 d. Sprendimas Nr. H6 dėl tam tikrų principų taikymo sumuojant laikotarpius pagal Reglamento (EB) Nr. 883/2004 dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo 6 straipsnį (OL C 45, 2011 2 12, p. 5).

15. 32021 D 0506 (01): 2020 m. gruodžio 9 d. Sprendimas Nr. H11 dėl Reglamento (EB) Nr. 987/2009 67 ir 70 straipsniuose ir Sprendime Nr. S9 nurodytų terminų atidėjimo dėl COVID-19 pandemijos (OL C 170, 2021 5 6, p. 4).
16. 32022 D 0228 (01): 2021 m. spalio 19 d. Sprendimas Nr. H12 dėl datos, į kurią turi būti atsižvelgiama nustatant Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 987/2009 90 straipsnyje nurodyto konvertavimo kursus, (OL C 93, 2022 2 28, p. 6).
17. 32022 D 0810(01): 2022 m. kovo 30 d. Sprendimas Nr. H13 dėl Socialinės apsaugos sistemų koordinavimo administracinės komisijos Audito valdybos sudėties ir darbo metodų (Tekstas svarbus EEE ir ES–Šveicarijos susitarimui) 2022/C 305/03 (OL C 305, 2022 8 10, p. 4).
18. 32024 D 00594: 2023 m. birželio 21 d. Socialinės apsaugos sistemų koordinavimo administracinės komisijos sprendimas Nr. H14 dėl gairių dėl COVID-19 pandemijos, pranešimo dėl Reglamento (EB) Nr. 883/2004 II antraštinės dalies ir Reglamento (EB) Nr. 987/2009 67 ir 70 straipsnių taikymo COVID-19 pandemijos metu aiškinimo, 2022 m. liepos 1 d.–2023 m. birželio 30 d. laikotarpiu taikomų nuotolinio darbo gairių ir nuo 2023 m. liepos 1 d. taikomų nuotolinio darbo gairių paskelbimo (OL C, 2024/594, 2024 11 11).
19. 32024 D 06845: 2024 m. birželio 27 d. Socialinės apsaugos sistemų koordinavimo administracinės komisijos sprendimas Nr. H15 dėl Socialinės apsaugos sistemų koordinavimo administracinės komisijos Techninės duomenų tvarkymo komisijos veiklos metodų ir sudėties (OL C, C/2024/6845, 2024 11 14).

20. 32010 D 0424(07): 2009 m. birželio 12 d. Socialinės apsaugos sistemų koordinavimo administracinės komisijos sprendimas Nr. P1 dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 883/2004 50 straipsnio 4 dalies, 58 straipsnio ir 87 straipsnio 5 dalies dėl invalidumo, senatvės ir maitintojo netekimo išmokų aiškinimo (OL C 106, 2010 4 24, p. 21).
21. 32013 D 0927(01): 2013 m. birželio 20 d. Sprendimas Nr. R1 dėl Reglamento (EB) Nr. 987/2009 85 straipsnio aiškinimo (OL C 279, 2013 9 27, p. 11).
22. 32010 D 0424(08): 2009 m. birželio 12 d. Socialinės apsaugos sistemų koordinavimo administracinės komisijos sprendimas Nr. S1 dėl Europos sveikatos draudimo kortelės (OL C 106, 2010 4 24, p. 23).
23. 32010 D 0424(09): 2009 m. birželio 12 d. Socialinės apsaugos sistemų koordinavimo administracinės komisijos sprendimas Nr. S2 dėl Europos sveikatos draudimo kortelės techninių specifikacijų (OL C 106, 2010 4 24, p. 26).
24. 32010 D 0424(10): 2009 m. birželio 12 d. Socialinės apsaugos sistemų koordinavimo administracinės komisijos sprendimas Nr. S3, kuriuo nustatomos Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 883/2004 19 straipsnio 1 dalyje ir 27 straipsnio 1 dalyje ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 987/2009 25 straipsnio A dalies 3 punkte numatytos išmokos, (OL C 106, 2010 4 24, p. 40).

25. 32010 D 0424(15): 2009 m. spalio 2 d. Socialinės apsaugos sistemų koordinavimo administracinės komisijos sprendimas Nr. S5 dėl išmokų natūra sąvokos, kaip nustatyta Reglamento (EB) Nr. 883/2004 1 straipsnio va dalyje, taikomos ligos arba motinystės atveju, aiškinimo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 883/2004 17, 19, 20 ir 22 straipsnius, 24 straipsnio 1 dalį, 25 ir 26 straipsnius, 27 straipsnio 1, 3, 4 ir 5 dalis, 28 ir 34 straipsnius ir 36 straipsnio 1 ir 2 dalis ir dėl pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 987/2009 62–64 straipsnius kompensuotinių sumų apskaičiavimo (OL C 106, 2010 4 24, p. 54).
26. 32010 D 0427(02): 2009 m. gruodžio 22 d. Socialinės apsaugos sistemų koordinavimo administracinės komisijos sprendimas Nr. S6 dėl Reglamento (EB) Nr. 987/2009 24 straipsnyje nurodytos registracijos gyvenamosios vietos valstybėje narėje ir Reglamento (EB) Nr. 987/2009 64 straipsnio 4 dalyje numatyto sąrašo sudarymo (OL C 107, 2010 4 27, p. 6).
27. 32011 D 0906(01): 2011 m. birželio 15 d. Sprendimas Nr. S8 dėl teisės į Reglamento (EB) Nr. 883/2004 dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo 33 straipsnyje paminėtus protezus, svarbius prietaisus ir kitas dideles išmokas natūra (OL C 262, 2011 9 6, p. 6).
28. 32014 D 0520(02): 2013 m. gruodžio 19 d. Sprendimas Nr. S10 dėl perėjimo nuo reglamentų (EEB) Nr. 1408/71 ir (EEB) Nr. 574/72 prie reglamentų (EB) Nr. 883/2004 ir (EB) Nr. 987/2009 ir kompensavimo tvarkos taikymo (OL C 152, 2014 5 20, p. 16).

29. 32021 D 0618(01): 2020 m. gruodžio 9 d. Sprendimas Nr. S11 dėl išlaidų kompensavimo tvarkos įgyvendinant Reglamento (EB) Nr. 883/2004 35 ir 41 straipsnius (OL C 236, 2021 6 18, p. 4).
30. 32025 D 01598: 2024 m. spalio 16 d. Sprendimas Nr. S12 dėl sveikatos priežiūros išlaidų, susijusių su pacientų perkėlimu į kitą valstybę narę per masines nelaimes nukentėjus daug asmenų, kompensavimo (OL C, 2025/1598, 2025 3 13).
31. 32010 D 0424(11): 2009 m. birželio 12 d. Socialinės apsaugos sistemų koordinavimo administracinės komisijos sprendimas Nr. U1 dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 987/2009 54 straipsnio 3 dalies dėl bedarbio išmokų padidinimo dėl išlaikomų šeimos narių (OL C 106, 2010 4 24, p. 26).
32. 32010 D 0424(12): 2009 m. birželio 12 d. Socialinės apsaugos sistemų koordinavimo administracinės komisijos sprendimas Nr. U2 dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 883/2004 65 straipsnio 2 dalies dėl visiškų bedarbių, išskyrus pasienio darbuotojus, kurie paskutinį kartą dirbdami pagal darbo sutartį ar savarankiškai gyveno valstybės narės, kuri nėra kompetentinga valstybė narė, teritorijoje, teisės į bedarbio išmokas, taikymo srities (OL C 106, 2010 4 24, p. 43).
33. 32010 D 0424(13): 2009 m. birželio 12 d. Socialinės apsaugos sistemų koordinavimo administracinės komisijos sprendimas Nr. U3 dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 883/2004 65 straipsnio 1 dalyje nurodytiems bedarbiams taikomos sąvokos „dalinė bedarbystė“ aprėpties (OL C 106, 2010 4 24, p. 45).

34. 32012 D 0225(01): 2011 m. gruodžio 13 d. Sprendimas Nr. U4 dėl Reglamento (EB) Nr. 883/2004 65 straipsnio 6 ir 7 dalyse ir Reglamento (EB) Nr. 987/2009 70 straipsnyje nustatytos kompensavimo tvarkos (OL C 57, 2012 2 25, p. 4).

A.3. AKTAI, Į KURIUOS SUSITARIANČIOSIOS ŠALYS ATKREIPIA DĖMESĮ

1. 32018 H 0529(01): 2017 m. spalio 18 d. Rekomendacija Nr. A1 dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 987/2009 19 straipsnio 2 dalyje nurodyto pažymėjimo išdavimo (OL C 183, 2018 5 29, p. 5).
2. 32013 H 0927(01): 2013 m. birželio 19 d. Rekomendacija Nr. H1 dėl Gottardo bylos sprendimo, pagal kurį privalumai, kuriais naudojasi pačios valstybės piliečiai pagal su ne valstybe nare sudarytą dvišalę socialinės apsaugos konvenciją, privalo būti taip pat suteikti darbuotojams, kurie yra kitų valstybių narių piliečiai, (OL C 279, 2013 9 27, p. 13).
3. 32019 H 0429(01): 2018 m. spalio 10 d. Rekomendacija Nr. H2 dėl valstybės narės įstaigos asmeniui išduodamų ir asmens padėtį liudijančių dokumentų, reikalingų Europos Parlamento ir Tarybos reglamentams (EB) Nr. 883/2004 ir (EB) Nr. 987/2009 taikyti, autentiškumo požymių įtraukimo (OL C 147, 2019 4 29, p. 6).
4. 32012H0810(01): 2012 m. kovo 15 d. Socialinės apsaugos sistemų koordinavimo administracinės komisijos rekomendacija Nr. S1 dėl tarpvalstybinės gyvų donorų organų donorystės finansinių aspektų (OL C 240, 2012 8 10, p. 3).

5. 32014 H 0218(01): 2013 m. spalio 22 d. Rekomendacija Nr. S2 dėl teisės į išmokas natūra apdraustiesiems asmenims ir jų šeimos nariams, būnantiems trečiosiose šalyse, pagal dvišalį kompetentingos valstybės narės ir trečiosios šalies susitarimą (OL C 46, 2014 2 18, p. 8).
6. 32010 H 0424(02): 2009 m. birželio 12 d. Socialinės apsaugos sistemų koordinavimo administracinės komisijos rekomendacija Nr. U1 dėl teisės aktų, taikomų bedarbiams asmenims, užsiimantiems profesine ar prekybine veikla ne visą darbo dieną valstybėje narėje, kuri nėra jų gyvenamosios vietos valstybė, (OL C 106, 2010 4 24, p. 49).
7. 32010 H 0424(03): 2009 m. birželio 12 d. Socialinės apsaugos sistemų koordinavimo administracinės komisijos rekomendacija Nr. U2 dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 883/2004 64 straipsnio 1 dalies a punkto taikymo bedarbiams asmenims, lydintiems savo sutuoktinius ar partnerius, kurie vykdo profesinę ar prekybinę veiklą valstybėje narėje, kuri nėra kompetentinga valstybė, (OL C 106, 2010 4 24, p. 51).

B. TEISIŲ Į PAPILDOMĄ PENSIJĄ APSAUGA

AKTAI, Į KURIUOS PATEIKIAMOS NUORODOS

1. 31998 L 0049: 1998 m. birželio 29 d. Tarybos direktyva 98/49/EB dėl pagal darbo sutartį dirbančių asmenų ir savarankiškai dirbančių asmenų, judančių Bendrijoje, teisių į papildomą pensiją išsaugojimo (OL L 209, 1998 7 25, p. 46).

2. 32014 L 0050: 2014 m. balandžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/50/ES dėl būtiniausių reikalavimų darbuotojų judumui tarp valstybių narių didinti gerinant teisių į papildomą pensiją įgijimą ir išsaugojimą (OL L 128, 2014 4 30, p. 1).

Šios direktyvos nuostatos šio Susitarimo taikymo tikslais skaitomos atsižvelgiant į šią adaptaciją:

6 straipsnio 5 dalyje pateikta nuoroda į Direktyvos 2003/41/EB 11 straipsnį Šveicarijai netaikoma.

Šveicarija Direktyvos 2014/50/ES 8 straipsnyje nurodytų priemonių imasi ne vėliau kaip pirmą keturiasdešimt devinto mėnesio po Dalinio pakeitimo protokolo įsigaliojimo dieną.

Susitarimo II priedo

I PROTOKOLAS

I. Nedarbo draudimas

Toliau nurodyta tvarka iki 2011 m. balandžio 30 d. taikoma darbuotojams, kurie yra Čekijos Respublikos, Estijos Respublikos, Latvijos Respublikos, Lietuvos Respublikos, Vengrijos Respublikos, Lenkijos Respublikos, Slovėnijos Respublikos ir Slovakijos Respublikos piliečiai, o iki 2016 m. gegužės 31 d. – darbuotojams, kurie yra Bulgarijos Respublikos ir Rumunijos piliečiai. Darbuotojams, kurie yra Kroatijos Respublikos piliečiai, ji taikoma iki septintųjų metų nuo Protokolo dėl Susitariančiosios šalies statuso suteikimo Kroatijos Respublikai įsigaliojimo pabaigos.

1. Darbuotojų, turinčių leidimą gyventi šalyje, kurio galiojimas trumpesnis nei vieni metai, nedarbo draudimui taikomos šios taisyklės:
 - 1.1. Teisę į nedarbo draudimo išmoką, teikiamą pagal nedarbo draudimą teisės aktų nustatytais sąlygomis, turi tik darbuotojai, kurie Šveicarijoje sumokėjo įmokas už minimalų laikotarpį, reikalaujamą pagal Federalinį nedarbo draudimo ir nemokumo pašalpų įstatymą (pranc. *loi fédérale sur l'assurance-chômage obligatoire et l'indemnité en cas d'insolvabilité* (LACI))¹, ir atitinka kitas tinkamumo gauti nedarbo draudimo išmoką sąlygas.

¹ Šiuo metu 12 mėnesių.

1.2. Dalis įmokų, surinktų iš darbuotojų, kurių įmokų mokėjimo laikotarpis yra per trumpas teisei į nedarbo draudimo išmoką Šveicarijoje pagal 1.1 punktą įgyti, pagal 1.3 punktą grąžinama jų kilmės valstybėms, kad būtų prisidėta prie išlaidų išmokoms, skiriamoms šiems darbuotojams visiško nedarbo atveju, padengimo; tuomet šie darbuotojai neturi teisės į išmoką visiško nedarbo Šveicarijoje atveju. Tačiau jie turi teisę į pašalpas dėl blogo oro ir tuo atveju, jeigu darbdavys tampa nemokus. Išmokas visiško nedarbo atveju moka kilmės valstybė, jeigu atitinkami darbuotojai yra pasirenkę dirbti. Į laikotarpius, kuriais buvo draudžiamasi Šveicarijoje, atsižvelgiama taip, tarsi tais laikotarpiais buvo draudžiamasi kilmės valstybėje.

1.3. Dalis įmokų, surinktų iš 1.2 punkte nurodytų darbuotojų, grąžinama kasmet, vadovaujantis šiomis nuostatomis:

- a) šių darbuotojų bendros įmokos apskaičiuojamos kiekvienai šaliai remiantis pagal darbo sutartis dirbančių darbuotojų skaičiumi kiekvienais metais ir kasmetinių įmokų, mokamų už kiekvieną darbuotoją, (darbdavio ir darbuotojo įmokų) vidurkiu;
- b) taip apskaičiuotos sumos dalis, atitinkanti santykinę dalį, kurią sudaro nedarbo draudimo išmoka, apskaičiuota kaip visų 1.2 punkte nurodytų pašalpų procentinė dalis, grąžinama darbuotojų kilmės valstybėms; kitą dalį pasilieka Šveicarija kaip būsimų išmokų rezervą¹;

¹ Grąžintos įmokos už darbuotojus, kurie teise į nedarbo draudimo išmoką Šveicarijoje pasinaudos sumokėję įmokas bent už 12 mėnesių (per keletą gyvenimo šalyje laikotarpių) per dvejų metų laikotarpį.

- c) Šveicarija kasmet pateikia ataskaitą, kurioje nurodytos grąžintos įmokos. Kilmės valstybėms paprašius, ji nurodo skaičiavimų pagrindus ir grąžintas sumas. Kilmės valstybės kiekvienais metais pateikia Šveicarijai 1.2 punkte nurodytos nedarbo draudimo išmokos gavėjų skaičių.

- 2. Jei valstybė narė, kuriai taikoma ši tvarka, susiduria su sunkumais dėl susitarimų dėl įmokų grąžinimo galiojimo pabaigos arba jei Šveicarija susiduria su sunkumais dėl sumavimo susitarimų, bet kuri iš Susitariančiųjų Šalių gali perduoti tokį klausimą svarstyti Jungtiniam komitetui.

II. Pašalpos savimi pasirūpinti negalintiems asmenims

Pašalpos savimi pasirūpinti negalintiems asmenims, skiriamos pagal 1959 m. birželio 19 d. Šveicarijos federalinį invalidumo draudimo įstatymą ir pagal 1946 m. gruodžio 20 d. Federalinį senatvės ir maitintojo netekimo pensijų įstatymą su pakeitimais, padarytais 1999 m. spalio 8 d., mokamos tik tuo atveju, jeigu atitinkamas asmuo gyvena Šveicarijoje.

III. Reglamento (EB) Nr. 883/2004 taikymas pagal išplėstinę sistemą mokamoms teisėtoms išmokoms

Šveicarija Reglamentą (EB) Nr. 883/2004 išplėstinei sistemai pagal 1993 m. gruodžio 17 d. Federalinį įstatymą dėl laisvo profesinių išmokų planų, susijusių su senatvės, maitintojo netekimo ir invalidumo pensijomis, perkėlimo taiko nuo pirmos keturiasdešimt devinto mėnesio po Dalinio pakeitimo protokolo įsigaliojimo dienos.

Susitarimo II priedo

II PROTOKOLAS

ATSIŽVELGIANT Į TAI, kad Susitarimo dėl Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės išstojimo iš Europos Sąjungos ir Europos atominės energijos bendrijos (toliau – Susitarimas dėl išstojimo) 33 straipsnyje teigiama, kad Susitarimo dėl išstojimo antros dalies III antraštinė dalis taikoma Islandijos, Lichtenšteino Kunigaikštystės, Norvegijos Karalystės ir Šveicarijos Konfederacijos piliečiams su sąlyga, kad tos šalys yra sudariusios ir taiko atitinkamus susitarimus su Jungtine Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalyste, kurie taikomi Sąjungos piliečiams, taip pat susitarimus su Sąjunga, kurie taikomi Jungtinės Karalystės piliečiams,

ATSIŽVELGIANT Į TAI, kad Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimo dėl piliečių teisių po Jungtinės Karalystės išstojimo iš Europos Sąjungos ir Susitarimo dėl laisvo asmenų judėjimo 26b straipsnyje teigiama, kad to susitarimo III dalies nuostatos taikomos Sąjungos piliečiams su sąlyga, kad Sąjunga yra sudariusi ir taiko atitinkamus susitarimus su Jungtine Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalyste, kurie taikomi Šveicarijos piliečiams, taip pat susitarimus su Šveicarija, kurie taikomi Jungtinės Karalystės piliečiams,

PRIPAŽĮSTANT, kad būtina suteikti Jungtinės Karalystės piliečių, taip pat jų šeimos narių ir maitintojo netekusių asmenų, kurie pereinamojo laikotarpio pabaigoje yra arba buvo tarpvalstybinėje padėtyje, kuri vienu metu apima tiek vieną ar kelias Susitarimo dėl laisvo asmenų judėjimo Susitariančiąsias Šalis, tiek Jungtinę Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystę, abipusę socialinės apsaugos teisių apsaugą,

1 STRAIPSNIS

Terminų apibrėžtys ir nuorodos

1. Šiame Protokole vartojamų terminų apibrėžtys:
 - a) Susitarimas dėl išstojimo – Susitarimas dėl Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės išstojimo iš Europos Sąjungos ir Europos atominės energijos bendrijos¹;
 - b) Susitarimas dėl piliečių teisių – Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimas dėl piliečių teisių po Jungtinės Karalystės išstojimo iš Europos Sąjungos ir Susitarimas dėl laisvo asmenų judėjimo;
 - c) į taikymo sritį patenkančios valstybės – Sąjungos valstybės narės ir Šveicarija;
 - d) pereinamasis laikotarpis – Susitarimo dėl išstojimo 126 straipsnyje nurodytas pereinamasis laikotarpis;
 - e) Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 883/2004² 1 straipsnyje bei Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 987/2009³ 1 straipsnyje pateiktos apibrėžtys.

¹ OL L 29, 2020 1 31, p. 7.

² 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 883/2004 dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo (OL L 166, 2004 4 30, p. 1 su pataisymais, padarytais OL L 200, 2004 6 7, p. 1).

³ 2009 m. rugsėjo 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 987/2009, nustatantis Reglamento (EB) Nr. 883/2004 dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo įgyvendinimo tvarką, (OL L 284, 2009 10 30, p. 1).

2. Šiame Protokole laikoma, kad visos Sąjungos teisės nuostatose, kurios taikytinos pagal šį Protokolą, esančios nuorodos į valstybes nares ir valstybių narių kompetentingas institucijas suprantamos kaip nuorodos ir į Jungtinę Karalystę bei jos kompetentingas institucijas.

2 STRAIPSNIS

Į taikymo sritį patenkantys asmenys

1. Šis Protokolas taikomas šiems asmenims:

- a) Jungtinės Karalystės piliečiams, kuriems pereinamojo laikotarpio pasibaigimo momentu taikomi vienos iš į taikymo sritį patenkančių valstybių teisės aktai, taip pat jų šeimos nariams ir maitintojo netekusiems asmenims;
- b) Jungtinės Karalystės piliečiams, kurie pereinamojo laikotarpio pasibaigimo momentu gyvena vienoje iš į taikymo sritį patenkančių valstybių ir kuriems tuo momentu taikomi Jungtinės Karalystės teisės aktai, taip pat jų šeimos nariams ir maitintojo netekusiems asmenims;
- c) asmenims, kuriems netaikomas a arba b punktas, bet kurie yra Jungtinės Karalystės piliečiai ir pereinamojo laikotarpio pasibaigimo momentu vienoje ar keliose į taikymo sritį patenkančiose valstybėse dirba pagal darbo sutartį arba vykdo veiklą kaip savarankiškai dirbantys asmenys ir kuriems pagal Reglamento (EB) Nr. 883/2004 II antraštinę dalį taikomi Jungtinės Karalystės teisės aktai, taip pat jų šeimos nariams ir maitintojo netekusiems asmenims;
- d) vienoje iš į taikymo sritį patenkančių valstybių arba Jungtinėje Karalystėje gyvenantiems asmenims be pilietybės ir pabėgėliams, kurie yra atsidūrę kurioje nors iš a–c punktuose nurodytų padėčių, taip pat jų šeimos nariams ir maitintojo netekusiems asmenims.

2. 1 dalyje nurodyti asmenys į taikymo sritį patenka tol, kol jie be pertraukų yra vienoje iš toje dalyje nurodytų padėčių, kuri vienu metu apima tiek vieną iš į taikymo sritį patenkančių valstybių, tiek Jungtinę Karalystę.

3. Šis Protokolas taip pat taikomas Jungtinės Karalystės piliečiams, kurie nėra arba nebėra vienoje iš šio straipsnio 1 dalyje nurodytų padėčių, bet kuriems taikomas Susitarimo dėl išstojimo 10 straipsnis arba Susitarimo dėl piliečių teisių 10 straipsnis, taip pat jų šeimos nariams ir maitintojo netekusiems asmenims.

4. 3 dalyje nurodyti asmenys į taikymo sritį patenka tol, kol jie turi teisę gyventi vienoje iš į taikymo sritį patenkančių valstybių pagal Susitarimo dėl išstojimo 13 straipsnį ar Susitarimo dėl piliečių teisių 12 straipsnį arba teisę dirbti darbo valstybėje pagal Susitarimo dėl išstojimo 24 arba 25 straipsnį arba Susitarimo dėl piliečių teisių 20 straipsnį.

5. Tais atvejais, kai šiame straipsnyje daroma nuoroda į šeimos narius ir maitintojo netekusius asmenis, tiems asmenims šis Protokolas taikomas tik tiek, kiek jų teisės ir pareigos kyla iš jų statuso pagal Reglamentą (EB) Nr. 883/2004.

3 STRAIPSNIS

Socialinės apsaugos koordinavimo taisyklės

1. Į šio Protokolo taikymo sritį patenkantiems asmenims taikomos Susitarimo 8 straipsnyje ir šiame priede, reglamentuose (EB) Nr. 883/2004 ir (EB) Nr. 987/2009 nustatytos taisyklės ir tikslai.

2. Į taikymo sritį patenkančios valstybės deramai atsižvelgia į šio priedo A skirsnyje išvardytus pagal Reglamentą (EB) Nr. 883/2004 prie Europos Komisijos įsteigtos Socialinių apsaugos sistemų koordinavimo administracinės komisijos (toliau – Administracinė komisija) sprendimus ir rekomendacijas.

4 STRAIPSNIS

Į taikymo sritį patenkantys specifiniai atvejai

1. Toliau nurodytais atvejais tiek, kiek jie susiję su asmenimis, kuriems netaikomas arba nebetaikomas 2 straipsnis, šiame straipsnyje nustatyta apimtimi taikomos šios taisyklės:

- a) Jungtinės Karalystės piliečiams, taip pat Jungtinėje Karalystėje gyvenantiems asmenims be pilietybės ir pabėgėliams, kuriems iki pereinamojo laikotarpio pabaigos buvo taikomi vienos iš į taikymo sritį patenkančių valstybių teisės aktai, taip pat jų šeimos nariams ir maitintojo netekusiems asmenims šis Protokolas taikomas priklausymo nuo draudimo, darbo pagal darbo sutartį, savarankiško darbo arba gyvenimo laikotarpių ir jų sumavimo, įskaitant pagal Reglamentą (EB) Nr. 883/2004 dėl tokių laikotarpių atsirandančias teises ir pareigas, tikslais; sumuojant laikotarpius, pagal Reglamentą (EB) Nr. 883/2004 atsižvelgiama į laikotarpius, kuriais buvo draudžiamasi tiek iki pereinamojo laikotarpio pabaigos, tiek po jos;

- b) Reglamento (EB) Nr. 883/2004 20 ir 27 straipsniuose nustatytos taisyklės toliau taikomos Jungtinės Karalystės piliečiams, taip pat Jungtinėje Karalystėje gyvenantiems asmenims be pilietybės ir pabėgėliams, kurie iki pereinamojo laikotarpio pabaigos buvo paprašę leidimo gauti planinį gydymą pagal Reglamentą (EB) Nr. 883/2004, iki gydymas užbaigiamas. Atitinkamos kompensavimo procedūros taip pat taikomos toliau net pasibaigus gydymui. Tokie asmenys ir juos lydintys asmenys turi Susitarimo dėl išstojimo 14 straipsnyje *mutatis mutandis* ir Susitarimo dėl piliečių teisių 13 straipsnyje *mutatis mutandis* nustatytą teisę atvykti į gydymo valstybę ir išvykti iš jos;
- c) Jungtinės Karalystės piliečiams, taip pat Jungtinėje Karalystėje gyvenantiems asmenims be pilietybės ir pabėgėliams, kuriems taikomas Reglamentas (EB) Nr. 883/2004 ir kurių buvimo vieta pereinamojo laikotarpio pasibaigimo momentu yra vienoje iš į taikymo sritį patenkančių valstybių arba Jungtinėje Karalystėje, Reglamento (EB) Nr. 883/2004 19 ir 27 straipsniuose nustatytos taisyklės toliau taikomos iki jų buvimo šalyje pabaigos. Atitinkamos kompensavimo procedūros taip pat taikomos toliau net pasibaigus buvimui šalyje ar gydymui;
- d) Reglamento (EB) Nr. 883/2004 67, 68 ir 69 straipsniuose nustatytos taisyklės toliau taikomos skiriamoms išmokoms šeimai, kurias pereinamojo laikotarpio pasibaigimo momentu tol, kol tenkinamos sąlygos, turi teisę gauti Jungtinės Karalystės piliečiai, taip pat Jungtinėje Karalystėje gyvenantys asmenys be pilietybės ir pabėgėliai, kuriems taikomi Jungtinės Karalystės teisės aktai ir kurių šeimos nariai pereinamojo laikotarpio pasibaigimo momentu gyvena vienoje iš į taikymo sritį patenkančių valstybių;
- e) šios dalies d punkte nurodytais atvejais asmenims, kurie pereinamojo laikotarpio pasibaigimo momentu pagal Reglamentą (EB) Nr. 883/2004 turi teises kaip šeimos nariai, pavyzdžiui, išvestines teises gauti ligos išmoką natūra, tas reglamentas ir atitinkamos Reglamento (EB) Nr. 987/2009 nuostatos toliau taikomi tol, kol tenkinamos juose nustatytos sąlygos.

2. Asmenims, gaunantiems išmokas pagal šio straipsnio 1 dalies a punktą, taikomos Reglamento (EB) Nr. 883/2004 III antraštinės dalies 1 skyriaus nuostatos dėl ligos išmokų.

Ši dalis *mutatis mutandis* taikoma šeimos išmokoms pagal Reglamento (EB) Nr. 883/2004 67, 68 ir 69 straipsnius.

5 STRAIPSNIS

Kompensavimas, susigrąžinimas ir užskaita

Reglamentų (EB) Nr. 883/2004 ir (EB) Nr. 987/2009 nuostatos dėl kompensavimo, susigrąžinimo ir užskaitos toliau taikomos įvykių atveju tiek, kiek jie yra susiję su asmenimis, kuriems netaikomas 2 straipsnis, ir:

- a) įvyko iki pereinamojo laikotarpio pabaigos arba
- b) įvyksta pasibaigus pereinamajam laikotarpiui ir yra susiję su asmenimis, kuriems tuo momentu, kai įvykis įvyko, buvo taikomas 2 arba 4 straipsnis.

6 STRAIPSNIS

Teisės pokyčiai ir adaptacijos

1. Nepaisant 3 dalies, šio Protokolo nuorodos į reglamentus (EB) Nr. 883/2004 ir (EB) Nr. 987/2009 ar jų nuostatas suprantamos kaip nuorodos į paskutinę pereinamojo laikotarpio dieną taikytinus į Susitarimą įtrauktus aktus ar nuostatas.
2. Tais atvejais, kai pasibaigus pereinamajam laikotarpiui iš dalies ar visiškai pakeičiami reglamentai (EB) Nr. 883/2004 ir (EB) Nr. 987/2009, remiantis Susitarimo dėl išstojimo I priedo II dalyje išvardytais aktais, kiek tai susiję su Sąjunga, ir Susitarimo dėl piliečių teisių I priedo II dalyje išvardytais aktais, kiek tai susiję su Šveicarija, šiame Protokole esančios nuorodos į tuos reglamentus suprantamos kaip nuorodos į tuos iš dalies ar visiškai pakeistus reglamentus.
3. Šiame Protokole laikoma, kad reglamentai (EB) Nr. 883/2004 ir (EB) Nr. 987/2009 apima Susitarimo dėl išstojimo I priedo III dalyje išvardytas adaptacijas, kiek tai susiję su Sąjunga, ir Susitarimo dėl piliečių teisių I priedo III dalyje išvardytas adaptacijas, kiek tai susiję su Šveicarija.
4. Šiame Protokole laikoma, kad 2 ir 3 dalyse nurodyti pakeitimai ir adaptacijos įsigalioja kitą dieną po Susitarimo dėl išstojimo I priedo arba Susitarimo dėl piliečių teisių I priedo atitinkamų pakeitimų ir adaptacijų įsigaliojimo dienos, atsižvelgiant į tai, kuri data yra vėlesnė.“

III PRIEDAS

ABIPUSIS PROFESINIŲ KVALIFIKACIJŲ PRIPAŽINIMAS

Susitarimo III priedo pakeitimai

Susitarimo III priedas pakeičiamas taip:

„III PRIEDAS

ABIPUSIS PROFESINIŲ KVALIFIKACIJŲ PRIPAŽINIMAS

(Diplomai, pažymėjimai ir kiti formalios kvalifikacijos įrodymai)

1 SKIRSNIS

IVADAS

Taikant šio Susitarimo 2–9 straipsnius, šio priedo 2 skirsnyje išvardyti Sąjungos teisės aktai taikomi laikantis šio Susitarimo institucinio protokolo 5 straipsnyje nurodyto dinamiško suderinimo principo ir to straipsnio 7 dalyje išvardytų išimčių.

Jei techninėse adaptacijose nenumatyta kitaip, laikoma, kad į šį priedą įtrauktuose Sąjungos teisės aktuose nustatytos Sąjungos valstybių narių teisės ir pareigos taip pat yra Šveicarijos teisės ir pareigos. Ši nuostata taikoma visapusiškai laikantis šio Susitarimo institucinio protokolo.

Nedarant poveikio šio Susitarimo institucinio protokolo 16 straipsnio taikymui ir jei techninėse adaptacijose nenumatyta kitaip, 2 skirsnyje išvardytų aktų nuostatos, kuriomis reikalaujama, kad valstybės narės teiktų informaciją kitoms valstybėms narėms arba Komisijai, taikomos ir Šveicarijai. Su priežiūra ar taikymu susijusią informaciją Šveicarija perduoda per Jungtinį komitetą.

2 SKIRSNIS

AKTAI, Į KURIUOS PATEIKIAMOS NUORODOS

1. 32005 L 0036: 2005 m. rugsėjo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2005/36/EB dėl profesinių kvalifikacijų pripažinimo (OL L 255, 2005 9 30, p. 22),

su daliniais pakeitimais, padarytais šiais aktais:

- 2006 m. lapkričio 20 d. Tarybos direktyva 2006/100/EB, dėl Bulgarijos ir Rumunijos stojimo adaptuojanti tam tikras direktyvas laisvo asmenų judėjimo srityje, (OL L 363, 2006 12 20, p. 141),

- 2011 m. kovo 3 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 213/2011, kuriuo iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2005/36/EB dėl profesinių kvalifikacijų pripažinimo II ir V priedai, (OL L 59, 2011 3 4, p. 4),
- Komisijos komunikatas „Pranešimas apie Direktyvos 2005/36/EB 3 straipsnio 2 dalies sąlygas atitinkančias ir I priede išvardytas profesines asociacijas arba organizacijas“ (OL C 111, 2009 5 15, p. 1),
- Komisijos komunikatas „Pranešimas apie Direktyvos 2005/36/EB 3 straipsnio 2 dalies sąlygas atitinkančias ir I priede išvardytas profesines asociacijas arba organizacijas“ (OL C 182, 2011 6 23, p. 1),
- Aktas dėl Kroatijos Respublikos stojimo sąlygų ir Europos Sąjungos sutarties, Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo bei Europos atominės energijos bendrijos steigimo sutarties pritaikomųjų pataisų (OL L 112, 2012 4 24, p. 10),
- 2013 m. gegužės 13 d. Tarybos direktyva 2013/25/ES, kuria dėl Kroatijos Respublikos stojimo adaptuojamos tam tikros įsisteigimo teisės ir laisvės teikti paslaugas srities direktyvos, (OL L 158, 2013 6 10, p. 368),
- 2013 m. lapkričio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2013/55/ES, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2005/36/EB dėl profesinių kvalifikacijų pripažinimo ir Reglamentas (ES) Nr. 1024/2012 dėl administracinio bendradarbiavimo per Vidaus rinkos informacijos sistemą, (OL L 354, 2013 12 28, p. 132),

- 2016 m. sausio 13 d. Komisijos deleguotasis sprendimas (ES) 2016/790, kuriuo dėl formalios kvalifikacijos įrodymų ir rengimo kursų pavadinimų iš dalies keičiamas Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2005/36/EB V priedas, (OL L 134, 2016 5 24, p. 135),
- 2017 m. rugsėjo 11 d. Komisijos deleguotasis sprendimas (ES) 2017/2113, kuriuo dėl formalios kvalifikacijos įrodymų ir rengimo kursų pavadinimų iš dalies keičiamas Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2005/36/EB V priedas, (OL L 317, 2017 12 1, p. 119),
- 2019 m. sausio 16 d. Komisijos deleguotasis sprendimas (ES) 2019/608, kuriuo dėl formalios kvalifikacijos įrodymų ir rengimo kursų pavadinimų iš dalies keičiamas Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2005/36/EB V priedas, (OL L 104, 2019 4 15, p. 1),
- 2020 m. sausio 23 d. Komisijos deleguotasis sprendimas (ES) 2020/548, kuriuo dėl formalios kvalifikacijos įrodymų ir rengimo kursų pavadinimų iš dalies keičiamas Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2005/36/EB V priedas, (OL L 131, 2020 4 24, p. 1),
- 2021 m. rugpjūčio 25 d. Komisijos deleguotasis sprendimas (ES) 2021/2183, kuriuo dėl formalios kvalifikacijos įrodymų ir rengimo kursų pavadinimų iš dalies keičiamas Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2005/36/EB V priedas, (OL L 444, 2021 12 10, p. 16),
- 2023 m. gegužės 23 d. Komisijos deleguotasis sprendimas (ES) 2023/2383, kuriuo dėl formalios kvalifikacijos įrodymų ir rengimo kursų pavadinimų iš dalies keičiama ir ištaisoma Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2005/36/EB, (OL L 2383, 2023 10 9, p. 1),

- 2024 m. kovo 4 d. Komisijos deleguotoji direktyva (ES) 2024/782, kuria dėl bendrosios praktikos slaugytojo, gydytojo odontologo ir vaistininko profesijų būtiniausių rengimo reikalavimų iš dalies keičiama Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2005/36/EB, (OL L, 2024/782, 2024 5 31),
- 2024 m. gegužės 31 d. Komisijos deleguotasis sprendimas (ES) 2024/1395, kuriuo dėl formalios kvalifikacijos įrodymų ir rengimo kursų pavadinimų iš dalies keičiama Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2005/36/EB, (OL L, 2024/1395, 2024 5 31)

su pataisymais, padarytais:

- 2005 m. rugsėjo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2005/36/EB dėl profesinių kvalifikacijų pripažinimo klaidų ištaisymu (OL L 93, 2008 4 4, p. 28),
- 2006 m. lapkričio 20 d. Tarybos direktyvos 2006/100/EB, dėl Bulgarijos ir Rumunijos stojimo adaptuojančios tam tikras direktyvas laisvo asmenų judėjimo srityje, klaidų ištaisymu (OL L 177, 2015 7 8, p. 60).

Šios direktyvos nuostatos šio Susitarimo taikymo tikslais skaitomos atsižvelgiant į šias adaptacijas:

a) Direktyvos V priedo 5.1.1 punktas papildomas šiuo tekstu:

„Šalis	Formalios kvalifikacijos įrodymai	Kvalifikaciją suteikianti institucija	Kvalifikacijos pažymėjimas	Atskaitos data
Switzerland	Eidgenössisches Arztdiplom Diplôme fédéral de médecin Diploma federale di medico	Eidgenössisches Departement des Innern Département fédéral de l'intérieur Dipartimento federale dell'interno		2002 6 1“;

b) Direktyvos V priedo 5.1.2 punktas papildomas šiuo tekstu:

„Šalis	Formalios kvalifikacijos įrodymai	Kvalifikaciją suteikianti institucija	Atskaitos data
Switzerland	Diplom als Facharzt Diplôme de médecin spécialiste Diploma di medico specialista	Eidgenössisches Departement des Innern und Verbindung der Schweizer Ärztinnen und Ärzte (FMH) / Schweizerische Institut für ärztliche Weiter- und Fortbildung (SIWF) Département fédéral de l'intérieur et Fédération des médecins suisses (FMH) / Institut suisse pour la formation médicale postgraduée et continue (ISFM) Dipartimento federale dell'interno e Federazione dei medici svizzeri (FMH) / Istituto svizzero per la formazione medica (ISFM)	2002 6 1“;

c) Direktyvos V priedo 5.1.3 punktas papildomas šiuo tekstu:

„Šalis	Pavadinimas
Anesteziologija Minimali studijų trukmė – 3 metai	
Switzerland	Anästhesiologie Anesthésiologie Anesthesiologia

Šalis	Pavadinimas
Bendroji chirurgija Minimali studijų trukmė – 5 metai	
Switzerland	Chirurgie Chirurgie Chirurgia

Šalis	Pavadinimas
Neurochirurgija Minimali studijų trukmė – 5 metai	
Switzerland	Neurochirurgie Neurochirurgie Neurochirurgia

Šalis	Pavadinimas
Akušerija ir ginekologija Minimali studijų trukmė – 4 metai	
Switzerland	Gynäkologie und Geburtshilfe Gynécologie et obstétrique Ginecologia e ostetricia

Šalis	Pavadinimas
Vidaus ligos Minimali studijų trukmė – 5 metai	
Switzerland	Allgemeine Innere Medizin Médecine interne générale Medicina interna generale

Šalis	Pavadinimas
Oftalmologija Minimali studijų trukmė – 3 metai	
Switzerland	Ophthalmologie Ophtalmologie Oftalmologia

Šalis	Pavadinimas
Otorinaringologija Minimali studijų trukmė – 3 metai	
Switzerland	Oto-Rhino-Laryngologie Oto-rhino-laryngologie Otorinaringoiatria

Šalis	Pavadinimas
Vaikų ligos Minimali studijų trukmė – 4 metai	
Switzerland	Kinder- und Jugendmedizin Pédiatrie Pediatria

Šalis	Pavadinimas
Pulmonologija Minimali studijų trukmė – 4 metai	
Switzerland	Pneumologie Pneumologie Pneumologia

Šalis	Pavadinimas
Urologija Minimali studijų trukmė – 5 metai	
Switzerland	Urologie Urologie Urologia

Šalis	Pavadinimas
Ortopedija Minimali studijų trukmė – 5 metai	
Switzerland	Orthopädische Chirurgie und Traumatologie des Bewegungsapparates Chirurgie orthopédique et traumatologie de l'appareil locomoteur Chirurgia ortopedica e traumatologia dell'apparato locomotore

Šalis	Pavadinimas
Patologinė anatomija Minimali studijų trukmė – 4 metai	
Switzerland	Pathologie Pathologie Patologia

Šalis	Pavadinimas
Neurologija Minimali studijų trukmė – 4 metai	
Switzerland	Neurologie Neurologie Neurologia

Šalis	Pavadinimas
Psichiatrija Minimali studijų trukmė – 4 metai	
Switzerland	Psychiatrie und Psychotherapie Psychiatrie et psychothérapie Psichiatria e psicoterapia

Šalis	Pavadinimas
Radiologinė diagnostika Minimali studijų trukmė – 4 metai	
Switzerland	Radiologie Radiologie Radiologia

Šalis	Pavadinimas
Radioterapija Minimali studijų trukmė – 4 metai	
Switzerland	Radio-Onkologie/Strahlentherapie Radio-oncologie/radiothérapie Radio-oncologia/radioterapia

Šalis	Pavadinimas
	Plastinė chirurgija Minimali studijų trukmė – 5 metai
Switzerland	Plastische, Rekonstruktive und Ästhetische Chirurgie Chirurgie plastique, reconstructive et esthétique Chirurgia plastica, ricostruttiva ed estetica

Šalis	Pavadinimas
	Krūtinės chirurgija Minimali studijų trukmė – 5 metai
Switzerland	Thoraxchirurgie ¹ Chirurgie thoracique Chirurgia toracica

Šalis	Pavadinimas
	Kardiochirurgija Minimali studijų trukmė – 5 metai
Switzerland	Herz- und thorakale Gefässchirurgie; Chirurgie cardiaque et vasculaire thoracique Chirurgia del cuore e dei vasi toracici

¹ 2015 m. sausio 1 d. mokymo programa buvo akredituota 2018 m. rugpjūčio 31 d. Atitinkamą specializaciją iki akreditavimo dienos įgiję asmenys naują einamąją datą išduotą gydytojo specialisto formalios kvalifikacijos įrodymą gauna be jokių papildomų reikalavimų.

Šalis	Pavadinimas
Kraujagyslių chirurgija Minimali studijų trukmė – 5 metai	
Switzerland	Gefäßschirurgie ¹ Chirurgie vasculaire Chirurgia vascolare

Šalis	Pavadinimas
Vaikų chirurgija Minimali studijų trukmė – 5 metai	
Switzerland	Kinderchirurgie Chirurgie pédiatrique Chirurgia pediatrica

Šalis	Pavadinimas
Kardiologija Minimali studijų trukmė – 4 metai	
Switzerland	Kardiologie Cardiologie Cardiologia

Šalis	Pavadinimas
Gastroenterologija Minimali studijų trukmė – 4 metai	
Switzerland	Gastroenterologie Gastroentérologie Gastroenterologia

¹ 2015 m. sausio 1 d. mokymo programa buvo akredituota 2018 m. rugpjūčio 31 d. Atitinkamą specializaciją iki akreditavimo dienos įgiję asmenys naują einamąją datą išduotą gydytojo specialisto formalios kvalifikacijos įrodymą gauna be jokių papildomų reikalavimų.

Šalis	Pavadinimas
Reumatologija Minimali studijų trukmė – 4 metai	
Switzerland	Rheumatologie Rhumatologie Reumatologia

Šalis	Pavadinimas
Bendroji hematologija Minimali studijų trukmė – 3 metai	
Switzerland	Hämatologie Hématologie Ematologia

Šalis	Pavadinimas
Endokrinologija Minimali studijų trukmė – 3 metai	
Switzerland	Endokrinologie/Diabetologie Endocrinologie/diabétologie Endocrinologia/diabetologia

Šalis	Pavadinimas
Fizinė medicina ir reabilitacija Minimali studijų trukmė – 3 metai	
Switzerland	Physikalische Medizin und Rehabilitation Médecine physique et réadaptation Medicina fisica e riabilitazione

Šalis	Pavadinimas
Dermatovenerologija Minimali studijų trukmė – 3 metai	
Switzerland	Dermatologie und Venerologie Dermatologie et vénéréologie Dermatologia e venerologia

Šalis	Pavadinimas
Tropinė medicina Minimali studijų trukmė – 4 metai	
Switzerland	Tropen- und Reisemedizin Médecine tropicale et médecine des voyages Medicina tropicale e medicina di viaggio

Šalis	Pavadinimas
Vaikų psichiatrija Minimali studijų trukmė – 4 metai	
Switzerland	Kinder- und Jugendpsychiatrie und -psychotherapie Psychiatrie et psychothérapie d'enfants et d'adolescents Psichiatria e psicoterapia infantile e dell'adolescenza

Šalis	Pavadinimas
Inkstų ligos Minimali studijų trukmė – 4 metai	
Switzerland	Nephrologie Néphrologie Nefrologia

Šalis	Pavadinimas
Užkrečiamosios ligos Minimali studijų trukmė – 4 metai	
Switzerland	Infektiologie Infectiologie Malattie infettive

Šalis	Pavadinimas
Socialinė medicina Minimali studijų trukmė – 4 metai	
Switzerland	Prävention und Gesundheitswesen Prévention et santé publique Prevenzione e salute pubblica

Šalis	Pavadinimas
Farmakologija Minimali studijų trukmė – 4 metai	
Switzerland	Klinische Pharmakologie und Toxikologie Pharmacologie et toxicologie cliniques Farmacologia e tossicologia clinica

Šalis	Pavadinimas
Darbo medicina Minimali studijų trukmė – 4 metai	
Switzerland	Arbeitsmedizin Médecine du travail Medicina del lavoro

Šalis	Pavadinimas
Alergologija Minimali studijų trukmė – 3 metai	
Switzerland	Allergologie und klinische Immunologie Allergologie et immunologie clinique Allergologia e immunologia clinica

Šalis	Pavadinimas
Branduolinė medicina Minimali studijų trukmė – 4 metai	
Switzerland	Nuklearmedizin Médecine nucléaire Medicina nucleare

Šalis	Diplomo pavadinimas
Dantų, burnos ir veido bei žandikaulio chirurgija (pagrindinės medicinos ir odontologijos studijos) Minimali studijų trukmė – 4 metai	
Switzerland	Mund-, Kiefer- und Gesichtschirurgie Chirurgie orale et maxillo-faciale Chirurgia oro-maxillo-facciale

Šalis	Pavadinimas
Chemoterapinė onkologija Minimali studijų trukmė – 5 metai	
Switzerland	Medizinische Onkologie Oncologie médicale Oncologia medica

Šalis	Pavadinimas
Genetika Minimali studijų trukmė – 4 metai	
Switzerland	Medizinische Genetik Génétique médicale Genetica medica“;

d) Direktyvos V priedo 5.1.4 punktas papildomas šiuo tekstu:

„Šalis	Formalios kvalifikacijos įrodymai	Profesinė kvalifikacija	Atskaitos data
Switzerland	Diplom als praktischer Arzt/praktische Ärztin Diplôme de médecin praticien Diploma di medico generico	Praktischer Arzt/Praktische Ärztin Médecin praticien Medico generico	2002 6 1“;

e) Direktyvos V priedo 5.2.2 punktas papildomas šiuo tekstu:

„Šalis	Formalios kvalifikacijos įrodymai	Dokumentą išduodanti institucija	Profesinė kvalifikacija	Atskaitos data
Switzerland	1. Diplomierte Pflegefachfrau, diplomierter Pflegefachmann Infirmière diplômée et infirmier diplômé Infermiera diplomata e infermiere diplomato	Schulen, die staatlich anerkannte Bildungsgänge durchführen Écoles qui proposent des filières de formation reconnues par l’État Scuole che propongono dei cicli di formazione riconosciuti dallo Stato	Pflegefachfrau, Pflegefachmann Infirmière, infirmier Infermiera, infermiere	2002 6 1

„Šalis	Formalios kvalifikacijos įrodymai	Dokumentą išduodanti institucija	Profesinė kvalifikacija	Atskaitos data
	2. Bachelor of Science in nursing	Schulen, die staatlich anerkannte Bildungsgänge durchführen Écoles qui proposent des filières de formation reconnues par l'État Scuole che propongono dei cicli di formazione riconosciuti dallo Stato	Pflegefachfrau, Pflegefachmann Infirmière, infirmier Infermiera, infermiere	2011 9 30
	3. Diplomierte Pflegefachfrau HF, diplomierter Pflegefachmann HF Infirmière diplômée ES, infirmier diplômé ES Infermiera diplomata SSS, infermiere diplomato SSS	Höhere Fachschulen, die staatlich anerkannte Bildungsgänge durchführen Écoles supérieures qui proposent des filières de formation reconnues par l'État Scuole specializzate superiori che propongono dei cicli di formazione riconosciuti dallo Stato	Pflegefachfrau, Pflegefachmann Infirmière, infirmier Infermiera, infermiere	2002 6 1“;

f) Direktyvos V priedo 5.3.2 punktas papildomas šiuo tekstu:

„Šalis	Formalios kvalifikacijos įrodymai	Dokumentą išduodanti institucija	Pažymėjimas, išduotas kartu su kvalifikacijos įrodymais	Profesinė kvalifikacija	Atskaitos data
Switzerland	Eidgenössisches Zahnarztdiplom Diplôme fédéral de médecin-dentiste Diploma federale di medico-dentista	Eidgenössisches Departement des Innern Département fédéral de l'intérieur Dipartimento federale dell'interno		Zahnarzt Médecin-dentiste Medico-dentista	2002 6 1“;

g) Direktyvos V priedo 5.3.3 punktas papildomas šiuo tekstu:

„Ortodontologija				
Šalis	Formalios kvalifikacijos įrodymai	Dokumentą išduodanti institucija		Atskaitos data
Switzerland	Diplom für Kieferorthopädie Diplôme fédéral d'orthodontiste Diploma di ortodontista	Eidgenössisches Departement des Innern und Schweizerische Zahnärzte-Gesellschaft (SSO) / Büro für zahnmedizinische Weiterbildung (BZW) Département fédéral de l'intérieur et Société suisse d'odonto-stomatologie (SSO) / Bureau pour la formation postgrade en médecine dentaire (BZW) Dipartimento federale dell'interno e Società Svizzera di Odontologia e Stomatologia (SSO) / Ufficio per la formazione post-laurea in odontoiatria (BZW)		2002 6 1

Burnos chirurgija			
Šalis	Formalios kvalifikacijos įrodymai	Dokumentą išduodanti institucija	Atskaitos data
Switzerland	Diplom für Oralchirurgie Diplôme fédéral de chirurgie orale Diploma di chirurgia orale	Eidgenössisches Departement des Innern und Schweizerische Zahnärzte-Gesellschaft (SSO) / Büro für zahnmedizinische Weiterbildung (BZW) Département fédéral de l'intérieur et Société suisse d'odonto-stomatologie (SSO) / Bureau pour la formation postgrade en médecine dentaire (BZW) Dipartimento federale dell'interno e Società Svizzera di Odontologia e Stomatologia (SSO) / Ufficio per la formazione post-laurea in odontoiatria (BZW)	2004 4 30“;

h) Direktyvos V priedo 5.4.2 punktas papildomas šiuo tekstu:

„Šalis	Formalios kvalifikacijos įrodymai	Dokumentą išduodanti institucija	Pažymėjimas, išduotas kartu su kvalifikacijos įrodymais	Atskaitos data
Switzerland	Eidgenössisches Tierarztdiplom Diplôme fédéral de vétérinaire Diploma federale di veterinario	Eidgenössisches Departement des Innern Département fédéral de l'intérieur Dipartimento federale dell'interno		2002 6 1“;

i) Direktyvos V priedo 5.5.2 punktas papildomas šiuo tekstu:

„Šalis	Formalios kvalifikacijos įrodymai	Dokumentą išduodanti institucija	Profesinė kvalifikacija	Atskaitos data
Switzerland	1. Diplomierte Hebamme Sage-femme diplômée Levatrice diplomata	Schulen, die staatlich anerkannte Bildungsgänge durchführen Écoles qui proposent des filères de formation reconnues par l'État Scuole che propongono dei cicli di formazione riconosciuti dallo Stato	Hebamme Sage-femme Levatrice	2002 6 1
	2. [Bachelor of Science [Name of the UAS] in Midwifery] „Bachelor of Science HES-SO de Sage- femme“ (Bachelor of Science HES-SO in Midwifery) „Bachelor of Science BFH Hebamme“ (Bachelor of Science BFH in Midwifery) „Bachelor of Science ZFH Hebamme“ (Bachelor of Science ZHAW in Midwifery)	Schulen, die staatlich anerkannte Bildungsgänge durchführen Écoles qui proposent des filères de formation reconnues par l'État Scuole che propongono dei cicli di formazione riconosciuti dallo Stato	Hebamme Sage-femme Levatrice	2002 6 1“;

j) Direktyvos V priedo 5.6.2 punktas papildomas šiuo tekstu:

„Šalis	Formalios kvalifikacijos įrodymai	Dokumentą išduodanti institucija	Pažymėjimas, išduotas kartu su kvalifikacijos įrodymais	Atskaitos data
Switzerland	Eidgenössisches Apothekerdiplom Diplôme fédéral de pharmacien Diploma federale di farmacista	Eidgenössisches Departement des Innern Département fédéral de l'intérieur Dipartimento federale dell'interno		2002 6 1“;

k) Direktyvos V priedo 5.7.1 punktas papildomas šiuo tekstu:

„Šalis	Formalios kvalifikacijos įrodymai	Dokumentą išduodanti institucija	Pažymėjimas, išduotas kartu su kvalifikacijos įrodymais	Referenciniai akademiniai metai
Switzerland	Master of Science in Architecture – Diploma di architetto (Arch. Dipl. USI)	Accademia di Architettura dell'Università della Svizzera Italiana		2002–2003
	Master of Arts BFH/HES-SO en architecture, Master of Arts BFH/HES- SO in Architecture	Haute école spécialisée de Suisse occidentale (HES- SO) together with Berner Fachhochschule (BFH)		2007–2008
	Master of Arts BFH/HES-SO in Architektur, Master of Arts BFH/HES- SO in Architecture	Haute école spécialisée de Suisse occidentale (HES- SO) together with Berner Fachhochschule (BFH)		2007–2008
	Master of Arts FHNW in Architektur	Fachhochschule Nordwestschweiz FHNW		2007–2008

„Šalis	Formalios kvalifikacijos įrodymai	Dokumentą išduodanti institucija	Pažymėjimas, išduotas kartu su kvalifikacijos įrodymais	Referenciniai akademiniai metai
	Master of Arts FHZ in Architektur	Fachhochschule Zentralschweiz (FHZ)		2007–2008
	Master of Arts ZFH in Architektur	Zürcher Fachhochschule (ZFH), Zürcher Hochschule für Angewandte Wissenschaften (ZHAW), Departement Architektur, Gestaltung und Bauingenieurwesen		2007–2008
	Master of Science MSc in Architecture, Architecte (arch. Dipl). EPF)	École Polytechnique Fédérale de Lausanne		2007–2008
	Master of Science ETH in Architektur, MSc ETH Arch	Eidgenössische Technische Hochschule Zurich		2007–2008“;

1) Direktyvos VI priedas papildomas šiuo tekstu:

„Šalis	Formalios kvalifikacijos įrodymai	Referenciniai akademiniai metai
Switzerland	1. Diploma di Architetto	1996–1997
	2. Master of Arts/Science in Architecture – Diploma di Architetto	2000–2001
	3. Dipl. Arch. ETH, arch. dipl. EPF, arch. dipl. PF	2004–2005
	4. Architecte diplômé EAUG	2004–2005
	5. Architekt REG A Architecte REG A Architetto REG A	2004–2005“.

2. 31977 L 0249: 1977 m. kovo 22 d. Komisijos direktyva 77/249/EEB, skirta padėti teisininkams veiksmingai naudotis laisve teikti paslaugas, (OL L 78, 1977 3 26, p. 17),

su daliniais pakeitimais, padarytais šiais aktais:

- 1 1979 H: Aktas dėl stojimo sąlygų ir Sutarčių pritaikomųjų pataisų – Graikijos Respublikos stojimas (OL L 291, 1979 11 19, p. 91),
- 1 1985 I: Aktas dėl stojimo sąlygų ir Sutarčių pritaikomųjų pataisų – Ispanijos Karalystės ir Portugalijos Respublikos stojimas (OL L 302, 1985 11 15, p. 23),
- 1995 m. sausio 1 d. Europos Sąjungos Tarybos sprendimas 95/1/EB, Euratomas, EAPB, kuriuo patikslinami naujų valstybių narių stojimo į Europos Sąjungą aktai, (OL L 1, 1995 1 1, p. 1),
- 1 2003 T: 2003 m. balandžio 16 d. priimtas Aktas dėl Čekijos Respublikos, Estijos Respublikos, Kipro Respublikos, Latvijos Respublikos, Lietuvos Respublikos, Vengrijos Respublikos, Maltos Respublikos, Lenkijos Respublikos, Slovėnijos Respublikos ir Slovakijos Respublikos stojimo sąlygų ir sutarčių, kuriomis yra grindžiama Europos Sąjunga, pritaikomųjų pataisų (OL L 236, 2003 9 23, p. 33),
- 32006 L 0100: 2006 m. lapkričio 20 d. Tarybos direktyva 2006/100/EB, dėl Bulgarijos ir Rumunijos stojimo adaptuojanti tam tikras direktyvas laisvo asmenų judėjimo srityje, (OL L 363, 2006 12 20, p. 141),

- 32013 L 0025: 2013 m. gegužės 13 d. Tarybos direktyva 2013/25/ES, kuria dėl Kroatijos Respublikos stojimo adaptuojamos tam tikros įsisteigimo teisės ir laisvės teikti paslaugas srities direktyvos, (OL L 158, 2013 6 10, p. 368).

Šio Susitarimo taikymo tikslais Direktyva 77/249/EEB adaptuojama taip:

1 straipsnio 2 dalis papildoma šiuo tekstu:

„Šveicarija

Advokat, Rechtsanwalt, Anwalt, Fürsprecher, Fürsprech

Avocat.

Avvocato“.

3. 31998 L 0005: 1998 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 98/5/EB, skirta padėti teisininkams verstis nuolatine advokato praktika kitoje valstybėje narėje nei ta, kurioje buvo įgyta kvalifikacija, (OL L 77, 1998 3 14, p. 36) su daliniais pakeitimais, padarytais šiais aktais:

- 1 2003 T: 2003 m. balandžio 16 d. priimtas Aktas dėl Čekijos Respublikos, Estijos Respublikos, Kipro Respublikos, Latvijos Respublikos, Lietuvos Respublikos, Vengrijos Respublikos, Maltos Respublikos, Lenkijos Respublikos, Slovėnijos Respublikos ir Slovakijos Respublikos stojimo sąlygų ir sutarčių, kuriomis yra grindžiama Europos Sąjunga, pritaikomųjų pataisų (OL L 236, 2003 9 23, p. 33),

- 32006 L 0100: 2006 m. lapkričio 20 d. Tarybos direktyva 2006/100/EB, dėl Bulgarijos ir Rumunijos stojimo adaptuojanti tam tikras direktyvas laisvo asmenų judėjimo srityje, (OL L 363, 2006 12 20, p. 141),
- 32013 L 0025: 2013 m. gegužės 13 d. Tarybos direktyva 2013/25/ES, kuria dėl Kroatijos Respublikos stojimo adaptuojamos tam tikros įsisteigimo teisės ir laisvės teikti paslaugas srities direktyvos, (OL L 158, 2013 6 10, p. 368).

Šio Susitarimo taikymo tikslais Direktyva 98/5/EB adaptuojama taip:

1 straipsnio 2 dalies a punktas papildomas šiuo tekstu:

„Šveicarija

Advokat, Rechtsanwalt, Anwalt, Fürsprecher, Fürsprech

Avocat.

Avvocato“.

4. 31974 L 0556: 1974 m. birželio 4 d. Tarybos direktyva 74/556/EEB, nustatanti išsamias nuostatas dėl pereinamojo laikotarpio priemonių, taikomų su toksiškais produktais susijusiai veiklai, jų prekybai ir platinimui, taip pat veiklai, susijusiai su profesionaliu tokių produktų naudojimu, įskaitant tarpininkavimą, (OL L 307, 1974 11 18, p. 1).

5. 319s74 L 0557: 1974 m. birželio 4 d. Tarybos direktyva 74/557/EEB dėl savarankiškai dirbančių asmenų ir tarpininkų, užsiimančių toksiškų produktų prekyba ir jų platinimu, įsisteigimo laisvės ir laisvės teikti paslaugas (OL L 307, 1974 11 18, p. 5) su daliniais pakeitimais, padarytais šiais aktais:
- 1995 m. sausio 1 d. Europos Sąjungos Tarybos sprendimas 95/1/EB, Euratomas, EAPB, kuriuo patikslinami naujų valstybių narių stojimo į Europos Sąjungą aktai, (OL L 1, 1995 1 1, p. 1),
 - 1 2003 T: 2003 m. balandžio 16 d. priimtas Aktas dėl Čekijos Respublikos, Estijos Respublikos, Kipro Respublikos, Latvijos Respublikos, Lietuvos Respublikos, Vengrijos Respublikos, Maltos Respublikos, Lenkijos Respublikos, Slovėnijos Respublikos ir Slovakijos Respublikos stojimo sąlygų ir sutarčių, kuriomis yra grindžiama Europos Sąjunga, pritaikomųjų pataisų (OL L 236, 2003 9 23, p. 33),
 - 32006 L 0101: 2006 m. lapkričio 20 d. Tarybos direktyva 2006/0101/EB, dėl Bulgarijos ir Rumunijos stojimo adaptuojanti direktyvas 73/239/EEB, 74/557/EEB ir 2002/83/EB laisvės teikti paslaugas srityje, (OL L 363, 2006 12 20, p. 238),
 - 32013 L 0025: 2013 m. gegužės 13 d. Tarybos direktyva 2013/25/ES, kuria dėl Kroatijos Respublikos stojimo adaptuojamos tam tikros įsisteigimo teisės ir laisvės teikti paslaugas srities direktyvos, (OL L 158, 2013 6 10, p. 368).

Šio Susitarimo taikymo tikslais Direktyva 74/557/EEB adaptuojama taip:

Šveicarijoje

visi produktai ir nuodingos medžiagos, nustatyti Federaliniame įstatyme dėl apsaugos nuo pavojingų medžiagų ir preparatų (federalinių įstatymų sisteminis rinkinys (SR 813.1), visų pirma su šiuo įstatymu susijusiuose potvarkiuose (SR 813) ir potvarkiuose dėl aplinkai pavojingų medžiagų (SR 814.812.31, 814.812.32 ir 814.812.33).

6. 31986 L 0653: 1986 m. gruodžio 18 d. Tarybos direktyva 86/653/EEB dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su savarankiškai dirbančiais prekybos agentais, derinimo (OL L 382, 1986 12 31, p. 17).
7. 32015 R 0983: 2015 m. birželio 24 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2015/983 dėl Europos profesinės kortelės išdavimo ir įspėjimo mechanizmo taikymo procedūrų pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2005/36/EB (OL L 159, 2015 6 25, p. 27).
8. 32018 L 0958: 2018 m. birželio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2018/958 dėl proporcingumo patikros prieš priimant naujas profesijų reglamentavimo nuostatas (OL L 173, 2018 7 9, p. 25).
9. 32019 R 0907: 2019 m. kovo 14 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2019/907, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2005/36/EB dėl profesinių kvalifikacijų pripažinimo 49b straipsnį nustatomas bendrasis slidinėjimo instruktorių rengimo testas, (OL L 145, 2019 6 4, p. 7).

10. 32023 D 0423: 2023 m. vasario 24 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2023/423 dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvose 2005/36/EB ir (ES) 2018/958 nustatytų administracinio bendradarbiavimo nuostatų, susijusių su reglamentuojamomis profesijomis, įgyvendinimo pasitelkiant Vidaus rinkos informacinę sistemą ir reglamentuojamų profesijų duomenų bazės integravimo į tą sistemą bandomojo projekto (OL L 61, 2023 2 27, p. 62).
11. 32012 R 1024: 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES)Nr. 1024/2012 dėl administracinio bendradarbiavimo per Vidaus rinkos informacinę sistemą, kuriuo panaikinamas Komisijos sprendimas 2008/49/EB, (OL L 316, 2012 11 14, p. 1) su daliniais pakeitimais, padarytais šiais aktais:
 - 32013 L 0055: 2013 m. lapkričio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2013/55/ES (OL L 354, 2013 12 28, p. 132),
 - 32014 L 0060: 2014 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/60/ES (OL L 159, 2014 5 28, p. 1) su pataisymais, padarytais OL L 147, 2015 6 12, p. 24,
 - 32014 L 0067: 2014 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/67/ES (OL L 159, 2014 5 28, p. 11),
 - 32016 R 1191: 2016 m. liepos 6 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/1191 (OL L 200, 2016 7 26, p. 1),
 - 32016 R 1628: 2016 m. rugsėjo 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/1628 (OL L 252, 2016 9 16, p. 53) su pataisymais, padarytais OL L 231, 2019 9 6, p. 29,

- 32018 R 1724: 2018 m. spalio 2 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1724 (OL L 295, 2018 11 21, p. 1),
- 32020 L 1057: 2020 m. liepos 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2020/1057 (OL L 249, 2020 7 31, p. 49),
- 32020 R 1055: 2020 m. liepos 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2020/1055 (OL L 249, 2020 7 31, p. 17).

Šveicarija Vidaus rinkos informacinę sistemą (IMI) naudoja kaip trečioji šalis, keisdamosi informacija, įskaitant asmens duomenis, su IMI subjektais Sąjungoje, kad įgyvendintų administracinio bendradarbiavimo procedūras, kai taikytina, šio Susitarimo taikymo tikslais.

Šio Susitarimo taikymo tikslais Komisija toliau laikosi nuomonės, kad Šveicarija užtikrina tinkamą asmens duomenų apsaugą, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 1024/2012 23 straipsnio 1 dalies c punkte, kol galioja Sprendimas 2000/518/EB¹.

Šveicarija IMI sistemą naudoja administracinio bendradarbiavimo procedūroms, apibrėžtoms Direktyvos 2005/36/EB su pakeitimais, padarytais Direktyva 2013/55/ES, 4a–4e, 8, 21a, 50, 56 ir 56a straipsniuose, įgyvendinti, laikydamasi tuose straipsniuose nustatytų keitimosi informacija principų ir sąlygų.

¹ 2000 m. liepos 26 d. Komisijos sprendimas dėl Šveicarijoje teikiamos pakankamos asmens duomenų apsaugos pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 95/46/EB, įskaitant visus vėlesnius pakeitimus.

Reglamento (ES) Nr. 1024/2012 nuostatos šio Susitarimo taikymo tikslais skaitomos atsižvelgiant į šias adaptacijas:

- a) 5 straipsnio pirmame sakinyje nuoroda į Direktyvą 95/46/EB Šveicarijos atžvilgiu suprantama kaip nuoroda į atitinkamą nacionalinės teisės aktą;
- b) 8 straipsnio 1 dalies e punktas Šveicarijai netaikomas;
- c) 9 straipsnio 5 dalyje, kiek tai susiję su Šveicarija, žodžiai „Sąjungos teisės“ pakeičiami žodžiais „į šį Susitarimą įtrauktų Sąjungos teisės aktų“;
- d) 10 straipsnio 1 dalyje, kiek tai susiję su Šveicarija, žodžiai „nacionalinės arba Sąjungos teisės aktais“ pakeičiami žodžiais „Šveicarijos teisės aktais“;
- e) 16 straipsnio 1 ir 2 dalyse nuorodos į Direktyvą 95/46/EB Šveicarijos atžvilgiu suprantamos kaip nuorodos į atitinkamą nacionalinės teisės aktą;
- f) 17 straipsnio 4 dalyje nuoroda į Direktyvą 95/46/EB Šveicarijos atžvilgiu suprantama kaip nuoroda į atitinkamą nacionalinės teisės aktą;
- g) 18 straipsnio 1 dalyje nuoroda į Direktyvą 95/46/EB Šveicarijos atžvilgiu suprantama kaip nuoroda į atitinkamą nacionalinės teisės aktą;
- h) 20 straipsnyje nuoroda į Direktyvą 95/46/EB Šveicarijos atžvilgiu suprantama kaip nuoroda į atitinkamą nacionalinės teisės aktą;

- i) 21 straipsnio:
 - i) 1 dalyje nuoroda į Direktyvą 95/46/EB Šveicarijos atžvilgiu suprantama kaip nuoroda į atitinkamą nacionalinės teisės aktą;
 - ii) 3 dalis netaikoma;
 - j) 25 straipsnis netaikomas;
 - k) 26 straipsnio 1 dalis skaitoma atsižvelgiant į šio Susitarimo institucinio protokolo 13 straipsnį.“
-

PROTOKOLAS
DĖL NEPAGRINDINIO GYVENAMOJO BŪSTO DANIJOJE

Susitariančiosios Šalys sutinka, kad prie Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo pridėtas Protokolas Nr. 32 dėl nekilnojamojo turto įsigijimo Danijoje būtų taikomas ir šiam Susitarimui, kiek tai susiję su Šveicarijos piliečių nepagrindinio gyvenamojo būsto įsigijimu Danijoje.

PROTOKOLAS
DĖL NEKILNOJAMOJO TURTO ĮSIGIJIMO MALTOJE

Nekilnojamojo turto įsigijimą Maltos salose reglamentuoja Nekilnojamojo turto (kurį įsigyja nerezidentai) aktas (Maltos teisės aktų rinkinio 246 skyrius).

Šiame akte nustatyta, kad:

- a) Šveicarijos pilietis nekilnojamąjį turtą Maltoje gali įsigyti šiomis sąlygomis:
- 1) jeigu tas turtas bus naudojamas kaip pagrindinis gyvenamasis būstas arba jei pareiškėjas Maltoje kaip rezidentas gyveno daugiau kaip 5 metus, arba jeigu tas turtas bus naudojamas verslo tikslais, apribojimai netaikomi;
 - 2) jeigu tas turtas bus naudojamas kaip nepagrindinis gyvenamasis būstas ir pareiškėjas Maltoje gyveno trumpiau nei 5 metus, reikia gauti nekilnojamojo turto įsigijimo (angl. *Acquisition of Immovable Property* (AIP)) leidimą, kuris išduodamas tuo atveju, jei tenkinamos Nekilnojamojo turto (kurį įsigyja nerezidentai) akte nustatytos sąlygos, įskaitant minimalią 174 274 EUR už butą ir 300 619 EUR už namą kainą (minimalios kainos kasmet patikslinamos pagal nekilnojamojo turto indeksą, kaip nurodyta Pranešime dėl nekilnojamojo turto kainų indekso [Maltos teisės aktų rinkinio antrinės teisės aktas Nr. 246.08]). Tokį turtą įsigyjantis asmuo teisės gyventi Maltoje turėti neprivalo;
- b) Šveicarijos piliečiai Maltoje taip pat gali bet kada įgyti pagrindinį gyvenamąjį būstą pagal atitinkamus nacionalinės teisės aktus. Išsikeldami iš Maltos jie nuosavybės teisių į turtą, kuris buvo įsigytas kaip pagrindinis gyvenamasis būstas, atsisakyti neprivalo;

- c) minėtu aktu nustatytuose specialiuose rajonuose (paprastai tuose rajonuose, kurie yra miesto atnaujinimo projektų dalis) nekilnojamąjį turtą įsigyjantys Šveicarijos piliečiai leidimo tam gauti neprivalo, o tokio nekilnojamojo turto, kurį jie gali įsigyti, objektų skaičius, naudojimo paskirtis arba vertė neribojami.

PROTOKOLAS
DĖL ILGALAIKIŲ LEIDIMŲ GYVENTI ŠALYJE

EUROPOS SĄJUNGA (toliau – Sąjunga)

ir

ŠVEICARIJOS KONFEDERACIJA (toliau – Šveicarija),

susitarė:

1. Ilgalaikių leidimų gyventi šalyje išdavimas yra atitinkamai Sąjungos teisės aktais, kurie yra grindžiami Sutartimis, ir Šveicarijos teisės aktais reglamentuojamas klausimas ir nepatenka į Susitarimo dėl laisvo asmenų judėjimo (toliau – Susitarimas) taikymo sritį. Todėl Susitarimo institucinis protokolas šiam Protokolui netaikomas.
2. Kai Šveicarija ir Sąjungos valstybės narės viena kitos piliečiams išduoda ilgalaikius leidimus gyventi jose pagal 1 dalyje nurodytus atitinkamus teisės aktus, tos taisyklės taikomos laikantis nediskriminavimo principo, visų pirma, kai tai susiję su reikalaujama ankstesne bent penkerių metų gyvenimo šalyje trukme.
3. Taikytinos Sąjungos ir Šveicarijos taisyklės turi išlikti panašios, kiek tai susiję su kitomis sąlygomis bei reikalavimais, suprantant, kad tos sąlygos ir reikalavimai atitinkamai priklauso Sąjungos kompetencijai pagal Sutartis ir Šveicarijos kompetencijai.

4. Tai, kas nurodyta pirmiau, nedaro poveikio:
- a) Direktyvoje 2004/38/EB¹ nustatytoms nuolatinio gyvenimo šalyje taisyklėms ir
 - b) nuostatomis dėl trečiųjų šalių piliečių, kurios yra įtrauktos į Sąjungos valstybės narės ir Šveicarijos tarpusavyje jau sudarytus dvišalius susitarimus ir yra palankesnės už Sąjungos ir Šveicarijos taikomas taisykles.
5. Nepaisant 1 dalies, Susitarimo institucinio protokolo 10 straipsnio 1, 2 ir 5 dalys *mutatis mutandis* taikomos ginčams, kylantiems dėl šio Protokolo 2 ir 3 dalių. Tokiais atvejais Susitarimo institucinio protokolo 11 straipsnis taip pat taikomas *mutatis mutandis*, išskyrus nuostatą, kad proporcingos kompensacinės priemonės gali būti priimtose tik pagal šį Susitarimą.

Susitarimo dėl arbitražo teismo institucinio protokolo priedėlis taikomas *mutatis mutandis*, išskyrus I.4 straipsnio 4 dalį, III.4 straipsnio 3 dalies antrą sakinį, III.5 straipsnio 2 dalies trečią sakinį, III.9 straipsnį ir III.10 straipsnio 5 dalį.

¹ Direktyva 2004/38/EB (OL L 158, 2004 4 30, p. 77), taikoma pagal Susitarimo I priedą.

EUROPOS BENDRIJOS
BEI JOS VALSTYBIŲ NARIŲ
IR ŠVEICARIJOS KONFEDERACIJOS
SUSITARIMO
DĖL LAISVO ASMENŲ JUDĖJIMO
INSTITUCINIS PROTOKOLAS

EUROPOS SĄJUNGA (toliau – Sąjunga)

ir

ŠVEICARIJOS KONFEDERACIJA (toliau – Šveicarija),

ATSIŽVELGDAMOS į Europos bendrijos bei jos valstybių narių ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimą dėl laisvo asmenų judėjimo (toliau – Susitarimas), kuris buvo priimtas Briuselyje 1999 m. birželio 21 d. ir įsigaliojo 2002 m. birželio 1 d.,

ATSIŽVELGDAMOS į 1999 m. birželio 21 d. Europos bendrijos bei jos valstybių narių ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimo dėl laisvo asmenų judėjimo protokolą dėl Čekijos Respublikos, Estijos Respublikos, Kipro Respublikos, Latvijos Respublikos, Lietuvos Respublikos, Vengrijos Respublikos, Maltos Respublikos, Lenkijos Respublikos, Slovėnijos Respublikos ir Slovakijos Respublikos dalyvavimo Susitariančiųjų Šalių statusu joms įstojus į Europos Sąjungą (toliau – 2004 m. protokolas), kuris buvo priimtas Briuselyje 2004 m. spalio 26 d. ir įsigaliojo 2006 m. balandžio 1 d.,

ATSIŽVELGDAMOS į 1999 m. birželio 21 d. Europos bendrijos bei jos valstybių narių ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimo dėl laisvo asmenų judėjimo protokolą dėl į Europos Sąjungą įstojusių Bulgarijos Respublikos ir Rumunijos prisijungimo prie šio susitarimo, kuris buvo priimtas Briuselyje 2008 m. gegužės 27 d. ir įsigaliojo 2009 m. birželio 1 d.,

ATSIŽVELGDAMOS į Europos bendrijos bei jos valstybių narių ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimo dėl laisvo asmenų judėjimo protokolo dėl Susitariančiosios šalies statuso suteikimo į Europos Sąjungą įstojusiai Kroatijos Respublikai, kuris buvo priimtas Briuselyje 2016 m. kovo 4 d. ir įsigaliojo 2017 m. sausio 1 d.,

KADANGI Sąjungos sudaryti susitarimai yra privalomi Sąjungos institucijoms ir jos valstybėms narėms; todėl šis Protokolas taikomas Susitarime apibrėžtoms Susitariančiosioms Šalims,

KADANGI Sąjunga ir Šveicarija yra saistomos daugelio įvairių sričių dvišalių susitarimų, kuriuose nustatytos konkrečios teisės ir pareigos, tam tikrais atžvilgiais panašios į Sąjungoje nustatytas teises ir pareigas,

PRISIMINDAMOS, kad tų dvišalių susitarimų tikslas – didinti Europos konkurencingumą ir užtikrinti glaudesnius ekonominius Susitariančiųjų Šalių tarpusavio ryšius, grindžiamus lygybe, abipusiškumu ir bendra jų lengvatų, teisių ir pareigų pusiausvyra,

PASIRYŽUSIOS stiprinti ir intensyvinti Šveicarijos veikimą Sąjungos vidaus rinkoje pagal tas pačias taisykles, kurios taikomos vidaus rinkai, išsaugodamos savo bei savo institucijų nepriklausomumą ir, kiek tai susiję su Šveicarija, laikydamosi principų, kylančių dėl tiesioginės demokratijos, federalizmo ir sektorinio jos veikimo vidaus rinkoje pobūdžio,

DAR KARTĄ PATVIRTINDAMOS, kad Šveicarijos Federalinio Aukščiausiojo Teismo ir visų kitų Šveicarijos teismų, taip pat valstybių narių teismų ir Europos Sąjungos Teisingumo Teismo kompetencija aiškinti šį Susitarimą konkrečiais atvejais yra išlaikoma,

SUVOKDAMOS, kad būtina užtikrinti vienodumą su vidaus rinka susijusiose srityse, kuriose Šveicarija veikia dabar ir veiks ateityje,

SUSITARĖ:

1 SKYRIUS

BENDROSIOS NUOSTATOS

1 STRAIPSNIS

Tikslai

1. Šio Protokolo tikslas – Susitariančiosioms Šalims, ekonominės veiklos vykdytojams ir asmenims suteikti daugiau teisinio tikrumo ir užtikrinti vienodą požiūrį bei vienodas sąlygas su vidaus rinka susijusioje srityje, kuriai taikomas Susitarimas.

2. Šiuo tikslu šiame Protokole nustatomi nauji instituciniai sprendimai, kuriais sudaromos sąlygos nuolat ir darniai stiprinti Susitariančiųjų Šalių ekonominius santykius. Atsižvelgiant į tarptautinės teisės principus ir nekeičiant Susitarimo taikymo srities ar tikslų, šiame Protokole visų pirma nustatomi Susitarimui įgyvendinti reikalingi instituciniai sprendimai, kurie yra bendri dvišaliams susitarimams, sudarytiems ar sudarysimiems su vidaus rinka susijusiose srityse, kuriose veikia Šveicarija, t. y.:

- a) Susitarimo suderinimo su jo taikymui aktualiais Sąjungos teisės aktais procedūra;
- b) vienodas Susitarimo ir Sąjungos teisės aktų, į kuriuos Susitarime daroma nuoroda, aiškinimas ir taikymas;
- c) Susitarimo taikymas ir jo priežiūra ir
- d) ginčų sprendimas pagal Susitarimą.

2 STRAIPSNIS

Ryšys su Susitarimu

- 1. Šis Protokolas, jo priedas ir priedėlis yra neatskiriama Susitarimo dalis.
- 2. Šiuo Protokolu panaikinamos toliau išvardytos Susitarimo nuostatos:
 - a) 16 straipsnis,

b) 17 straipsnis,

c) 19 straipsnis.

3. Nuorodos į Europos bendriją arba Bendriją Susitarime laikomos nuorodomis į Sąjungą.

3 STRAIPSNIS

Su vidaus rinka susijusių sričių,
kuriose veikia Šveicarija, dvišaliai susitarimai

1. Esami ir būsimi dvišaliai Sąjungos ir Šveicarijos su vidaus rinka susijusių sričių, kuriose Šveicarija veikia, tarpusavio susitarimai laikomi nuoseklia visuma, kuria užtikrinama Sąjungos ir Šveicarijos tarpusavio teisių bei pareigų pusiausvyra.

2. Susitarimas laikomas su vidaus rinka susijusios srities, kurioje veikia Šveicarija, dvišaliu susitarimu.

2 SKYRIUS

SUSITARIMO SUDERINIMAS SU SĄJUNGOS TEISĖS AKTAIS

4 STRAIPSNIS

Dalyvavimas rengiant Sąjungos teisės aktus (sprendimų formavimas)

1. Pagal Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – SESV) rengdama pasiūlymą dėl Sąjungos teisės akto Susitarimo taikymo srityje, Europos Komisija (toliau – Komisija) apie tai praneša Šveicarijai ir neoficialiai konsultuojasi su Šveicarijos ekspertais tokiu pat būdu, koku prašo Sąjungos valstybių narių ekspertų pateikti nuomonę rengdama savo pasiūlymus.

Preliminarus pasikeitimas nuomonėmis bet kurios Susitariančiosios Šalies prašymu vyksta Jungtiniame komitete.

Svarbiais etapo, einančio prieš Sąjungai priimant teisės aktą, momentais Susitariančiosios Šalys vienos iš jų prašymu dar kartą konsultuojasi Jungtiniame komitete, nuolat viena kitą informuodamos ir konsultuodamos.

2. Pagal SESV rengdama į Susitarimo taikymo sritį patenkančių pagrindinių Sąjungos teisės aktų deleguotuosius aktus, Komisija užtikrina, kad Šveicarija kuo plačiau dalyvautų rengiant jų projektus, ir konsultuojasi su Šveicarijos ekspertais tuo pačiu pagrindu, kuriuo ji konsultuojasi su Sąjungos valstybių narių ekspertais.

3. Pagal SESV rengdama į Susitarimo taikymo sritį patenkančių pagrindinių Sąjungos teisės aktų įgyvendinimo aktus, Komisija užtikrina, kad Šveicarija kuo plačiau dalyvautų rengiant jų projektus, kurie vėliau bus pateikti komitetams, padedantiems Komisijai naudotis jos gyvendinimo įgaliojimais, ir konsultuojasi su Šveicarijos ekspertais tuo pačiu pagrindu, kuriuo ji konsultuojasi su Sąjungos valstybių narių ekspertais.

4. Šveicarijos ekspertai dalyvauja komitetų, kuriems netaikomos 2 ir 3 dalys, darbe, kai to reikia tinkamam Susitarimo veikimui užtikrinti. Jungtinis komitetas sudaro ir atnaujina tų komitetų ir, kai tinkama, kitų panašių komitetų sąrašą.

5. Šis straipsnis netaikomas Sąjungos teisės aktams ir jų nuostatoms, kuriems taikoma 5 straipsnio 7 dalyje nurodyta išimtis.

5 STRAIPSNIS

Sąjungos teisės aktų įtraukimas

1. Siekdamas teisinio tikrumo ir teisės aktų, priimamų su vidaus rinka susijusioje srityje, kurioje Šveicarija veikia pagal Susitarimą, vientisumo, Šveicarija ir Sąjunga užtikrina, kad Susitarimo taikymo srityje priimti Sąjungos teisės aktai po jų priėmimo būtų kuo greičiau įtraukti į Susitarimą.

2. Sąjungos teisės aktai, įtraukti į Susitarimą pagal 4 dalį, tampa Šveicarijos teisinės sistemos dalimi, atitinkamais atvejais atsižvelgiant į adaptacijas, dėl kurių sprendimą priima Jungtinis komitetas.
3. Priėmusi teisės aktą Susitarimo taikymo srityje, Sąjunga apie tai kuo greičiau praneša Šveicarijai per Jungtinį komitetą. Bet kurios Susitariančiosios Šalies prašymu Jungtinis komitetas surengia pasikeitimą nuomonėmis tuo klausimu.
4. Jungtinis komitetas, veikdamas pagal 1 dalį, kuo greičiau priima sprendimą iš dalies pakeisti Susitarimo I–III priedus, įskaitant būtinas adaptacijas.
5. Nedarant poveikio 1 ir 2 dalims, jei tai būtina siekiant užtikrinti Susitarimo ir jo priedo, iš dalies pakeisto pagal 4 dalį, suderinamumą, Jungtinis komitetas gali pasiūlyti persvarstytą Susitarimo redakciją, o Susitariančiosios Šalys ją turi patvirtinti pagal savo vidaus procedūras.
6. Susitarime pateiktos nuorodos į nebegaliojančius Sąjungos teisės aktus laikomos nuorodomis į Sąjungos teisės aktus, kuriais tie aktai panaikinami, įtrauktus į Susitarimo priedą, nuo tada, kai įsigalioja Jungtinio komiteto sprendimas dėl Susitarimo priedo atitinkamo dalinio pakeitimo pagal 4 dalį, nebent tame sprendime būtų nustatyta kitaip.
7. 1 dalyje nustatyta pareiga netaikoma Europos Sąjungos teisės aktams ir jų nuostatoms, kurie patenka į toliau nurodytos išimties taikymo sritį:
 - 5g straipsnis [Išankstinio pranešimo laikotarpis ir patikrinimai];

- 5h straipsnis [Finansinės garantijos ir sankcijos];
- 5i straipsnis [Savarankiško darbo įrodymas];
- 5j straipsnis [Draudimas mažinti apsaugos lygį];
- 7b straipsnis [Studentai];
- 7e straipsnis [Nuolatinis gyvenimas šalyje];
- 7f straipsnis [Nekilnojamojo turto įsigijimas];
- 7g straipsnis [Asmens tapatybės kortelės];
- 7h straipsnis [Išsiuntimas iš šalies];
- II priedo „Socialinės apsaugos sistemų koordinavimas“ II dalies „Sektorinės adaptacijos“ 1 punkto a–f papunkčiai.

8. Laikantis 6 straipsnio, pagal 4 dalį priimti Jungtinio komiteto sprendimai įsigalioja nedelsiant, tačiau jokių būdu ne anksčiau nei dieną, kurią atitinkamas Sąjungos teisės aktas pradedamas taikyti Sąjungoje.

9. Per visą šiame straipsnyje nustatytą procedūrą Susitariančiosios Šalys gera valia bendradarbiauja, kad palengvintų sprendimų priėmimą.

10. Sąjunga ir Šveicarija atsižvelgia į vienodo užmokesčio už vienodą darbą toje pačioje vietoje principą ir Šveicarijos dvejopą vykdymo užtikrinimo sistemą.

6 STRAIPSNIS

Šveicarijos konstitucinių pareigų vykdymas

1. Per 5 straipsnio 3 dalyje nurodytą pasikeitimą nuomonėmis Šveicarija informuoja Sąjungą, ar ji turi įvykdyti konstitucines pareigas, kad 5 straipsnio 4 dalyje nurodytas sprendimas taptų privalomas.
2. Jei 5 straipsnio 4 dalyje nurodytas sprendimas taps privalomas tik Šveicarijai įvykdžius konstitucines pareigas, jai suteikiamas ne ilgesnis kaip dvejų metų terminas nuo 1 dalyje nustatytos informacijos pateikimo dienos, išskyrus atvejus, kai pradama referendumo procedūra, – tokiu atveju šis terminas pratęsiamas vienais metais.
3. Kol Šveicarija praneš, kad ji įvykdė konstitucines pareigas, Susitariančiosios Šalys 5 straipsnio 4 dalyje nurodytą sprendimą taiko laikinai, išskyrus atvejus, kai Šveicarija informuoja Sąjungą, kad sprendimo laikinai taikyti neįmanoma, ir nurodo to priežastis.

Sprendimas jokių būdu nepradedamas laikinai taikyti iki dienos, kurią atitinkamas Sąjungos teisės aktas pradamas taikyti Sąjungoje.

4. Įvykdžiusi 1 dalyje nurodytas konstitucines pareigas, Šveicarija apie tai nedelsdama praneša Sąjungai per Jungtinį komitetą.

5. Sprendimas įsigalioja tą dieną, kurią pateikiamas 4 dalyje numatytas pranešimas, tačiau jokių būdu ne anksčiau nei dieną, kurią atitinkamas Sąjungos teisės aktas pradamas taikyti Sąjungoje.

3 SKYRIUS

SUSITARIMO AIŠKINIMAS IR TAIKYMAS

7 STRAIPSNIS

Vienodo aiškinimo principas

1. Siekiant 1 straipsnyje nustatytų tikslų ir laikantis tarptautinės viešosios teisės principų, su vidaus rinka susijusių sričių, kuriose veikia Šveicarija, dvišaliai susitarimai ir Sąjungos teisės aktai, į kuriuos tokiuose susitarimuose daroma nuoroda, vienodai aiškinami ir taikomi su vidaus rinka susijusiose srityse, kuriose veikia Šveicarija.

2. Sąjungos teisės aktai, į kuriuos Susitarime daroma nuoroda, ir Susitarimo nuostatos tiek, kiek jų taikymas susijęs su Sąjungos teisės sąvokomis, aiškinami ir taikomi laikantis Europos Sąjungos Teisingumo Teismo jurisprudencijos, galiojančios prieš pasirašant Susitarimą arba jį pasirašius.

8 STRAIPSNIS

Veiksmingo ir darnaus taikymo principas

1. Komisija ir Šveicarijos kompetentingos institucijos bendradarbiauja tarpusavyje ir padeda viena kitai užtikrinti Susitarimo taikymo priežiūrą. Jos gali keistis informacija apie Susitarimo taikymo priežiūros veiklą. Jos gali keistis nuomonėmis ir aptarti abipusio intereso klausimus.
2. Kiekviena Susitariančioji Šalis imasi tinkamų priemonių veiksmingam ir darniam Susitarimo taikymui jos teritorijoje užtikrinti.
3. Susitarimo taikymo priežiūrą Susitariančiosios Šalys vykdo kartu Jungtiniame komitete.

Jei Komisija arba Šveicarijos kompetentingos institucijos sužino apie neteisingo taikymo atvejį, klausimas gali būti perduotas Jungtiniam komitetui, kad jis rastų priimtina sprendimą.

4. Komisija ir Šveicarijos kompetentingos institucijos stebi, kaip Susitarimą taiko kita Susitariančioji Šalis. Taikoma 10 straipsnyje nustatyta procedūra.

Jei veiksmingam ir darniam Susitarimo taikymui užtikrinti būtina tam tikra Sąjungos institucijų priežiūros vykdymo kompetencija vienos Susitariančiosios Šalies atžvilgiu, pavyzdžiui, įgaliojimai atlikti tyrimus ir priimti sprendimus, tokia kompetencija turi būti konkrečiai numatyta Susitarime.

9 STRAIPSNIS

Išskirtinumo principas

Susitariančiosios Šalys įsipareigoja ginčo dėl Susitarimo ir Sąjungos teisės aktų, į kuriuos Susitarime daroma nuoroda, aiškinimo ar taikymo arba, kai taikytina, dėl Komisijos sprendimo, priimto remiantis Susitarimu, atitikties Susitarimui nespresti kitais būdais nei nustatyta šiame Protokole.

10 STRAIPSNIS

Procedūra, taikoma kilus aiškinimo ar taikymo sunkumų

1. Jei aiškinant ar taikant Susitarimą arba Sąjungos teisės aktą, į kurį Susitarime daroma nuoroda, kyla sunkumų, Susitariančiosios Šalys konsultuojasi tarpusavyje Jungtiniame komitete, kad rastų abiem pusėms priimtina sprendimą. Šiuo tikslu Jungtiniam komitetui pateikiami visi naudingi informacijos elementai, kad jis galėtų išsamiai išnagrinėti padėtį. Jungtinis komitetas išnagrinėja visas galimybes toliau užtikrinti tinkamą Susitarimo veikimą.
2. Jei Jungtiniam komitetui 1 dalyje nurodyto sunkumo nepavyksta pašalinti per tris mėnesius nuo dienos, kurią jam apie tą sunkumą buvo pranešta, bet kuri iš Susitariančiųjų Šalių gali prašyti, kad ginčą spręstų arbitražo teismas pagal priedėlyje nustatytas taisykles.

3. Jei ginčo metu iškyla klausimas dėl 7 straipsnio 2 dalyje nurodytos nuostatos aiškinimo arba taikymo ir jei tą nuostatą būtina išaiškinti tam, kad arbitražo teismas galėtų išspręsti ginčą ir priimti sprendimą, jis šį klausimą perduoda Europos Sąjungos Teisingumo Teismui.

Jei ginčo metu iškyla klausimas dėl nuostatos, kuriai taikoma 5 straipsnio 7 dalyje nurodyta pareigos atlikti dinamišką suderinimą išimtis, aiškinimo arba taikymo ir jei ginčas nėra susijęs su Sąjungos teisės sąvokų aiškinimu arba taikymu, arbitražo teismas ginčą išsprendžia nesikreipdamas į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą.

4. Jei arbitražo teismas perduoda klausimą Europos Sąjungos Teisingumo Teismui pagal 3 dalį:

- a) Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimas arbitražo teismui yra privalomas ir
- b) Šveicarija naudojasi tokiomis pačiomis teisėmis kaip ir valstybės narės bei Sąjungos institucijos ir jai Europos Sąjungos Teisingumo Teisme *mutatis mutandis* taikomos tos pačios procedūros.

5. Kiekviena Susitariančioji Šalis imasi visų būtinų priemonių, kad arbitražo teismo sprendimo būtų sąžiningai laikomasi.

Susitariančioji Šalis, kuri, kaip pripažino arbitražo teismas, nesilaikė Susitarimo, per Jungtinį komitetą informuoja kitą Susitariančiąją Šalį apie priemones, kurių ji ėmėsi arbitražo teismo sprendimui įvykdyti.

6. Sprendžiant Jungtiniam komitetui pateiktus ginčus, sąžiningai atsižvelgiama į apsaugos priemones, nustatytas prie Susitarimo pridėtoje Bendroje deklaracijoje dėl atsisakymo teikti socialinę paramą ir teisės gyventi šalyje panaikinimo prieš įgyjant teisę nuolat gyventi šalyje ir Bendroje deklaracijoje dėl pranešimo apie įsidarbinimą.

Pirma pastraipa taikoma tol, kol apsaugos priemonės yra suderinamos su į Susitarimą įtrauktais atitinkamais Sąjungos teisės aktais, ir tokia apimtimi, kokia ji su jomis yra suderinama. Tos apsaugos priemonės nedaro poveikio šio Protokolo 5 straipsnio 1 dalies taikymui.

11 STRAIPSNIS

Kompensacinės priemonės

1. Jei Susitariančioji Šalis, kuri, kaip pripažino arbitražo teismas, nesilaikė Susitarimo, per pagrįstą laikotarpį, nustatytą pagal priedėlio IV.2 straipsnio 6 dalį, nepraneša kitai Susitariančiajai Šaliai apie priemones, kurių ji ėmėsi arbitražo teismo sprendimui įvykdyti, arba jei kita Susitariančioji Šalis mano, kad priemonės, apie kurias pranešta, neatitinka arbitražo teismo sprendimo, ta kita Susitariančioji Šalis pagal Susitarimą arba bet kuri kitą su vidaus rinka susijusios srities, kurioje veikia Šveicarija, dvišalį susitarimą gali priimti proporcingas kompensacines priemones (toliau – kompensacinės priemonės), kad atkurtų galimai sutrikusią pusiausvyrą. Apie tas kompensacines priemones ji praneša Susitariančiajai Šaliai, kuri, kaip pripažino arbitražo teismas, nesilaikė Susitarimo, ir tame pranešime jas išsamiai apibūdina. Tos kompensacinės priemonės įsigalioja praėjus trimis mėnesiams nuo šio pranešimo dienos.

2. Jei per vieną mėnesį nuo pranešimo apie numatomas kompensacines priemones dienos Jungtinis komitetas nepriima sprendimo sustabdyti tų kompensacinių priemonių taikymą, iš dalies jas pakeisti arba panaikinti, bet kuri Susitariančioji Šalis klausimą dėl tų kompensacinių priemonių proporcingumo gali pateikti arbitražo teismui pagal priedėlį.
3. Arbitražo teismas priima sprendimą per priedėlio III.8 straipsnio 4 dalyje nustatytą terminą.
4. Kompensacinės priemonės netaikomos atgaline data. Visų pirma išsaugomos teisės ir pareigos, kurias asmenys ir ekonominės veiklos vykdytojai įgijo prieš įsigaliojant kompensacinėms priemonėms.

12 STRAIPSNIS

Jurisdikcijų bendradarbiavimas

1. Kad paskatintų vienodą aiškinimą, Šveicarijos Federalinis Aukščiausiasis Teismas ir Europos Sąjungos Teisingumo Teismas susitaria dėl dialogo ir jo sąlygų.
2. Šveicarija turi teisę pateikti bylos pareiškimus arba rašytines pastabas Europos Sąjungos Teisingumo Teismui tais atvejais, kai Sąjungos valstybės narės teismas pateikia Europos Sąjungos Teisingumo Teismui klausimą dėl Susitarimo ar jame nurodyto Sąjungos teisės akto nuostatos aiškinimo ir paprašo dėl jo priimti prejudicinį sprendimą.

4 SKYRIUS

KITOS NUOSTATOS

13 STRAIPSNIS

Finansinis įnašas

1. Šveicarija prisideda prie Sąjungos agentūrų, informacinių sistemų ir kitos priedo 1 straipsnyje išvardytos veiklos, kurioje ji turi galimybę dalyvauti, finansavimo pagal šį straipsnį ir priedą.

Jungtinis komitetas gali priimti sprendimą priedą iš dalies pakeisti.

2. Sąjunga gali bet kuriuo metu sustabdyti Šveicarijos dalyvavimą šio straipsnio 1 dalyje nurodytoje veikloje, jei Šveicarija nesilaiko mokėjimo termino pagal priedo 2 straipsnyje nustatytas mokėjimo sąlygas.

Jei Šveicarija nesilaiko nustatyto mokėjimo termino, Sąjunga jai išsiunčia oficialų priminimo raštą. Jei per 30 dienų nuo to oficialaus priminimo rašto gavimo dienos nesumokama visa suma, Sąjunga gali sustabdyti Šveicarijos dalyvavimą atitinkamoje veikloje.

3. Finansinis įnašas mokamas kaip suma, kurią sudaro:

a) veiklos įnašas ir

b) dalyvavimo mokestis.

4. Finansinis įnašas mokamas kaip metinis finansinis įnašas Komisijos pateiktuose mokėjimo reikalavimuose nurodytomis dienomis.

5. Veiklos įnašas apskaičiuojamas naudojant įnašo raktą, kuris nustatomas kaip Šveicarijos bendrojo vidaus produkto (toliau – BVP) rinkos kainomis ir Sąjungos BVP rinkos kainomis santykis.

Tuo tikslu Susitariančiųjų Šalių BVP rinkos kainomis duomenys yra Europos Sąjungos statistikos tarnybos (Eurostato) metų, kuriais atliekamas metinis mokėjimas, sausio 1 d. pateikti naujausi BVP rinkos kainomis duomenys, parengti tinkamai atsižvelgiant į 2004 m. spalio 26 d. Liuksemburge priimtą Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimą dėl bendradarbiavimo statistikos srityje. Jei tas susitarimas nustoja būti taikomas, Šveicarijos BVP laikomas tas, kuris nustatytas remiantis Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos pateiktais duomenimis.

6. Kiekvienai Sąjungos agentūrai skirtas veiklos įnašas apskaičiuojamas taikant įnašo raktą jos metiniam patvirtintam biudžetui, įtrauktam į atitinkamą (-as) konkrečių metų Sąjungos biudžeto subsidijų eilutę (-es), atsižvelgiant į tai agentūrai skirtą patikslintą veiklos įnašą, apibrėžtą priedo 1 straipsnyje.

Informacinėms sistemoms ir kitai veiklai skirtas veiklos įnašas apskaičiuojamas taikant įnašo raktą atitinkamam konkrečių metų biudžetui, nustatytam biudžeto vykdymo dokumentuose, pavyzdžiui, darbo programose ar sutartyse.

Visos orientacinės sumos grindžiamos įsipareigojimų asignavimais.

7. Metinis dalyvavimo mokestis yra lygus 4 % metinio veiklos įnašo, apskaičiuoto pagal 5 ir 6 dalis.
8. Komisija teikia Šveicarijai tinkamą informaciją, susijusią su jos finansinio įnašo apskaičiavimu. Ta informacija teikiama deramai atsižvelgiant į Sąjungos konfidencialumo ir duomenų apsaugos taisykles.
9. Visi Šveicarijos finansiniai įnašai arba Sąjungos mokėjimai mokami ir mokėtinai arba gautinos sumos apskaičiuojamos eurai.
10. Jei šio Protokolo įsigaliojimo data nesutampa su kalendorinių metų pradžia, Šveicarijos atitinkamų metų veiklos įnašas tikslinamas laikantis priedo 5 straipsnyje nustatytos mokėjimo metodikos ir sąlygų.
11. Išsamios šio straipsnio taikymo nuostatos išdėstytos priede.
12. Praėjus trejiems metams nuo šio Protokolo įsigaliojimo, o vėliau – kas trejus metus, Jungtinis komitetas peržiūri priedo 1 straipsnyje apibrėžtas Šveicarijos dalyvavimo sąlygas ir prireikus jas patikslina.

14 STRAIPSNIS

Nuorodos į teritorijas

Kai į Susitarimą įtrauktuose Sąjungos teisės aktuose pateikiamos nuorodos į Europos Sąjungos, Sąjungos, bendrosios rinkos arba vidaus rinkos teritoriją, tos nuorodos Susitarimo taikymo tikslais suprantamos kaip nuorodos į teritorijas, nurodytas Susitarimo 24 straipsnyje.

15 STRAIPSNIS

Nuorodos į Sąjungos valstybių narių piliečius

Kai į Susitarimą įtrauktuose Sąjungos teisės aktuose pateikiamos nuorodos į Sąjungos valstybių narių piliečius, tos nuorodos Susitarimo taikymo tikslais suprantamos kaip nuorodos į Sąjungos valstybių narių ir Šveicarijos piliečius.

16 STRAIPSNIS

Sąjungos teisės aktų įsigaliojimas ir įgyvendinimas

Į Susitarimą įtrauktų Sąjungos teisės aktų nuostatos dėl jų įsigaliojimo arba įgyvendinimo šio Susitarimo taikymo tikslais nėra aktualios.

Laikas, per kurį Šveicarijoje turi įsigaliooti ir būti įgyvendinti sprendimai, kuriais į Susitarimą įtraukiami Sąjungos teisės aktai, ir data, iki kurios tai turi būti padaryta, nustatomi remiantis 5 straipsnio 8 dalimi ir 6 straipsnio 5 dalimi, taip pat nuostatomis dėl pereinamojo laikotarpio priemonių.

17 STRAIPSNIS

Sąjungos teisės aktų adresatai

Į Susitarimą įtrauktų Sąjungos teisės aktų nuostatos, kuriomis nurodoma, kad tie teisės aktai skirti Sąjungos valstybėms narėms, šio Susitarimo taikymo tikslais nėra aktualios.

5 SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

18 STRAIPSNIS

Įgyvendinimas

1. Susitariančiosios Šalys imasi visų tinkamų bendro pobūdžio ir specialių priemonių įsipareigojimų pagal šį Susitarimą vykdymui užtikrinti ir nesiima jokių priemonių, kurios galėtų sukliudyti siekti jo tikslų.

2. Susitariančiosios Šalys imasi visų priemonių, būtinų Sąjungos teisės aktų, į kuriuos Susitarime daroma nuoroda, numatytam rezultatui užtikrinti, ir nesiima jokių priemonių, kurios galėtų sukliudyti siekti jų tikslų.

19 STRAIPSNIS

Įsigaliojimas

1. Sąjunga ir Šveicarija šį Protokolą ratifikuoja arba patvirtina pagal savo pačių nustatytas procedūras. Sąjunga ir Šveicarija praneša viena kitai apie šiam Protokolui įsigalioti būtinų vidaus procedūrų užbaigimą.

2. Šis Protokolas įsigalioja pirmą antro mėnesio po paskutinio pranešimo apie šias priemones pateikimo dieną:

- a) Protokolą, kuriuo iš dalies keičiamas Europos bendrijos bei jos valstybių narių ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimas dėl laisvo asmenų judėjimo;
- b) Susitarimo tarp Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos dėl oro transporto institucinį protokolą;
- c) Protokolą, kuriuo iš dalies keičiamas Susitarimas tarp Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos dėl oro transporto;

- d) Susitarimo tarp Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos dėl oro transporto protokolą dėl valstybės pagalbos;
- e) Susitarimo tarp Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos dėl krovinių ir keleivių vežimo geležinkeliu ir keliais institucinį protokolą;
- f) Protokolą, kuriuo iš dalies keičiamas Susitarimas tarp Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos dėl krovinių ir keleivių vežimo geležinkeliu ir keliais;
- g) Susitarimo tarp Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos dėl krovinių ir keleivių vežimo geležinkeliu ir keliais protokolą dėl valstybės pagalbos;
- h) Protokolą, kuriuo iš dalies keičiamas Susitarimas tarp Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos dėl prekybos žemės ūkio produktais;
- i) Susitarimo tarp Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos dėl atitikties įvertinimo abipusio pripažinimo institucinį protokolą;
- j) Protokolą, kuriuo iš dalies keičiamas Susitarimas tarp Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimo dėl atitikties įvertinimo abipusio pripažinimo;
- k) Europos Sąjungos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimą dėl Šveicarijos reguliaraus finansinio įnašo ekonominiams ir socialiniams skirtumams Europos Sąjungoje mažinti;

- l) Europos Sąjungos bei Europos atominės energijos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimą dėl Šveicarijos Konfederacijos dalyvavimo Sąjungos programose;
- m) Europos Sąjungos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimą dėl Šveicarijos Konfederacijos dalyvavimo Europos Sąjungos kosmoso programos agentūros veikloje sąlygų.

20 STRAIPSNIS

Pakeitimas ir nutraukimas

1. Šis Protokolas bet kuriuo metu gali būti iš dalies keičiamas abipusiu Sąjungos ir Šveicarijos sutarimu.
2. Jei Susitarimas nutraukiamas pagal jo 25 straipsnio 3 dalį, šis Protokolas nustoja galioti nuo Susitarimo 25 straipsnio 4 dalyje nurodytos datos.
3. Jei Susitarimas nustoja galioti, teisės ir pareigos, kurias asmenys ir ekonominės veiklos vykdytojai pagal Susitarimą įgijo iki jo galiojimo pabaigos dienos, yra išsaugomos. Sąjunga ir Šveicarija bendru sutarimu nusprendžia, kokių veiksmų reikia imtis dėl teisių jų įgijimo metu.

Priimta [vieta] [data] dviem egzemplioriais airių, anglų, bulgarų, čekų, danų, estų, graikų, ispanų, italų, kroatų, latvių, lenkų, lietuvių, maltiečių, nyderlandų, portugalų, prancūzų, rumunų, slovakių, slovėnų, suomių, švedų, vengrų ir vokiečių kalbomis, kiekvienas tekstas yra vienodai autentiškas.

TAI PALIUDYDAMI, toliau nurodyti deramai įgalioti asmenys pasirašė šį Protokolą.

(Parašams skirta skiltis (toliau išdėstyta formuluote, visomis 24 ES kalbomis: „Europos Sąjungos vardu“ ir „Šveicarijos Konfederacijos vardu“))

PRIEDAS DĖL Protokolo 13 STRAIPSNIO TAIKymo

1 STRAIPSNIS

Sąjungos agentūrų, informacinių sistemų ir kitos veiklos,
prie kurios Šveicarija turi prisidėti finansiškai, sąrašas

Šveicarija finansiškai prisideda prie:

a) agentūrų veiklos:

nėra;

b) informacinių sistemų:

Europos užimtumo tarnybų tinklo (EURES), įsteigto 2016 m. balandžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2016/589 dėl Europos užimtumo tarnybų tinklo (EURES) darbuotojų galimybių naudotis judumo skatinimo paslaugomis ir geresnės darbo rinkų integracijos ir kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 492/2011 ir (ES) Nr. 1296/2013 (OL L 107, 2016 4 22, p. 1), taikomas pagal Susitarimo I priedą;

elektroninių socialinės apsaugos informacijos mainų (EESSI), nustatytų Reglamentu (EB) Nr. 883/2004 (OL L 166, 2004 4 30, p. 1) su pataisymais, padarytais OL L 200, 2004 6 7, p. 1 ir OL L 204, 2007 8 4, p. 30, ir Reglamentu (EB) Nr. 987/2009 (OL L 284, 2009 10 30, p. 1), taikomais pagal Susitarimo II priedą;

Vidaus rinkos informacinės sistemos (IMI), sukurtos 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1024/2012 dėl administracinio bendradarbiavimo per Vidaus rinkos informacinę sistemą, kuriuo panaikinamas Komisijos sprendimas 2008/49/EB, (OL L 316, 2012 11 14, p. 1), taikomu pagal Susitarimo I ir III priedus;

c) kitos veiklos:

nėra.

2 STRAIPSNIS

Mokėjimo sąlygos

1. Pagal Protokolo 13 straipsnį mokėtinos sumos mokamos vadovaujantis šiuo straipsniu.

2. Teikdama finansinių metų mokėjimo reikalavimą, Komisija Šveicarijai pateikia šią informaciją:

a) veiklos įnašo sumą ir

b) dalyvavimo mokesčio sumą.

3. Komisija kuo greičiau ir ne vėliau kaip kiekvienų finansinių metų balandžio 16 d. Šveicarijai pateikia šią su Šveicarijos dalyvavimu susijusią informaciją:

a) kiekvienai Sąjungos agentūrai skirtas metinio patvirtinto Sąjungos biudžeto, įtraukto į atitinkamą (-as) konkrečių metų Sąjungos biudžeto subsidijų eilutę (-es), įsipareigojimų asignavimų sumas, atsižvelgiant į kiekvienai agentūrai skirtą patikslintą veiklos įnašą, apibrėžtą 1 straipsnyje, ir konkrečių metų nubalsuoto Sąjungos biudžeto įsipareigojimų asignavimų, skirtų atitinkamam informacinių sistemų ir kitos veiklos biudžetui, sumas, apimančias Šveicarijos dalyvavimą pagal 1 straipsnį;

b) šio Protokolo 13 straipsnio 7 dalyje nurodyto dalyvavimo mokesčio sumą ir

c) kiek tai susiję su agentūromis, N+1 metais – biudžetinių įsipareigojimų, prisiimtų dėl atitinkamoje (-ose) Sąjungos biudžeto eilutėje (-ėse) numatytų patvirtintų N metų įsipareigojimų asignavimų, sumas, įrašytas atitinkamoje (-ose) N metų Sąjungos biudžeto subsidijų eilutėje (-ėse).

4. Remdamasi savo biudžeto projektu, Komisija kuo anksčiau ir ne vėliau kaip iki finansinių metų rugsėjo 1 d. pateikia informaciją apie numatomą 3 dalies a ir b punktuose nurodytų sumų dydį.

5. Komisija ne vėliau kaip kiekvienų finansinių metų balandžio 16 d. ir, jei tai taikoma atitinkamai agentūrai, informacinei sistemai arba kitai veiklai, ne anksčiau kaip kiekvienų finansinių metų spalio 22 d. ir ne vėliau kaip spalio 31 d. pateikia mokėjimo reikalavimą, pagal kurį mokėtina suma atitinka pagal Susitarimą Šveicarijos mokėtiną įnašą į kiekvienos agentūros, informacinės sistemos ir kitą veiklą, kurioje Šveicarija dalyvauja.

6. Pagal 5 dalyje nurodytą (-us) mokėjimo reikalavimą (-us) mokėtina suma suskirstoma į dalis tokia tvarka:

- a) pirmoji kiekvienų metų metinė dalis, dėl kurios mokėjimo reikalavimas turi būti pateiktas iki balandžio 16 d., atitinka sumą, neviršijančią numatomo 4 dalyje nurodyto metinio finansinio įnašo į agentūros, informacinės sistemos ar kitą atitinkamą veiklą dydžio;

Šveicarija sumoka šiame mokėjimo reikalavime nurodytą sumą ne vėliau kaip per 60 dienų nuo mokėjimo reikalavimo pateikimo;

- b) kai taikoma, antroji metinė dalis, dėl kurios mokėjimo reikalavimas turi būti pateiktas ne anksčiau kaip spalio 22 d. ir ne vėliau kaip spalio 31 d., atitinka 4 dalyje nurodytos sumos ir 5 dalyje nurodytos sumos skirtumą, jei 5 dalyje nurodyta suma yra didesnė.

Šveicarija šiame mokėjimo reikalavime nurodytą sumą sumoka ne vėliau kaip iki gruodžio 21 d.

Gavusi kiekvieną mokėjimo reikalavimą, Šveicarija gali atlikti atskirus kiekvienai agentūrai, informacinei sistemai ir kitai veiklai skirtus mokėjimus.

7. Pirmaisiais šio Protokolo įgyvendinimo metais Komisija per 90 dienų nuo šio Protokolo įsigaliojimo pateikia vienintelį mokėjimo reikalavimą.

Šveicarija mokėjimo reikalavime nurodytą sumą sumoka ne vėliau kaip per 60 dienų nuo mokėjimo reikalavimo pateikimo.

8. Pavėlavusi sumokėti finansinį įnašą, Šveicarija nuo mokėjimo termino dienos iki dienos, kurią sumokama visa nesumokėta suma, moka delspinigius nuo nesumokėtos sumos.

Delspinigių, skaičiuojamų nuo iki mokėjimo termino dienos nesumokėtų mokėtinų sumų, norma yra *Europos Sąjungos oficialiojo leidinio C serijoje* paskelbta pirmąją mėnesio, kurį sueina mokėjimo terminas, dieną galiojanti palūkanų norma, kurią Europos Centrinis Bankas taiko savo pagrindinėms refinansavimo operacijoms, arba 0 %, priklausomai nuo to, kuri suma didesnė, padidinus ją 3,5 procentinio punkto.

3 STRAIPSNIS

Šveicarijos finansinio įnašo į Sąjungos agentūrų veiklą patikslinimas atsižvelgiant į panaudojimą

Šveicarijos finansinis įnašas į Sąjungos agentūrų veiklą tikslinamas N+1 metais – jais pradinis veiklos įnašas padidinamas arba sumažinamas pradinio veiklos įnašo ir patikslinto įnašo skirtumu, apskaičiuotu N metų įnašo raktą taikant biudžetinių įsipareigojimų, priimtų dėl Sąjungos biudžeto subsidijų eilutėje (-ėse) numatytų patvirtintų N metų įsipareigojimų asignavimų, sumai. Kai taikytina, nustatant skirtumą atsižvelgiama į procentais išreikštą kiekvienai agentūrai skirtą patikslintą veiklos įnašą, apibrėžtą 1 straipsnyje.

4 STRAIPSNIS

Esami susitarimai

Protokolo 13 straipsnis ir šis priedas netaikomi konkretiems Šveicarijos ir Sąjungos tarpusavio susitarimams, kuriuose nustatyti Šveicarijos finansiniai įnašai. Agentūros, informacinės sistemos ir kita veikla, kurioms taikomi tokie susitarimai, yra:

- Tarpusavio informavimo apie socialinę apsaugą sistema (MISSOC) pagal atitinkamus sutartimi įformintus Šveicarijos ir Komisijos susitarimus su MISSOC sekretoriatu.

5 STRAIPSNIS

Pereinamojo laikotarpio priemonės

Jei Protokolo įsigaliojimo diena nėra sausio 1 d., šis straipsnis taikomas nukrypstant nuo 2 straipsnio.

Pirmaisiais Protokolo įgyvendinimo metais atitinkamai agentūrai, informacinei sistemai ar kitai veiklai skirtas už konkrečius metus mokėtinas veiklos įnašas, nustatytas pagal Protokolo 13 straipsnį ir šio priedo 1–3 straipsnius, sumažinamas *pro rata temporis* pagrindu, mokėtino metinio veiklos įnašo sumą padauginus iš santykio šių dėmenų:

- a) kalendorinių dienų nuo Protokolo įsigaliojimo dienos iki atitinkamų metų gruodžio 31 d. skaičiaus ir
- b) bendro atitinkamų metų kalendorinių dienų skaičiaus.

PRIEDĖLIS DĖL ARBITRAŽO TEISMO

I SKYRIUS

IŽANGINĖS NUOSTATOS

I.1 STRAIPSNIS

Taikymo sritis

Jei viena iš Susitariančiųjų Šalių (toliau – šalys) ginčą perduoda spręsti arbitražo teismui pagal Protokolo 10 straipsnio 2 dalį ar 11 straipsnio 2 dalį arba į jį kreipiasi pagal Susitarimo 14a straipsnio 2 arba 4 dalį, taikomos šiame priedėlyje nustatytos taisyklės.

I.2 STRAIPSNIS

Registras ir sekretoriato paslaugos

Registro funkcijas atlieka ir būtinas sekretoriato paslaugas teikia Nuolatinio arbitražo teismo Hagoje Tarptautinis biuras (toliau – Tarptautinis biuras).

I.3 STRAIPSNIS

Pranešimai ir terminų skaičiavimas

1. Pranešimai, įskaitant komunikacinius pranešimus ar pasiūlymus, gali būti siunčiami bet kokiomis ryšio priemonėmis, kuriomis patvirtinamas jų perdavimas arba kuriomis sudaromos sąlygos juos patvirtinti.
2. Tokie pranešimai elektroniniu būdu gali būti siunčiami tik tuo atveju, jei šalis yra šiuo tikslu paskyrusi arba leidusi naudoti tam tikrą adresą.
3. Tokie pranešimai šalims Šveicarijos atveju įteikiami Šveicarijos federalinio užsienio reikalų departamento Europos skyriui, o Sąjungos atveju – Komisijos Teisės tarnybai.

4. Šiame priedėlyje nustatyti terminai pradedami skaičiuoti nuo kitos dienos po dienos, kurią įvyko įvykis arba buvo atliktas veiksmas. Jei paskutinė dokumento įteikimo diena sutampa su Sąjungos institucijų ar Šveicarijos Vyriausybės nedarbo diena, dokumento įteikimo laikotarpis baigiasi artimiausią darbo dieną. Į šį laikotarpį įskaičiuojamos ir į jį patenkančios nedarbo dienos.

I.4 STRAIPSNIS

Pranešimas apie arbitražą

1. Šalis, kuri imasi iniciatyvos pasinaudoti arbitražu, (toliau – ieškovas) pranešimą apie arbitražą išsiunčia kitai šaliai (toliau – atsakovas) ir Tarptautiniam biurui.
2. Laikoma, kad arbitražo procedūra prasidėjo kitą dieną po dienos, kurią atsakovas gavo pranešimą apie arbitražą.
3. Pranešime apie arbitražą pateikiama ši informacija:
 - a) prašymas perduoti ginčą spręsti arbitražo teismui;
 - b) šalių pavadinimai ir kontaktiniai duomenys;
 - c) ieškovo atstovo (-ų) vardas (-ai) ir pavardė (-ės) (pavadinimas (-ai)) ir adresas (-ai);

- d) procedūros teisinis pagrindas (Protokolo 10 straipsnio 2 dalis arba 11 straipsnio 2 dalis) ir:
- i) Protokolo 10 straipsnio 2 dalyje nurodytais atvejais – pagal Protokolo 10 straipsnio 1 dalį į Jungtinio komiteto darbotvarkę oficialiai įtrauktas klausimas, dėl kurio kilo prašomas išspręsti ginčas, ir
 - ii) Protokolo 11 straipsnio 2 dalyje nurodytais atvejais – arbitražo teismo sprendimas, visos taikomos Protokolo 10 straipsnio 5 dalyje nurodytos įgyvendinimo priemonės ir ginčijamos kompensacinės priemonės;
 - iii) Susitarimo 14a straipsnio 2 ir 4 dalyse nurodytais atvejais – nurodytieji sunkumai pagal Susitarimo 14a straipsnio 2 dalį;
- e) nurodoma taisyklė, dėl kurios kilo ginčas arba kuri yra su juo susijusi;
- f) trumpas ginčo aprašymas ir
- g) paskirtasis arbitras arba, jei reikia paskirti penkis arbitrus, du paskirtieji arbitrai.
4. Protokolo 10 straipsnio 3 dalyje nurodytais atvejais pranešime apie arbitražą taip pat gali būti pateikta informacija apie būtinybę kreiptis į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą.
5. Jokie su pranešimo apie arbitražą pakankamumu susiję skundai netrukdo sudaryti arbitražo teismo. Ginčą galutinai išsprendžia arbitražo teismas.

I.5 STRAIPSNIS

Atsakymas į pranešimą apie arbitražą

1. Gavęs pranešimą apie arbitražą, atsakovas per 60 dienų ieškovui ir Tarptautiniam biurui išsiunčia atsakymą į tą pranešimą ir jame pateikia šią informaciją:
 - a) šalių pavadinimus ir kontaktinius duomenis;
 - b) atsakovo atstovo (-ų) vardą (-us) ir pavardę (-es) (pavadinimą (-us)) ir adresą (-us);
 - c) atsakymą į pranešime apie arbitražą pagal I.4 straipsnio 3 dalies d–f punktus pateiktą informaciją ir
 - d) paskirtąjį arbitrą arba, jei reikia paskirti penkis arbitrus, du paskirtuosius arbitrus.
2. Protokolo 10 straipsnio 3 dalyje nurodytais atvejais atsakyme į pranešimą apie arbitražą taip pat gali būti pateiktas atsakymas į pranešime apie arbitražą pagal šio priedėlio I.4 straipsnio 4 dalį pateiktą informaciją ir informacija apie būtinybę kreiptis į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą.
3. Tai, kad atsakovas neatsako į pranešimą apie arbitražą arba pateikia neišsamų ar pavėluotą atsakymą, netrukdo sudaryti arbitražo teismo. Ginčą galutinai išsprendžia arbitražo teismas.

4. Jeigu atsakyme į pranešimą apie arbitražą atsakovas paprašo, kad arbitražo teismą sudarytų penki arbitrai, ieškovas per 30 dienų nuo atsakymo į pranešimą apie arbitražą gavimo paskiria papildomą arbitrą.

I.6 STRAIPSNIS

Atstovavimas ir pagalba

1. Arbitražo teisme šalims atstovauja vienas ar daugiau atstovų. Atstovams gali padėti patarėjai arba teisininkai.
2. Apie visus atstovų arba jų adresų pasikeitimus pranešama kitai šaliai, Tarptautiniam biurui ir arbitražo teismui. Arbitražo teismas gali bet kuriuo metu savo iniciatyva arba šalies prašymu paprašyti pateikti šalių atstovams suteiktų įgaliojimų įrodymus.

II SKYRIUS

ARBITRAŽO TEISMO SUDĖTIS

II.1 STRAIPSNIS

Arbitrų skaičius

Arbitražo teismą sudaro trys arbitrai. Jei ieškovas savo pranešime apie arbitražą arba atsakovas savo atsakyme į pranešimą apie arbitražą to paprašo, arbitražo teismą sudaro penki arbitrai.

II.2 STRAIPSNIS

Arbitrų skyrimas

1. Jei turi būti paskirti trys arbitrai, kiekviena šalis paskiria po vieną arbitrą. Tie du šalių paskirti arbitrai išrenka trečiąjį arbitrą – arbitražo teismo pirmininką.
2. Jei turi būti paskirti penki arbitrai, kiekviena šalis paskiria po du arbitrus. Tie keturi šalių paskirti arbitrai išrenka penktąjį arbitrą – arbitražo teismo pirmininką.

3. Jei, šalims paskyrus paskutinį arbitrą, arbitrai per 30 dienų nesusitaria, kas bus išrinktas arbitražo teismo pirmininku, pirmininką paskiria Nuolatinio arbitražo teismo generalinis sekretorius.

4. Siekiant padėti atrinkti arbitrus į arbitražo teismą, parengiamas ir prireikus atnaujinamas preliminarus asmenų, turinčių 6 dalyje nurodytą kvalifikaciją, sąrašas, bendras visiems su vidaus rinka susijusių sričių, kuriose veikia Šveicarija, dvišaliams susitarimams, taip pat [data] [vieta] priimtam Europos Sąjungos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimui dėl sveikatos (toliau – Susitarimas dėl sveikatos), 1999 m. birželio 21 d. Liuksemburge priimtam Susitarimui tarp Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos dėl prekybos žemės ūkio produktais (toliau – Susitarimas dėl prekybos žemės ūkio produktais) ir [data] [vieta] priimtam Europos Sąjungos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimui dėl Šveicarijos reguliaraus finansinio įnašo ekonominiams ir socialiniams skirtumams Europos Sąjungoje mažinti (toliau – Susitarimas dėl Šveicarijos reguliaraus finansinio įnašo). Jungtinis komitetas tą sąrašą savo sprendimu patvirtina ir atnaušina Susitarimo taikymo tikslais.

5. Jei šalis arbitro nepaskiria, jį iš 4 dalyje nurodyto sąrašo paskiria Nuolatinio arbitražo teismo generalinis sekretorius. Jei tokio sąrašo nėra, Nuolatinio arbitražo teismo generalinis sekretorius arbitrą paskiria burtų keliu iš asmenų, kuriuos viena arba abi šalys oficialiai pasiūlė 4 dalies taikymo tikslais.

6. Arbitražo teismą sudaro su šalimis susiję arba nesusiję aukštos kvalifikacijos asmenys, dėl kurių galima garantuoti, kad jie yra nepriklausomi ir nedalyvauja interesų konfliktuose, bet turi įvairios patirties. Visų pirma jie turi įrodyti turintys patirties teisės ir šiuo Susitarimu reglamentuojamų klausimų srityse; jie negali vykdyti nė vienos šalies nurodymų; jie taip pat turi veikti kaip individualūs asmenys ir nevykdyti jokių organizacijų ar vyriausybių nurodymų, susijusių su ginčo klausimais. Arbitražo teismo pirmininkas taip pat turi turėti patirties ginčų sprendimo procedūrų srityje.

II.3 STRAIPSNIS

Arbitrų pareiškimai

1. Kai asmenį svarstoma paskirti arbitru, jis praneša apie visas aplinkybes, dėl kurių gali kilti pagrįstų abejonių dėl jo nešališkumo ar nepriklausomumo. Nuo tada, kai yra paskiriamas, ir visos arbitražo procedūros metu arbitras apie tokias aplinkybes nedelsdamas praneša šalims ir kitiems arbitrams, jei to nepadarė anksčiau.
2. Susiklosčius aplinkybėms, dėl kurių galėtų kilti pagrįstų abejonių dėl arbitro nešališkumo ar nepriklausomumo, arbitras gali būti nušalintas.
3. Šalis gali paprašyti nušalinti jos paskirtą arbitrą tik dėl priežasčių, apie kurias ji sužinojo po to, kai jis buvo paskirtas.
4. Jei arbitras nesiima veiksmų arba jam *de jure* ar *de facto* neįmanoma atlikti savo pareigų, taikoma II.4 straipsnyje nustatyta arbitrų nušalinimo procedūra.

II.4 STRAIPSNIS

Arbitrų nušalinimas

1. Šalis, norinti nušalinti arbitrą, prašymą jį nušalinti pateikia per 30 dienų nuo pranešimo apie to arbitro paskyrimą dienos arba per 30 dienų nuo dienos, kurią ji sužino apie II.3 straipsnyje nurodytas aplinkybes.
2. Prašymas nušalinti siunčiamas kitai šaliai, nušalinamam arbitrai, kitiems arbitrams ir Tarptautiniam biurui. Jame nurodomos prašymo nušalinti priežastys.
3. Pateiktą prašymą nušalinti arbitrą gali patenkinti kita šalis. Atitinkamas arbitras taip pat gali nusišalinti pats. Prašymo patenkinimas arba nusišalinimas nereiškia, kad prašymo nušalinti priežastys yra pripažįstamos.
4. Jei per 15 dienų nuo pranešimo apie prašymą nušalinti arbitrą dienos kita šalis to prašymo nepatenkina arba tas arbitras pats nenusišalina, prašymą nušalinti pateikusi šalis gali paprašyti, kad sprendimą dėl nušalinimo priimtų Nuolatinio arbitražo teismo generalinis sekretorius.
5. Jei šalys nesusitaria kitaip, 4 dalyje nurodytame sprendime nurodomi to sprendimo motyvai.

II.5 STRAIPSNIS

Arbitro pakeitimas

1. Atsižvelgiant į šio straipsnio 2 dalį, jei arbitrą būtina pakeisti vykstant arbitražo procedūrai, jį pakeisiantis asmuo paskiriamas arba atrenkamas laikantis II.2 straipsnyje nustatytos arbitro, kurį reikia pakeisti, skyrimo ar atrankos procedūros. Ta procedūra taikoma net ir tais atvejais, kai viena iš šalių nepasinaudojo teise paskirti arbitrą, kurį reikia pakeisti, arba dalyvauti jį skiriant.
2. Kai arbitras keičiamas, procedūra atnaujinama nuo to etapo, kuriuo keičiamas arbitras nustoja eiti savo pareigas, nebent arbitražo teismas nusprendžia kitaip.

II.6 STRAIPSNIS

Atsakomybės netaikymas

Tiek, kiek leidžiama pagal taikytiną teisę, šalys atsisako bet kokių veiksmų prieš arbitrus dėl su arbitražu susijusių veiksmų ar neveikimo, išskyrus tyčinių pažeidimų ar didelio aplaidumo atvejus.

III SKYRIUS

ARBITRAŽO PROCEDŪRA

III.1 STRAIPSNIS

Bendrosios nuostatos

1. Arbitražo teismo sudarymo diena yra diena, kurią paskutinis arbitras sutiko būti paskirtas.
2. Arbitražo teismas užtikrina, kad šalims būtų taikomos vienodos sąlygos ir kad kiekvienai šaliai būtų suteikta pakankama galimybė tinkamu procedūrų etapu apginti savo teises ir pateikti savo argumentus. Arbitražo teismas procedūrą vykdo taip, kad būtų išvengta delsos ir bereikalingų išlaidų, taip pat būtų užtikrinta, kad šalių ginčas bus išspręstas.
3. Jei išklausęs šalis arbitražo teismas nenusprendžia kitaip, surengiamas jo posėdis.
4. Jei šalis arbitražo teismui siunčia komunikacinį pranešimą, ji tą pranešimą siunčia per Tarptautinį biurą, o jo kopiją tuo pačiu metu nusiunčia kitai šaliai. Tarptautinis biuras to pranešimo kopiją persiunčia kiekvienam arbitrai.

III.2 STRAIPSNIS

Arbitražo vieta

Arbitražo vieta yra Haga. Išskirtinėmis aplinkybėmis arbitražo teismas gali posėdžiauti bet kurioje kitoje, jo nuomone, tinkamoje vietoje.

III.3 STRAIPSNIS

Kalba

1. Arbitražo teismo procedūrų kalbos yra prancūzų ir anglų kalbos.
2. Arbitražo teismas gali nurodyti, kad visi prie ieškinio pareiškimo arba atsiliepimo į ieškinį pridėti dokumentai ir visi papildomi dokumentai, parengti procedūrų metu ir pateikti originalo kalba, būtų išversti į vieną iš procedūrų kalbų.

III.4 STRAIPSNIS

Ieškinio pareiškimas

1. Laikydamasis arbitražo teismo nustatyto termino, ieškovas atsakovui ir arbitražo teismui per Tarptautinį biurą atsiunčia savo rašytinį ieškinio pareiškimą. Ieškovas gali nuspręsti I.4 straipsnyje nurodytą pranešimą apie arbitražą laikyti ieškinio pareiškimu, jei jis taip pat atitinka visus šio straipsnio 2 ir 3 dalyse nustatytus reikalavimus.

2. Ieškinio pareiškime pateikiama ši informacija:

- a) I.4 straipsnio 3 dalies b–f punktuose nurodyta informacija;
- b) išdėstomi faktai, kuriais grindžiamas ieškinys, ir
- c) pateikiami teisiniai argumentai ieškiniui pagrįsti.

3. Prie ieškinio pareiškimo pridedami visi įmanomi ieškovo nurodyti dokumentai ir kiti įrodymai arba pateikiamos nuorodos į juos. Protokolo 10 straipsnio 3 dalyje nurodytais atvejais ieškinio pareiškime, kiek įmanoma, taip pat gali būti pateikta informacija apie būtinybę kreiptis į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą.

III.5 STRAIPSNIS

Atsiliepimas į ieškinį

1. Laikydamasis arbitražo teismo nustatyto termino, atsakovas ieškovui ir arbitražo teismui per Tarptautinį biurą atsiunčia savo rašytinį atsiliepimą į ieškinį. Atsakovas gali nuspręsti I.5 straipsnyje nurodytą atsakymą į pranešimą apie arbitražą laikyti atsiliepimu į ieškinį, jei atsakymas į pranešimą apie arbitražą taip pat atitinka šio straipsnio 2 dalyje nustatytas sąlygas.

2. Atsiliepime į ieškinį atsakoma į ieškinio pareiškime pagal šio priedėlio III.4 straipsnio 2 dalies a–c punktus nurodytą informaciją. Prie atsiliepimo į ieškinį pridedami visi įmanomi atsakovo nurodyti dokumentai ir kiti įrodymai arba jame turėtų būti pateiktos nuorodos į juos. Protokolo 10 straipsnio 3 dalyje nurodytais atvejais atsiliepime į ieškinį, kiek įmanoma, taip pat gali būti pateikta informacija apie būtinybę kreiptis į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą.
3. Atsiliepime į ieškinį arba, jei arbitražo teismas nusprendžia, kad aplinkybės pateisina delną, vėlesniame arbitražo procedūros etape atsakovas gali pareikšti priešieškinį su sąlyga, kad arbitražo teismas turi jurisdikciją jį nagrinėti.
4. Priešieškiniui taikomos III.4 straipsnio 2 ir 3 dalys.

III.6 STRAIPSNIS

Arbitražo teismo jurisdikcija

1. Arbitražo teismas sprendžia, ar jis turi jurisdikciją pagal Protokolo 10 straipsnio 2 dalį ar 11 straipsnio 2 dalį arba Susitarimo 14a straipsnio 2 ar 4 dalį.
2. Protokolo 10 straipsnio 2 dalyje nurodytais atvejais arbitražo teismas įgaliojamas nagrinėti pagal Protokolo 10 straipsnio 1 dalį į Jungtinio komiteto darbotvarkę oficialiai įtrauktą klausimą, dėl kurio kilo prašomas išspręsti ginčas.

3. Protokolo 11 straipsnio 2 dalyje nurodytais atvejais arbitražo teismas, kuris nagrinėjo pagrindinę bylą, įgaliojamas nagrinėti ginčijamų kompensacinių priemonių proporcingumą, be kita ko, kai tų priemonių visiškai ar iš dalies imtasi pagal kitą su vidaus rinka susijusių sričių, kuriose veikia Šveicarija, dvišalį susitarimą.
4. Susitarimo 14a straipsnio 2 ir 4 dalyse nurodytais atvejais arbitražo teismas įgaliojamas išnagrinėti, ar nurodytieji sunkumai buvo įrodyti ir ar juos sukėlė Susitarimo taikymas.
5. Prieštaravimas, grindžiamas arbitražo teismo jurisdikcijos nebuvimu, pateikiamas ne vėliau kaip atsiliepiame į ieškinį, o priešieškinio atveju – atsiliepiame į priešieškinį. Arbitrą paskyrusi arba jį skiriant dalyvavusi šalis nepraranda teisės pateikti tokį prieštaravimą. Prieštaravimas, grindžiamas tuo, kad nagrinėdamas ginčą arbitražo teismas viršytų savo įgaliojimus, pateikiamas iš karto, kai arbitražo procedūros metu iškyla klausimas, kurį nagrinėdamas arbitražo teismas, kaip įtariama, viršytų savo įgaliojimus. Bet kuriuo atveju arbitražo teismas gali leisti pateikti prieštaravimą pasibaigus nustatytam terminui, jei mano, kad jį pateikti vėluojama dėl pagrįstos priežasties.
6. Arbitražo teismas sprendimą dėl 4 dalyje nurodyto prieštaravimo gali priimti nagrinėdamas jį kaip klausimą, dėl kurio pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą, arba sprendime dėl bylos esmės.

III.7 STRAIPSNIS

Kiti rašytiniai dokumentai

Pasikonsultavęs su šalimis, arbitražo teismas nusprendžia, kokius kitus rašytinius dokumentus, be ieškinio pareiškimo ir atsiliepimo į ieškinį, šalys pateikia arba gali pateikti, ir nustato jų pateikimo terminą.

III.8 STRAIPSNIS

Terminai

1. Arbitražo teismo nustatytas rašytinių dokumentų, įskaitant ieškinio pareiškimą ir atsiliepimą į ieškinį, pateikimo terminas neviršija 90 dienų, nebent šalys susitaria kitaip.
2. Arbitražo teismas galutinį sprendimą priima per 12 mėnesių nuo jo sudarymo dienos. Susiklosčius itin sudėtingoms išskirtinėms aplinkybėms, arbitražo teismas gali šį laikotarpį pratęsti ne daugiau kaip trimis mėnesiais.
3. 1 ir 2 dalyse nustatyti terminai sutrumpinami perpus:
 - a) ieškovo arba atsakovo prašymu, jei per 30 dienų nuo to prašymo pateikimo arbitražo teismas, išklausęs kitą šalį, nusprendžia, kad byla yra skubi, arba
 - b) jei taip susitaria šalys.

4. Protokolo 11 straipsnio 2 dalyje nurodytais atvejais arbitražo teismas galutinį sprendimą priima per šešis mėnesius nuo dienos, kurią pagal Protokolo 11 straipsnio 1 dalį buvo pranešta apie kompensacines priemones.

5. Susitarimo 14a straipsnio 2 ir 4 dalyse nurodytais atvejais arbitražo teismas galutinį sprendimą priima per 6 mėnesius nuo jo sudarymo dienos.

III.9 STRAIPSNIS

Kreipimasis į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą

1. Taikydamas Protokolo 7 straipsnį ir 10 straipsnio 3 dalį, arbitražo teismas kreipiasi į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą.

2. Arbitražo teismas į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą gali kreiptis bet kuriuo procedūros metu su sąlyga, kad arbitražo teismas gali pakankamai tiksliai apibrėžti teises ir faktines bylos aplinkybes ir jam kylančius teisinius klausimus.

Arbitražo teisme pradėta procedūra sustabdoma, kol Europos Sąjungos Teisingumo Teismas priims sprendimą.

3. Kiekviena šalis gali arbitražo teismui pateikti pagrįstą prašymą kreiptis į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą. Jei arbitražo teismas mano, kad 1 dalyje nurodytos kreipimosi į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą sąlygos netenkinamos, jis tokį prašymą atmeta. Jei arbitražo teismas šalies prašymą kreiptis į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą atmeta, jis savo sprendimo motyvus nurodo sprendime dėl bylos esmės.

4. Arbitražo teismas į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą kreipiasi pranešimu. Tame pranešime pateikiama bent ši informacija:

- a) trumpas ginčo aprašymas;
- b) ginčijamas (-i) Sąjungos teisės aktas (-ai) ir (arba) Susitarimo nuostata (-os) ir
- c) Sąjungos teisės sąvoka, kurią reikia išaiškinti pagal Protokolo 7 straipsnio 2 dalį.

Arbitražo teismas šalims išsiunčia pranešimą apie kreipimąsi į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą.

5. Europos Sąjungos Teisingumo Teismas pagal analogiją taiko vidaus darbo tvarkos taisykles, kuriomis reglamentuojama jo jurisdikcija priimti prejudicinį sprendimą dėl Sutarčių ir Sąjungos institucijų, įstaigų, organų ir agentūrų priimtų aktų išaiškinimo.

6. Arbitražo teisme šalims atstovauti pagal I.4, I.5, III.4 ir III.5 straipsnius įgalioti atstovai ir teisininkai įgaliojami joms atstovauti ir Europos Sąjungos Teisingumo Teisme.

III.10 STRAIPSNIS

Laikinosios apsaugos priemonės

1. Protokolo 11 straipsnio 2 dalyje nurodytais atvejais bet kuri šalis bet kuriuo arbitražo procedūros metu gali prašyti taikyti laikinąsias apsaugos priemones – sustabdyti kompensacinių priemonių taikymą.
2. Pagal 1 dalį teikiamame prašyme nurodomas bylos dalykas, skubą patvirtinančios aplinkybės ir faktiniai bei teisiniai pagrindai, *prima facie* pagrindžiantys prašomų laikinųjų apsaugos priemonių taikymo būtinumą. Jame pateikiami visi turimi įrodymai ir pasiūlymai pateikti įrodymų, skirti laikinųjų apsaugos priemonių taikymui pagrįsti.
3. Šalis, prašanti taikyti laikinąsias apsaugos priemones, savo rašytinį prašymą nusiunčia kitai šaliai ir arbitražo teismui per Tarptautinį biurą. Arbitražo teismas nustato trumpą terminą, per kurį ta kita šalis gali pateikti rašytines arba žodines pastabas.
4. Arbitražo teismas per vieną mėnesį nuo 1 dalyje nurodyto prašymo pateikimo priima sprendimą dėl ginčijamų kompensacinių priemonių taikymo sustabdymo, jeigu tenkinamos šios sąlygos:
 - a) arbitražo teismą *prima facie* tenkina šalies, prašančios taikyti laikinąsias apsaugos priemones, prašyme nurodyta bylos esmė;
 - b) arbitražo teismas mano, kad, kol jis priims galutinį sprendimą, laikinąsias apsaugos priemones taikyti prašanti šalis patirs didelę ir nepataisomą žalą, jei kompensacinių priemonių taikymas nebus sustabdytas, ir

c) žala, kurią laikinąsias apsaugos priemonės taikyti prašančiai šaliai padarytų nedelsiamas ginčijamų kompensacinių priemonių taikymas, nusveria interesą nedelsiant ir veiksmingai taikyti tas priemones.

5. III.9 straipsnio 2 dalies antroje pastraipoje nurodytas procedūros sustabdymas netaikomas, jei procedūra vykdoma pagal šį straipsnį.

6. Pagal 4 dalį priimto arbitražo teismo sprendimo poveikis yra tik laikinas ir tas sprendimas nedaro poveikio arbitražo teismo sprendimui dėl bylos esmės.

7. Sustabdymas baigia galioti, kai pagal Protokolo 11 straipsnio 2 dalį priimamas galutinis sprendimas, išskyrus atvejus, kai pagal šio straipsnio 4 dalį priimtu arbitražo teismo sprendimu nustatoma ankstesnė sustabdymo pabaigos data.

8. Kad būtų išvengta abejonių, taikant šį straipsnį suprantama, kad, vertindamas atitinkamus šalies, prašančios taikyti laikinąsias apsaugos priemones, ir kitos šalies interesus, arbitražo teismas atsižvelgia į šalių ekonominės veiklos vykdytojų ir asmenų interesus, tačiau tai nereiškia, kad tokiems ekonominės veiklos vykdytojams ar asmenims suteikiama kokių nors teisių arbitražo teisme.

III.11 STRAIPSNIS

Įrodymai

1. Kiekviena šalis pateikia faktų, kuriais grindžia savo ieškinį arba atsiliepimą į ieškinį, įrodymus.

2. Šalies prašymu arba savo iniciatyva arbitražo teismas gali prašyti šalių pateikti susijusią informaciją, kurią laiko būtina ir tinkama. Arbitražo teismas nustato terminą, per kurį šalys turi atsakyti į jo prašymą.
3. Šalies prašymu arba savo iniciatyva arbitražo teismas gali prašyti bet kokio kito šaltinio pateikti informaciją, kurią laiko tinkama. Kai taikytina, arbitražo teismas taip pat gali prašyti ekspertų nuomonės, laikydamasis šalių sutartų sąlygų, jei mano, kad tai tikslinga.
4. Arbitražo teismo pagal šį straipsnį gauta informacija pateikiama šalims, ir jos gali dėl tos informacijos pateikti arbitražo teismui pastabų.
5. Paprašęs kitos šalies nuomonės, arbitražo teismas imasi tinkamų priemonių, kad išspręstų visus šalies iškeltus klausimus, susijusius su asmens duomenų apsauga, profesine paslaptimi ir teisėtais konfidencialumo interesais.
6. Arbitražo teismas sprendžia dėl pateiktų įrodymų priimtino, svarbos ir pagrįstumo.

III.12 STRAIPSNIS

Posėdžiai

1. Jei turi būti rengiamas posėdis, arbitražo teismas, pasikonsultavęs su šalimis, pakankamai iš anksto joms praneša posėdžio datą, laiką ir vietą.

2. Posėdis yra viešas, išskyrus atvejus, kai arbitražo teismas savo iniciatyva arba šalių prašymu dėl svarbių priežasčių nusprendžia kitaip.
3. Kiekvieno posėdžio protokolą parengia ir pasirašo arbitražo teismo pirmininkas. Tik toks protokolas yra autentiškas.
4. Arbitražo teismas gali nuspręsti surengti virtualų posėdį, laikydamasis Tarptautinio biuro praktikos. Šalys apie šią praktiką informuojamos laiku. Tokiais atvejais *mutatis mutandis* taikomos 1 ir 3 dalys.

III.13 STRAIPSNIS

Nepateikimas arba neatvykimas

1. Jei per šiame priedėlyje arba arbitražo teismo nustatytą terminą ieškovas, nenurodęs pakankamai pagrįstos priežasties, nepateikia savo ieškinio pareiškimo, arbitražo teismas nurodo nebetęsti arbitražo procedūros, išskyrus tuo atveju, jei yra neišspręstų klausimų, dėl kurių gali prireikti priimti sprendimą, ir jei arbitražo teismas mano, kad tai tikslinga.

Jeigu per šiame priedėlyje arba arbitražo teismo nustatytą terminą atsakovas, nenurodęs pakankamai pagrįstos priežasties, nepateikia atsakymo į pranešimą apie arbitražą arba atsiliepimo į ieškinį, arbitražo teismas nurodo tęsti procedūrą, tačiau toks nepateikimas savaime nelaikomas ieškovo pateiktų kaltinimų pripažinimu.

Antra pastraipa taikoma ir tuo atveju, kai ieškovas nepateikia atsiliepimo į priešieškinį.

2. Jei šalis, deramai pašaukta į posėdį pagal III.12 straipsnio 1 dalį, į jį neatvyksta ir nenurodo pakankamai pagrįstos neatvykimo priežasties, arbitražo teismas gali tęsti arbitražą.

3. Jei šalis, kurios arbitražo teismas deramai paprašė pateikti papildomų įrodymų, to nepadaro per nustatytą terminą ir nenurodo pakankamai pagrįstos nepateikimo priežasties, arbitražo teismas gali priimti sprendimą remdamasis turimais įrodymais.

III.14 STRAIPSNIS

Procedūros pabaiga

1. Jeigu įrodoma, kad šalims buvo suteikta pakankama galimybė pateikti savo argumentus, arbitražo teismas gali paskelbti, kad procedūra baigta.

2. Jei arbitražo teismas mano, kad tai būtina dėl išskirtinių aplinkybių, prieš priimdamas sprendimą jis gali savo iniciatyva arba šalies prašymu bet kuriuo metu nuspręsti procedūrą atnaujinti.

IV SKYRIUS

SPRENDIMAS

IV.1 STRAIPSNIS

Sprendimai

Arbitražo teismas stengiasi sprendimus priimti bendru sutarimu. Tačiau jei paaiškėja, kad sprendimo bendru sutarimu priimti neįmanoma, arbitražo teismas jį priima arbitrų balsų dauguma.

IV.2 STRAIPSNIS

Arbitražo teismo sprendimo forma ir poveikis

1. Arbitražo teismas gali priimti atskirus sprendimus įvairiais klausimais skirtingu metu.
2. Jo sprendimai įforminami raštu ir juose nurodomi motyvai, kuriais jie grindžiami. Jie yra galutiniai ir privalomi šalims.
3. Arbitražo teismo sprendimą pasirašo arbitrai, jame nurodoma jo priėmimo data ir arbitražo vieta. Arbitrų pasirašyto sprendimo kopiją šalims perduoda Tarptautinis biuras.

4. Tarptautinis biuras arbitražo teismo sprendimą paskelbia viešai.

Arbitražo teismo sprendimą Tarptautinis biuras viešai skelbia laikydamasis atitinkamų asmens duomenų, profesinės paslapties ir teisėtų konfidencialumo interesų apsaugos taisyklių.

Antroje pastraipoje nurodytos taisyklės yra vienodos visiems su vidaus rinka susijusių sričių, kuriose veikia Šveicarija, dvišaliams susitarimams, taip pat Susitarimui dėl sveikatos, Susitarimui dėl prekybos žemės ūkio produktais ir Susitarimui dėl Šveicarijos reguliaraus finansinio įnašo. Jungtinis komitetas tas taisykles savo sprendimu patvirtina ir atnaušina Susitarimo taikymo tikslais.

5. Visus arbitražo teismo sprendimus šalys įvykdo nedelsdamos.
6. Protokolo 10 straipsnio 2 dalyje nurodytais atvejais arbitražo teismas, gavęs šalių nuomonę ir atsižvelgdamas į šalių vidaus procedūras, sprendime dėl bylos esmės nustato pagrįstą terminą, per kurį jo sprendimas turi būti įvykdytas pagal Protokolo 10 straipsnio 5 dalį.

IV.3 STRAIPSNIS

Taikytina teisė, aiškinimo taisyklės, tarpininkas

1. Taikytiną teisę sudaro Susitarimas, Sąjungos teisės aktai, į kuriuos jame daroma nuoroda, taip pat bet kuri kita su tų dokumentų taikymu susijusi tarptautinės teisės norma.

2. Arbitražo teismas sprendimus priima pagal Protokolo 7 straipsnyje nurodytas aiškinimo taisykles.
3. Ankstesni ginčų sprendimo įstaigos sprendimai dėl pagal Protokolo 11 straipsnio 1 dalyje nurodytą kitą dvišalį susitarimą taikomų kompensacinių priemonių proporcingumo arbitražo teismui yra privalomi.
4. Arbitražo teismui neleidžiama priimti sprendimo kaip tarpininkui arba *ex aequo et bono*.

IV.4 STRAIPSNIS

Abiem pusėms priimtinas sprendimas arba kitos procedūros užbaigimo priežastys

1. Šalys gali bet kuriuo metu susitarti dėl abiem pusėms priimtino jų ginčo sprendimo. Apie tokį sprendimą jos kartu praneša arbitražo teismui. Jeigu sprendimą reikia patvirtinti pagal kurios nors šalies atitinkamas vidaus procedūras, pranešime nurodomas toks reikalavimas ir arbitražo procedūra sustabdoma. Jeigu tokio patvirtinimo nereikia arba kai pranešama, kad tokios vidaus procedūros atliktos, arbitražo procedūra užbaigiama.
2. Jeigu vykstant procedūrai ieškovas raštu informuoja arbitražo teismą, kad procedūros tęsti nebepageidauja, ir jeigu tą dieną, kurią arbitražo teismas gavo tą pranešimą, atsakovas dar nesiėmė jokių su šia procedūra susijusių veiksmų, arbitražo teismas priima nutartį, kurioje oficialiai užfiksuoja procedūros užbaigimą. Arbitražo teismas priima sprendimą dėl išlaidų, kurias turi padengti ieškovas, jei tai atrodo pateisinama atsižvelgiant į tos šalies elgesį.

3. Jei prieš priimdamas sprendimą arbitražo teismas padaro išvadą, kad procedūrą tęsti beprasmiška arba jos tęsti neįmanoma dėl kitos priežasties, nei nurodyta 1 ir 2 dalyse, jis informuoja šalis apie savo ketinimą priimti nutartį užbaigti procedūrą.

Pirma pastraipa netaikoma, jei yra neišspręstų klausimų, dėl kurių gali prireikti priimti sprendimą, ir jei arbitražo teismas nusprendžia, kad tai tikslinga.

4. Arbitražo teismas pateikia šalims arbitrų pasirašytos nutarties užbaigti arbitražo procedūrą arba arbitrų pasirašyto šalių susitarimu priimto sprendimo kopiją. Šalių susitarimu priimamiems arbitražo sprendimams taikomos IV.2 straipsnio 2–5 dalys.

IV.5 STRAIPSNIS

Arbitražo teismo sprendimo pataisos

1. Per 30 dienų nuo arbitražo teismo sprendimo gavimo dienos šalis gali paprašyti arbitražo teismo, kad jis savo sprendimo tekste pataisytų skaičiavimo, korektūros, tipografines arba panašaus pobūdžio klaidas ar praleidimus, – tuo tikslu ji kitai šaliai ir arbitražo teismui išsiunčia pranešimą per Tarptautinį biurą. Jei arbitražo teismas mano, kad toks prašymas yra pagrįstas, jis tokias pataisas atlieka per 45 dienas nuo prašymo gavimo. Gavus prašymą IV.2 straipsnio 6 dalyje nustatyto termino skaičiavimas nesustabdomas.

2. Arbitražo teismas per 30 dienų nuo pranešimo apie savo sprendimą 1 dalyje nurodytas pataisas gali atlikti savo iniciatyva.
3. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytos pataisos atliekamos raštu ir yra neatskiriama sprendimo dalis. Taikomos IV.2 straipsnio 2–5 dalys.

IV.6 STRAIPSNIS

Arbitrų honorarai

1. IV.7 straipsnyje nurodyti honorarai turi būti pagrįsti, atsižvelgiant į bylos sudėtingumą, arbitrų jai skirtą laiką ir visas kitas svarbias aplinkybes.
2. Parengiamas ir prireikus atnaujinamas sąrašas, kuriame nurodomos dienos kompensacijos ir didžiausias bei mažiausias valandų skaičius, bendras visiems su vidaus rinka susijusių sričių, kuriose veikia Šveicarija, dvišaliams susitarimams, taip pat Susitarimui dėl sveikatos, Susitarimui dėl prekybos žemės ūkio produktais ir Susitarimui dėl Šveicarijos reguliaraus finansinio įnašo. Jungtinis komitetas tą sąrašą savo sprendimu patvirtina ir atnaušina Susitarimo taikymo tikslais.

IV.7 STRAIPSNIS

Išlaidos

1. Kiekviena šalis padengia savo išlaidas ir pusę arbitražo teismo išlaidų.

2. Arbitražo teismas savo išlaidas nustato sprendime dėl bylos esmės. Šias išlaidas sudaro tik:
 - a) arbitrų honorarai, kurie nurodomi atskirai kiekvienam arbitrai ir kuriuos nustato pats arbitražo teismas pagal IV.6 straipsnį;
 - b) arbitrų patirtos kelionių ir kitos išlaidos ir
 - c) Tarptautiniam biurui mokami mokesčiai ir jo išlaidos.
3. 2 dalyje nurodytos išlaidos turi būti pagrįstos, atsižvelgiant į ginčo sumą, ginčo sudėtingumą, arbitrų bei arbitražo teismo paskirtų ekspertų jam skirtą laiką ir visas kitas svarbias aplinkybes.

IV.8 STRAIPSNIS

Išlaidoms padengti įnešama suma

1. Arbitražo pradžioje Tarptautinis biuras gali paprašyti, kad kiekviena šalis iš anksto įneštų vienodą sumą, kuri laikoma IV.7 straipsnio 2 dalyje nurodytų išlaidų avansiniu apmokėjimu.
2. Vykstant arbitražo procedūrai, Tarptautinis biuras gali paprašyti, kad šalys, be 1 dalyje nurodytų sumų, įneštų papildomas sumas.

Visos sumos, kurias šalys įneša pagal šį straipsnį, pervedamos Tarptautiniam biurui, o šis jas išmoka faktiškai patirtoms išlaidoms, visų pirma įskaitant arbitrų honorarus ir Tarptautiniam biurui mokamus mokesčius, padengti.

V SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

V.1 STRAIPSNIS

Pakeitimai

Jungtinis komitetas gali savo sprendimais priimti šio priedėlio pakeitimus.
